

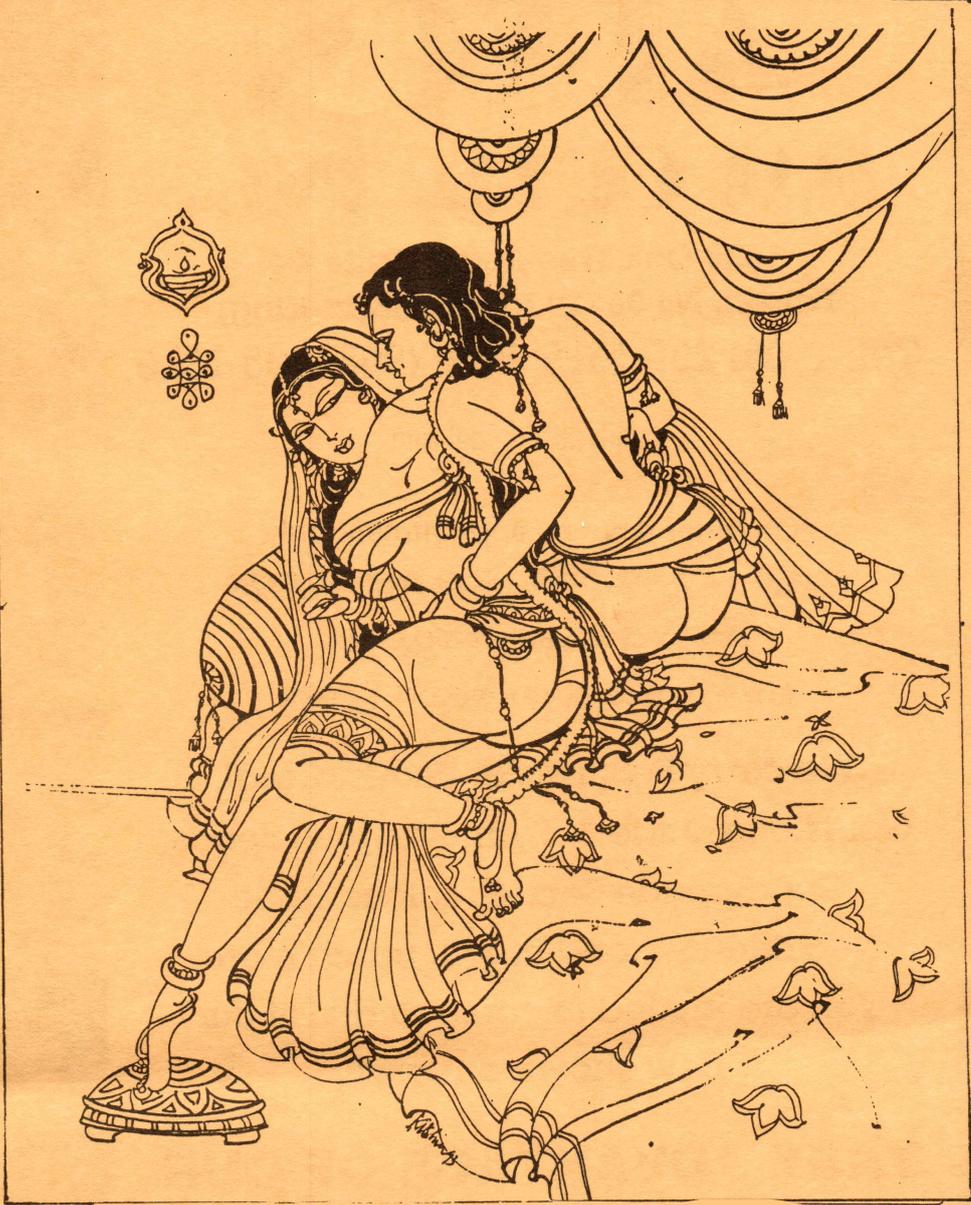
తెలుగు జ్యోతి

తెలుగు కళా సమితి వారి సారస్వత మాస పత్రిక

Telugu Jyothi

A Literary Magazine
from The Telugu Fine Arts Society, Inc.

Bulk Rate
US Postage
Paid

Address Correction Requested

November 1997

ABSON IMPORTS, INC.

1628 Oak Tree Road, Suite #4
Edison, NJ 08820 (opp. Burger King)
Tel: (908) 205-1515; Fax: (908) 205-1516

email: absil@aol.com

On other days by appointment only

నాణ్యత కలిగి అపురూప నైపుణ్యంతో తీర్చబడిన

మా షోరూమును సందర్శించండి

మీ సలహాలు మాకు అత్యంత ప్రీతికరం

**We carry Freshwater Pearls, Coral,
Goldstone, Jade & Semi-Precious Beads,
Readymade Semi-Precious Stone
Necklaces ... and much, much more!
You are invited to come and visit our
new showroom and**

**TAKE ADVANTAGE OF OUR
GOOD QUALITY & PRICES**

On Other Days By Appointment Only

abson imports ●

1628 Oaktree Rd

wood ave

Exit 131
Garden State Pkwy.
SOUTH

HWY 27

Dear Members/Guests:

Last month, we celebrated our Deepavali program. One unique feature of this program was its MCs (Master of Ceremonies): two junior high school students - Miss Bharati Kalasapudi (age 12) and Miss Pranava Upadrashta (age 11) conducted the entire program in beautiful Telugu. I have never seen any MC rehearse their role so well. They were mentored superbly by Dr. Sathyam Upadrashta. We are very proud of Bharati and Pranava, and we encourage them to continue to participate regularly.

Another unique feature of this year's Deepavali program is **that it started and finished on time**. Credit for this achievement goes to our youngsters Usha Kidambi, Rajita Bhavaraju and Padma Channamsetti who organized this program. I want to express my sincere thanks to all the elders who helped these young organizers in making this program a success.

There are a lot more youngsters - those who grew up here and those who recently from India - in our community with many talents. I urge them to get involved in our association activities. Both newcomers and old-timers may ask "what is in it for me" to get involved in organizing a TFAS program. I suggest for them to look at **TFAS programs as projects**, and ask themselves what it takes to run a successful project. It requires organizational skills, team building, time management, conflict resolution and many other disciplines. These disciplines are essential for any one to succeed in their own professional career. TFAS provides you an opportunity to develop these skills that can be of value to you later in your own professional careers.

I have some good news to share with you. **Ram Kolluri**, one our association's life member, has been recognized by WORTH - the magazine of financial intelligence - **as one 1997's Best 250 Financial Advisors in the United States**. This annual distinction acknowledges an exceptional career record of quality advisory services and outstanding achievements in the field of **financial planning**. We commend Ram for his remarkable achievements.

Rama K. Jonnada
President, TFAS

Master Gutti Srinivasa Prasad, born in October 1981 to our life members and well wishers, Dr. Gutti V. Rao and Dr. Mrs. Parvathi Rao of Latrobe, PA developed a penchant desire for dance since his childhood by watching his older sister Bindumadhavi, an accomplished dancer. He started learning dance during summer vacation at Kuchipudi Art Academy, Madras in 1991 under guidance of Dr. Vempati Chinna Satyam and since 1992 in Pittsburgh under the tutelage of Dr. Kamala Reddy and since 1996 under Mrs. A. Bala Kondala Rao of Visakhapattanam. He is also learning carnatic music under Ms. Mandapaka Sarada of Visakhapattanam. He is also well versed in Telugu, Sanskrit and Hindi Languages. In addition, he has been an honor student in his school. He used to teach to his fellow students about our culture and language. He also performances in churches and other places when invited. In April 1997, he has given a solo

performance in Visakhapattanam, organized by Sri P.V. Ramanaiah Raja of Raja Lakshmi Foundation in the presence of Sadguru Sivanandamurthy, Dr. Vempati Chinna Satyam, Dr. Nedunuri Krishnamurthy, Mr. M. Chittaranjan and others. This performance evoked considerable praise from many in the audience. We feel proud for his accomplishments. After only 4 years of learning he won 3rd Prize in Kuchipudi dance competitions conducted by TFAS in 1995. TFAS congratulates this youngster for his achievements and wishes continued successes in future.

వృద్ధ్యమైన కూచిపూడి-వృద్ధయాలకు హత్తిన యువకుడు

(కల్చరల్ కంట్రీబ్యూటర్)

విశాఖపట్నం, ఏప్రిల్ 22 (న్యూస్టుడే): విదేశాల్లో వున్నా మాతృదేశ సంస్కృతి సంప్రదాయాలను మరిచిపోకుండా కూచిపూడి నృత్యాన్ని అభ్యసించడమే కాకుండా విశాఖలో నృత్య ప్రదర్శన ఇచ్చిన గుత్తి శ్రీనివాస ప్రసాద్ పలువురి అభినందనలు అందుకున్నాడు. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల్లోని పిట్స్బర్గ్లో ప్రాశాస్త్ర వాతావరణంలో పుట్టిన ఈ యువకుడు మంగళవారం సాయంత్రం కళాభారతి ఆడిటోరియంలో నృత్యం చేసినప్పుడు ఈ అనుభూతి కలిగింది. ప్రాశాస్త్ర సంగీత నృత్యాల పట్ల ప్రవచన యువత ఎక్కువగా ఆకర్షితులవుతున్న ఈ రోజుల్లో మన కూచిపూడి నృత్యాన్ని అతను మద్రాసులో కూచిపూడి ఆర్ట్స్ అకాడమీలో డాక్టర్ వెంపటి చిన సత్యం వద్ద, విశాఖలో కూచిపూడి కళాక్షేత్రంలో ఎ.బాలకొండలరావు వద్ద, సంగీతం మండపాక శారద వద్ద నేర్చుకున్నారు. రాజాలక్ష్మి ఫౌండేషన్ ఆధ్వర్యంలో జరిగిన ఈ కార్యక్రమం సద్గురు బాలకొండలరావు నట్టువాంగం చేస్తుండగా, ఈ వర్తమాన కళాకారుడి నర్తనం వివిధ అంశాలను అలవోకగా నర్తించారు. ఈ ప్రదర్శనకు బి.వరహాళి గానం, పట్రాయని నారాయణమూర్తి వీణపై, ఎ. సత్యవిశాల్ వయోలిన్, డి.అచ్చుతరావు ఘాట్, జి.వెంకటరావు మృదంగం, ధరణి (ఆహార్యం) గౌత్ర వాద్య సహకార మందించారు. జి.జి.కె. మూర్తి మాస్టర్ ఆఫ్ సెరిమనీగా వ్యవహరించారు. ఈ సందర్భంగా జరిగి సభా కార్యక్రమంలో సద్గురు కె. శివానంద మూర్తి ముఖ్య అతిథిగా ప్రసంగిస్తూ సర్వసంగ పరిత్యాగులయిన రుషులు రూపకల్పన చేసిన ఈ కళలు విన్నదాత్మకంగానే కాకుండా తాత్విక చింతనలోకి మనిషిని తీసుకు వెళ్లగలిగే శక్తిని కలిగి వున్నాయన్నారు. చిన్న వయసులోనే కళారంగంలో ప్రతిభ చూపుతున్న శ్రీనివాసను అభినందిస్తూ దుశ్యాలవతో సత్కరించారు. తర్వాత డాక్టర్ వెంపటి చినసత్యం, ఎం. చిత్తరంజన్, సంగీత కళానిధి నేడునూరి కృష్ణమూర్తి ఈ యువ కళాకారుడికి ఆశీస్సులు అందిస్తూ సత్కరించారు. ఈ కార్యక్రమాన్ని ఏర్పాటు చేసిన రాజాలక్ష్మి ఫౌండేషన్ వ్యవస్థాపకుడు పి.వి.రమణయ్య రాజా జ్ఞాపిక నందించారు. తర్వాత మిగిలిన కళాకారులను కూడా చిత్తరంజన్ పుష్పగుచ్ఛాలతో సత్కరించారు.

తెలుగు జ్యోతి

The Telugu Fine Arts Society, Inc.
(A tax exempt and not for profit corporation)
450 Westend Ave. #48, No. Plainfield, NJ 07060

తెలుగు కళా సమితి

సంపుటి:14 నవంబరు 1997 సంచిక:11

Board of Trustees 1996 & 1997

President

Dr. Rama K. Jonnada
77 Hillcrest Ave.
Morristown, NJ 07960
Ph. (201) 267-1764
FAX (201) 455-0874

Secretary

Mr. Raghav Ponnaluri
450 West End Ave. #48
No. Plainfield, NJ 07060
Ph. (908) 668-1362

Treasurer

Mr. Seshu Tatikola
Ph. (908) 238-1681
FAX (908) 613-8842

Committees

Social Programs

Dr. D. Srinivasa Rao
Ph. (914) 838-0840
E-mail: dsr@vnet.ibm.com

Telugu Jyothi Publishing

Mr. Diwakar Peri
Ph. (908) 346-1794

Editor, Telugu Jyothi

Dr. Kidambi Raghunath
1 Woodlake Dr.
Piscataway, NJ 08854
Ph. (908) 463-0876
FAX (908) 463-1221
E-mail: Kidambil@aoil.com

Associate Editor

Dr. Murty P. Bhavaraju
1061 Vail Rd.
Parsippany, NJ 07054
Ph. (201) 334-4586
FAX (201) 334-9086
E-mail: murtypbhavaraju@worldnet.att.net

ముఖ చిత్రం:

ప్రణయబంధం

టి. సాయికృష్ణ
హైదరాబాదు, ఆంధ్ర

మామాట

ప్రఖ్యాత వ్యాసరచయిత, విమర్శకుడు, పాత్రికేయుడు శ్రీ తిరుమల రామచంద్ర అక్టోబరు నెలలో సరమపదించినారని తెలుపుటకు చింతిస్తున్నాము. తెలుగు రచనావిధిలో తనకొక సమున్నతస్థానం సంపాదించుకొన్న శ్రీ రామచంద్రలేనిలోటు కానవస్తుంది. రాజా-లక్ష్మీ సారస్వత అవార్డునందుకొన్న శ్రీ రామచంద్రకు ఈ సంవత్సరం అప్యజోస్యల-విష్ణుభట్ల ఫౌండేషన్ వారి ప్రతిభామూర్తి లభించింది. జనవరినెలలో యివ్వబడే ఈ అవార్డును అందుకోకుండానే వారు అస్తిమించారు. వారి రచనలనచ్చువేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో వారి పేరున ఆవార్డు మొత్తంతో ఫౌండేషన్ స్థాపిస్తున్నామని శ్రీ అప్యజోస్యల సత్యనారాయణగారన్నారు. వేరే విరాళాలు స్వీకరిస్తున్నామని కూడా వారన్నారు. తె.క.స. తెలుగు జ్యోతులు శ్రీ తిరుమల రామచంద్రగారి ఆత్మకు శాంతి చేకూరాలని ప్రార్థిస్తున్నది.

దిపావళి కార్యక్రమం యువజనులు చక్కగా నిర్వహించారు. ముందు ముందు ఎంతో మంది ముందుకు వచ్చి మన సమితి కార్యకలాపాలను అభివృద్ధి చేయగలరని ఆశిస్తున్నాము.

ఈ సంచికలో శ్రీ పెమ్మరాజు వేణుగోపాలరావుగారు వివాహాలలో జరిగే మంత్రాలను చక్కగా వివరించారు. మీరందరూ మీ పిల్లలచేత చదివించగలరని ఆశిస్తున్నాము. అలాగే శ్రీ వేమూరి వేంకటేశ్వరరావుగారు గత రెండు నెలలుగా తెలుగు వ్యాకరణాన్ని ఇంగ్లీషులో సులక్షణమైనశైలిలో రచిస్తున్నారు. ఇది కూడా మన ముందుతరాలవారికి అన్యయిస్తుంది. దీనిపైన మీ అభిప్రాయాలను తెలుపండి.

చి. గుత్తి శ్రీనివాసప్రసాద్ నాట్యప్రదర్శనలు మనందరికీ గర్వకారణం. మన సంస్కృతి ఈ గడ్డపై నిలబడాలంటే యిలాంటి యువజనులు ముఖ్యం. ఇందుకై పెద్దల ప్రోత్సాహం, ప్రోద్బలం ఎంతో అవసరం. ఇంట్లో తగిన వసతులను కల్పించకుంటే మన భాషను, సంస్కృతిని పిల్లలు మరచిపోతారు బయట అందుకు అవకాశం లభించదు కాబట్టి.

చి. పారనంది శ్రీనివాస్ రెండు పేజీలలో భారతచరిత్రను సంక్షిప్తంగా తెలియజెప్పాడు. తనకు అభినందనలు.

ఇప్పటికింటే మరి. మీ నేస్తం..... కి.ర.

విషయసూచిక

From the President.....	3
మామాట.....	4
పిల్లిపిల్లలు.. కథ.. ముదిగొండ శివప్రసాద్.....	5-7
ఉత్తరాలు.....	7
దిపావళి సంరంభం.....	9
India Turning Fifty...essay...Srinivas Paranandi....	11-13
Yaksha Quiz.... Sai Tunuguntla.....	13
మెఱపులు వేమూరి వేంకటరామనాథం.....	14-15
ఆంధ్రావతరణానందం... గేయం...రమ్య.....	15
తరంగాలు...గేయం...సన్యాసి.....	15
అసలు కంటే ఎక్కువది...కథ...మూర్తి భావరాజు.....	17
కవితకు శ్రీకారం.....గేయం..... తెన్నేటి సుధ.....	17
The Ritual of Hindu Wedding...P. Venugopala Rao..	19-23
అమృతరథురి...కథ....జీడిగుంట శ్రీరామచంద్రమూర్తి.....	24-25
Matrimonials	26
Fifty years past midnight..... Bulusu Lakshman	26
సారస్వత సమూహం విశేషాలు.....	27
Consonant - Vowel Combination....Vemuri.....	29-31
విలువల విద్య నేర్పు.... గేయం... సుధాకర్.....	31
నూతేళ్ళు నిండాలంటే... వ్యాసం... గవరసాన సత్యనారాయణ..	32-33
సవరింపవే.... గేయం.... సుప్రభ.....	34
ప్రైవటీకరణ.... గల్పిక... కలశపూడి శ్రీనివాసరావు.....	34
ఇరవయ్యవ శతాబ్దపు తెలుగు కవులు కల్లూరి శ్యామల	35-37

Editorial Committee

We are in the process of reorganizing this committee.

Advertisement Donations

Inside full page: \$300; Half Page: \$175; Quarter Page: \$100; Business Card: \$50 per year. Please call the editor for cover page ads. Our year is usually from January to December, but we can prorate the rates for part year.

The views expressed in the articles published in this magazine are those of the authors and not necessarily of the editors or the Telugu Fine Arts Society.

We acknowledge with thanks Mr. Datla Narayanamurthy Raju, the Editor and the management of Andhra Jyothi weekly and Mr. K.V. Govinda Rao, the Editor of Wisdom magazine for permitting us to publish articles from their magazines.

మన సంఘ యావజ్జీవసభ్యులు, న్యూజెర్సీలో గత ముప్పై అయిదేళ్ళుగా నివసిస్తున్న డాక్టర్ బులుసు సూర్యనారాయణ గారు అన్యస్థత కారణంగా అక్టోబరు 14, 1997న స్వర్గస్థులయ్యారని తెలుపుటకు చింతిస్తున్నాము. తెలుగు కళాసమితి వారి శ్రీమతి బులుసు లక్ష్మిగారికి, మిగతా కుటుంబసభ్యులకు మనశ్యాంతి కలగాలని కోరుతున్నది.

పిల్లి పిల్లలు

-ప్రొఫెసర్ ముదిగొండ శివప్రసాద్, Hyderabad, AP

యువ - పుష్ప బహుళ సప్తమి వెళ్ళి అష్టమి వచ్చింది. అంతా డాబాలమీద గాలిపటాలు ఎగరేసుకుంటున్న సమయంలో నేనీకథ వ్రాస్తున్నాను. నిజానికి ఇది కథకాదు. అట్లా అని కాకుండానూ పోదు. ఇదొక కఠోరసత్యం. నిజంగా జరిగిన సంఘటన.

1996, జనవరి 13వ తేదీ భోగి-శనివారంనాడు జరిగింది. ఇందులో అతిశయోక్తులు, అలంకారాలు లేవు. ఇది కథో, వ్యంగ్యమో-వచన రూపంలోని కరుణారస ప్రవాహమో-మీరే చదివి నిర్ణయించుకోండి. ఇక ఉపోద్ఘాతమెందుకు?

అసలు విషయం చెబుతాను. ఈ కథానికుల సంపుటి 'తదుంచితం' ఈ కథానిక వ్రాస్తున్న సమయానికి చాలాభాగం ముద్రణ ముగిసింది. ఇక కవర్ పేజీ గూర్చి, ఆవిష్కరణోత్సవం గూర్చి ఆలోచిస్తున్నాను.

"పోస్ట్" వాకిట్లో కేక.

వెళ్ళి ఉత్తరాలు తెచ్చుకున్నాను. రవీంద్రభారతిలో ఒక ప్రముఖుడికి సన్మానం. అతడు నాకు ఆత్మీయుడు, కాబట్టి వెళ్ళాలి. శ్రీకృష్ణ దేవరాయ భాషానిలయంలో కవి సమ్మేళనంలో పాల్గొనాలి. భారతీయ విద్యాభవన్లో "పరావరణం" పై పెద్ద సదస్సు- జాతీయ అంతర్జాతీయ ప్రముఖులు వస్తున్నారు-వెళ్ళాలి. అన్నింటికి వెళ్ళలేను, వెళ్ళకపోతే బాగుండదు. కాబట్టి కొన్నింటిలో ముఖం చూపించి అటెండెన్సు వేయించుకొనివస్తే చాలు- ఇలా ఆలోచిస్తూ ఇంట్లోకి రాగానే "పిల్లి-పిల్లి" అని కేక వినిపించింది.

"ఏమిటి" అన్నాను ఉలిక్కిపడి.

"ఏమిటేమిటి? పిల్లి పాలగిన్నెలో మూతిపెట్టింది" - అన్నది ఉమాదేవి.

"ఏది పిల్లి?" అంటూ వంటింట్లోకి వెళ్ళి చూచాను. లేదు.

"ఇంకా అక్కడ ఉంటుందా? కిటికీలోనుండి దూకి పారిపోయింది" అన్నది ఆమె.

నేనేమీ మాట్లాడలేదు-తానే మళ్ళీ అందుకున్నది.

"నేను మొదటినుండి చెబుతూనే ఉన్నాను, పిల్లిని చనువుగా ఇంట్లో తిరగనివ్వకూడదని-నామాట ఎవరనింటారు? ఇప్పుడు ఈపాలు ఏంచేయాలి?" అన్నది కోపంగా.

"ఎటుతిరిగి పిల్లి ముట్టింది కాబట్టి దానికే పోస్తేసరి. పైగా అది చూలాలు కూడాను" అన్నాను అనునయంగా.

ఈ మాటలు ఆమెకు ఇంకా కోపాన్ని తెప్పించాయి.

కొంచెం సేపు చిటపటలాడింది.

"అది పిల్లలు పెట్టడానికి కాబోలు ఆ గదిలోనుండి ఈ గదిలోకి, ఈ గదిలోనుండి ఆ గదిలోకి తిరుగుతున్నది. పిల్లల్ని పెడితే ఇంక ఇంటినిండా తల్లి పిల్లలా తిరుగుతూ నానా కంగాళి చేస్తాయి--" అన్నది కోపంగా.

"మరైతే ఏం చేయమంటావు?"

"ఏముంది? ఎక్కడైనా వదిలేసరండి"

"చూడు-చూలాలిని వదిలేసి రావడానికి నేనేమీ లక్ష్యణుణ్ణి కాదు. నోరులేని జీవం కాబట్టి ఇలా అన్నావు. అదే ఒక రాజకీయనాయకుడో, గ్యాంగ్

లీడరో, ఫిలిం హీరోయిన్ అయితే ఇలా నిర్లక్ష్యంగా మాట్లాడ గలవా?"

"అంత మక్కువ ఎక్కువైతే దానిని ఎవరింటికైనా తీసుకుపోయి పురుడు పోయించండి దగ్గర ఉండి. ఇక్కడ మాత్రం అది ఒక్కక్షణం కూడా ఉండడానికి వీలు లేదు - ఎంతసేపు మీ గొడవ మీదే కాని నేనెందుకు చెబుతున్నానో పట్టించుకోరేం" అంటూ అవతలికి వెళ్ళిపోయింది.

ఆమె అలా అన్నా నాకు మాత్రం పిల్లిమీద మమకారం ఆవగించంతయినా తగ్గలేదు.

నేను ఇటీవల శ్రావణి, ఆవాహన అచ్చువేశాను. ఇవికాక నాదగ్గర చాలా పుస్తకాలు ఉన్నాయి. బీరువాలో పెట్టినవి పెట్టగా ఇంకా చాలా బయట మిగిలి పోయాయి. ఇంకేం ఎలుకలు క్రమంగా ప్రవేశించాయి. ఈ పిల్లి వచ్చిన దగ్గరినుండి ఎలుకలు తగ్గిపోయాయి. ఇలానా పుస్తకాలకు ఈ పిల్లివల్ల రక్షణ ఏర్పడింది-అట్లాంటి పిల్లిని చూలాలిగా ఉన్నప్పుడు ఏ గోసెంపచీతోక్ ఎక్కించి దూరంగా ఏ సీతాఫల మండిలోనో వదిలేసి రావడం చాలా అన్యాయం అనిపించింది. ఐతే ఈ సమస్యకు పరిష్కారం ఏమిటి? బయట అసలే పుష్పమాసపు చలి. ఎముకలు కొరుక్కుతింటున్నది. ఈ పిల్లి గురించి ఎవరు పట్టించుకుంటారు??

దూడ మూతికట్టి పాలు పిండుకోవడానికి ఆవును పెంచుతారు - తినడానికి పనికి వస్తుందని కోళ్ళను మానవుడు పెంచుతాడు. ఎక్కి తిరగవచ్చని గుర్రాలను, బండి ఎద్దులనూ పెంచుతారు. కాపలాకి కుక్కలను వాడుకుంటాడు. పిల్లి అపశకునం. దీన్ని గూర్చి పట్టించుకునేదెవరు?

పూర్వం ఉడుములనూ, మొసళ్ళనీ, ఏనుగులనూ యుద్ధాలలో వాడేవాళ్ళు. కవి సింహం, కవి పుంగవ, కవి దిగ్విజయ, మద గజయాన వంటి పేర్లతో కళాకారులు గౌరవింపబడేవారు. ఐతే ఎవరూ పిల్లి పురుడు గూర్చి ఆలోచించినట్లు కన్పడదు.

మా ఇంటికి రెండిళ్ళ అవతల మా ఆవిడ తమ్ముడు భాగవతుల ఉదయశంకర్ ఫోటోగ్రఫీ స్టూడియో పెట్టుకున్నాడు. సరే, ఏదైనా సహాయం చేస్తాడేమోనని - అతని దగ్గరికి వెళ్ళాను. సమస్యను సాకల్యంగా వివరించాను.

శంకర్ నవ్వి "బావగారూ, ఇదేమీ బోస్నియా అంతర్జాతీయ సమస్య కాదు. అయోధ్య కాశ్మీరు కాదు. ఆఖికి మామా అల్లుళ్ళ రాజకీయ పోరాటం కూడా కాదు. దీనిని గూర్చి అసలు ఆలోచించవలసిన అవసరమే లేదు - డోంట్ వేస్ట్ యువర్ టైం" అన్నాడు. బహుశా 'మై టైం' అని మనసులో అనుకొని ఉంటాడు.

"అదికాదు శంకరూ, మనం పట్టించుకోకపోతే ఈ మూగజీవికి కష్టకాలంలో ఆదుకునేది ఎవరు? మీ అక్క చెప్పిన మాటలు నిజం, అది చాలా రోజులుగా వంటింట్లో దూరుతున్నది. పక్కలు పాడుచేస్తున్నది. మీ ఇంట్లో డార్క్రూం అవతల చెత్తా చెదారం వేశారు కదా-అక్కడ వదిలి పెడదాం- ఏమంటావు?" అన్నాను.

"అది చెత్తా చెదారం కాదు బావగారూ-స్టూడియో ఎక్స్ప్లెమ్మెంట్లు. నెగిటివ్ల డబ్బాలు, లోషన్లూ కూడా అక్కడ దాచుకున్నాను. అందుకని వీలుపడదు. పిల్లి మీద ఫోటోతీసి కాలెండర్లు తయారు చేయగలను కాని, పిల్లిని పిల్లలనూ నాఇంట్లో పురిటికి ఉంచుకోవడం సాధ్యపడదు" అని ఖండితంగా చెప్పాడు శంకర్.

"మరెలా శంకర్? బ్యూ క్రాసెకు ఫోన్ చేద్దామా?" (ముగింపు వ పేజీలో)

“ మీ ఇష్టం-మీరేం చేయాలో అది చేసుకోండి, వాళ్ళు వీధికుక్కల విషయంలో ఎక్కువగా శ్రద్ధ వహిస్తున్నారు. పిల్లి గూర్చి నాకంతగా తెలియదు.”

“ పోనీ, అప్పలాచారి గారి పెరడు ఖాళీగా ఉందికదూ- ఒప్పుకుంటాడేమో”

“ లాభంలేదండి, ఆయనకు బల్లి అంటేనే ఎలర్రీ-ఇక పిల్లిని దాని పిల్లలను భరిస్తాడా? ‘ పిల్లి-మల్లి-తల్లి-చెల్లి-మళ్ళీ మళ్ళీ-రావే వల్లి’ అంటూ సినీమా గేయాలు వ్రాసి డబ్బు సంపాదించుకుంటాడు కానీ, నిజమైన పిల్లిని గూర్చి ఆయన పట్టించుకోడు. వెళ్ళి లేదనిపించుకోవడం ఎందుకు?”

“ సంఘసేవిక పుల్లమ్మ గారికి ఫోన్ చేస్తే?”

“ ఆవిడ స్త్రీల సమస్యలను గూర్చి ఆలోచిస్తుందే కాని పిల్లల సమస్యను గూర్చి కాదు. కన్యాశుల్కం, వరశుల్కం, బ్రెడ్ బర్నింగ్ ఇలాంటివేవైనా ఆవిడ దృష్టికి తీసుకువస్తే పరిష్కరిస్తుంది.”

“ కన్యాశుల్కం ఇప్పుడు ఒక సాంఘిక సమస్య కాదు కదా”

“ కాకపోవచ్చు, కాని ఆ పేరుతో ఒక నాటకం ఉంది, అందులోనూ బ్రాహ్మణ వ్యవస్థపై దుమ్మెత్తి పోశారు. కాబట్టి కన్యాశుల్కాన్ని గౌరవించవలసిందే.”

శంకర్ అరటిపండు వలిచి చేతిలో పెట్టినట్లు ఇంత స్పష్టంగా సమస్యను విడమరచి చెబుతుంటే ఇక నేనేమీ మాట్లాడలేకపోయాను. అక్కడినుండి లేచి వెళ్ళి జైన్ గారింటికి చేరాను.

“ ఆయియే-పథారియే-శివ ప్రసాద్ జీ” ఆప్యాయంగా జైన్ గారు నన్ను పిలిచి సంక్రాంతి శుభాకాంక్షలు అందజేశారు.

జైన్ గారు చాలా మంచి మనిషి. ఆయన పూర్వీకులు చాలాకాలం క్రితమే అహమ్మదాబాదు ప్రాంతం నుండి హైదరాబాదు వచ్చి స్థిరపడిపోయారు. వ్యవసాయం చేస్తే నాగలికి తగిలి జీవహింస జరుగుతుందని వాళ్ళు వడ్డి వ్యాపారం మాత్రం చేసుకుంటారు. వీర శివాజీ స్మారక సంఘం కార్యవర్గ సభ్యుడు. ఆమాట ఈమాట మాట్లాడి జైన్ జీతో నా సమస్యను ప్రస్తావించాను. ఆయన నవ్వి తన అశక్తతను వ్యక్తం చేశాడు. లోగడ ఒకసారి ఆయనను ఎలుక కరిచిందట, నారాయణగూడ బ్లడ్ బ్యాంక్ కు వెళ్ళి ఇంజక్షన్లు తీసుకున్నాడట. అప్పటినుండి ఎలుక-పిల్లి-కుక్క-వంటి వాటిని చూస్తే ఆయనకు చచ్చేంత భయం.

“ మీ ఇంట్లో పిల్లి అరిస్తేనే, ఇక్కడ నాకు బి.పి. పెరుగుతుంది భాయిసాబ్ ” అన్నారాయన.

సరే మర్యాదకోసం మరి కొంచెం సేపు ఏదో పిచ్చాపాటి మాట్లాడి మెల్లగా జారుకున్నాను. ఇక నాకు మిగిలిన ఆశాదీపం వెంకట్రామావధాని గారు.

“ అయ్యా వెంకట్రాపుగారూ-సుప్రభాతం” అంటూ వెళ్ళాను. ఆయన ఆప్యాయంగా ఆదరించాడు. మెల్లగా నా సమస్య ఆయన ముందు ఉంచాను. వెంకట్రాపుగారు నన్ను ఒక ఎలుకను చూచినట్లు ఒక్క క్షణం చూచాడు.

“ ఇదిగో చూడండి నేను ఎంత నిష్పావరణ్లో మీకు తెలియనిది కాదు అలాంటప్పుడు మా ఇంట్లో పిల్లల పురుళ్ళూ, ఎలుక సమర్థలూ-అంటూ అపవిత్రం చేయమనడం న్యాయమా?”

“ అదేమిటి వెంకట్రాపు గారూ మీరు భూత దయ గీతలో చెప్పబడి ఉన్నదని చాలాసార్లు ప్రసంగించారు కదా.”

“ ఔనయ్యా, మీలాంటి వాళ్ళతో వచ్చిన చిక్కె ఇది - ‘భూత’ శబ్దం పంచభూతాల విషయంలో ప్రయోగింపబడినది. జగత్తు మిథ్య. బ్రాహ్మ్యమే సత్యం. లేని పిల్లి ఉన్నట్లు నీకు కన్పడుతున్నది. పిల్లి పుట్టకముందు ప్రాగ భావం. పోషణ

తర్వాత పుద్గ్వంసాభావం. తెలిసిందా?”

“ తెలిసింది-తెలిసింది” అన్నాను పైకి.

ఈ వెంకట్రాపు ఒకనాడు కొబ్బరి పచ్చడిలో ఉప్పు తక్కువ అయిందని ఇల్లాలిని కొట్టాడు. ఉప్పు మిథ్య కాదా? దానికి పుద్గ్వంసాభావమూ - ప్రాగభావమూ వర్తించవా?? అనుకున్నాను.

“ చూడండి శివప్రసాద్ గారూ, గోపూజ, హరిణపాలనం, సాత్వికులైన నాలాంటి వారికి చెప్పారు. గుఱ్ఱములూ, ఏనుగులూ క్షత్రియులు పోషించవచ్చు. పండులను మరికొందరు పెంచుతారు. అంతేకాని పిల్లి సమర్థ, పిల్లి పురుడు గూర్చి ఏ శాస్త్రంలోనూ చెప్పబడి ఉండలేదు, ఐనా మీరు గృహ్యసూత్రములూ, స్మృతులూ, ఉపనిషత్తులూ చదివినవారే కదా” అంటూ నాకే ఎదురుప్రశ్న వేశాడు. హతాశుడినై మారు మాట్లాడకుండా ఇంటికి చేరాను.

అప్పుడు నాకు నారాయణ గుర్తుకు వచ్చాడు. అతడు సామ్యవాది. శ్రామికులకోసం ఉద్యమాలు నడుపుతుంటాడు. నేనంటే గౌరవం కూడా ఉంది.

“ హల్లో నారాయణా! ఒక పెద్ద సమస్య వచ్చిపడింది.”

“ ఏమిటి సార్ చెప్పండి ఎవడైనా భూస్వామి కార్మికులను, కర్షకులను, వేధిస్తున్నాడా?”

“ కాదు-కాదు-ఇది వేరే సమస్య. ఒక పిల్లి సమస్య. అది ఉండటానికి చోటులేక అవిశ్రాంతంగా తిరుగుతున్నది.”

“ మరి జోక్ వేయకండి మాష్టారూ-ఏదైనా వర్గ సంఘర్షణ గూర్చి చెప్పండి వింటాను కానీ, ఈ పిల్లి - మల్లి- అంటూ తమాషాగా మాట్లాడకండి” అన్నాడు ఫోన్ లో నవ్వుతూ.

నారాయణ నెలజీతం ఇంటికి చేరటంలేదని ఆయన భార్య నాతో చాలాసార్లు చెప్పింది. తాగుడుకూ, తిరుగుళ్ళకూ ఖర్చు పెడుతున్నాడని ఆవిడ ఆరోపణ. అలాంటిదేమీ లేదనీ, ఉద్యమాల కోసమే తన డబ్బు ఖర్చుచేస్తున్నాడని లోగడ నారాయణ నాకొకసారి సంజాయిషి చెప్పుకున్నాడు.

“ నారాయణా- ఐతే ఈ పిల్లి సంగతి ఏం చేద్దాం?”

“ మాష్టారూ- దాని సమస్యను ఎలా పరిష్కరించుకోవాలో దానికి తెలుసు. పైగా పిల్లి బూర్జువా వర్గానికి చెందింది. సుఖభోగాలంటే చాలా ఇష్టం. మెత్తగా పరుపులలో దుప్పట్లలో దూరి పడుకుంటూ ఉంటుంది.” అన్నాడు నారాయణ. ఇంకేం చేయను? ఫోన్ పెట్టేసాను.

ఇంతలోనే గర్జలగుంట మహారాణి గుర్తుకు వచ్చింది ఆవిడ ఆమధ్య ఒక పిల్లి కావాలని అడిగింది కూడాను.

“ హల్లో- రాణిగారూ - నేను శివప్రసాద్ ను మాట్లాడుతున్నాను. మీరు పిల్లి కావాలన్నారు కదమ్మా. మా పిల్లి ఈనుతున్నది పంపమంటారా?”

“ వద్దసార్ - మొన్ననే ఒక పామరేసియన్ కుక్క పిల్లను తెచ్చుకున్నాను. ఇక పిల్లిని పెంచే ఒక రోజు - కావాలంటే పిల్లిమీద ఒక నవల వ్రాసి ఏ నిర్మాతైనా సినిమా కథగా అమ్ముతాను. ఇటీవల ఇటువంటి వాటికి తెరపై గిరాకీ భాగా ఉంది సార్.”

“ స - రే - నమ్మా.”

“ సార్- ఏదైనా గేదె ఈనితే చెప్పండి సార్- జున్నుపాలు తీసుకుంటాను.”

“ మంచినమ్మా” అని ఫోన్ పెట్టేశాను. నేనిక నిస్సహాయుణ్ణి. ఏ ఆర్యసమాజిష్టా నాకు సాయం చేయడంలేదు-ఏ ఫెమినిష్టా నా ఆడపిల్లి గూర్చి

ఉత్తరాలు

శ్రీ కిడాంబి రఘునాథ్ గారికి,
నమస్టే! తెలుగు జ్యోతి మాసపత్రిక ప్రతినెలా చూస్తున్నాను. సెప్టెంబరు సంచికలోని సంపాదకీయంలో వాస్తవాలను చక్కగా ఉదహరించారు. దేశంబాగు సంగతి అందరూ మరచిపోయి, ఎవరిబాగు వారు చూసుకొంటున్నారు. ఎంత ప్రభుత్వం అనే వ్యాసంలోని వివరణ సమంజసంగ పుండటమేగాక విశ్లేషణ చక్కగా వుంది. Health for all by 2000 AD అనే వ్యాసంలో డాక్టరు మూర్తిగారు సూచించిన విషయాలు ప్రభుత్వం గమనిస్తే బాగుంటుంది. కవితలు, కథలు కూడ బాగుంటున్నాయి. 20 questions of the month దాచుకుంటున్నాను, 5 ఏళ్ల మా మనుమరాలు పెద్దదయ్యాక చూపాలని. ప్రతిపేజీని ఉపయోగకరంగా తీర్చిదిద్దుతున్న సంపాదకవర్గం అభినందనీయులు. అన్నట్లు హైదరాబాదు లేఖవల్ల మన రాష్ట్రంగురించి వివరాలు తెలుస్తున్నాయి. ఇంకోపేజీ పెంచి మనదేశవివరాలు ఇస్తే బాగుంటుంది అనుకుంటున్నాను. వందనాలతో,

- కే. సర్వమంగళాదేవి
Fon-du-Lac, WI

2. నమస్టే. నేను హైదరాబాద్ అలిండియారేడియోలో 1971నించీ Programme Executive గా పనిచేసి జూన్ లో రిటైర్ అయ్యాను. ఇక్కడా, హ్యూస్టన్ లోనూ మా అబ్బాయిలున్న కారణంగా అమెరికా వచ్చాను. రేడియోలో sర్కికులకార్యక్రమంలో పాల్గొంటూ - నాటకం విభాగం incharge గా ఎన్నో వందల నాటకాలు రాయటం, నిర్వహించటం జరిగింది. ఇకపోతే ప్రవృత్తిరీత్యా 1960నించీ కథలూ, నవలలూ వ్రాస్తున్నాను. సుమారు 200 కథలూ, 10 నవలలూ ఎన్నో వ్యాసాలు - దాదాపు అన్ని పత్రికలకూ రాశాను. 4,5 సీనీమాలకు కూడా రచయితగా పనిచేశాను. వాటిలో - అమెరికాలో నిర్మించిన అమెరికా అబ్బాయి సినిమాకూడా ఒకటి!

ఇక అసలు విషయానికొస్తే, ఈ మధ్యనే మీ సంపాదకత్వంలో వస్తున్న పత్రిక చూశాను. బావుంది. ఆపత్రికలో ప్రచురణార్థం అమృతరఘుని అనే కథ పంపుతున్నాను. మీరు చదివి బావుందనిపిస్తే ప్రచురించండి. ఏ సంగతి చెప్పతారుగా!

- జీడిగుంట శ్రీ రామచంద్రమూర్తి
Edison, New Jersey.

3. శ్రీ వేంకటేశ్వర ఆలయం శ్రీ(బ్రిడ్జ్ వాటర్, న్యూజెర్సీ) లో దేవీనవరాత్రి సందర్భంగా (అక్టోబరు 5 వ తేదీ, ఆదివారం) జరిగిన సంగీత కచేరీగూర్చిన ప్రశంసే ఈ లేఖ ముఖ్యోద్దేశ్యం. శ్రీమతులు కౌతా సీమంతిని, ప్రభ రఘునాథ్ ఆ దినం సభాస్థలిపై సరస్వతీద్యయం వెలసినట్లనిపించింది. ఆ ఉదయం వైదికవిధిల చండీహోమం జరిగింది మూడుగంటలపైగా. 'సప్తశతి' దేవీ మహాత్వం చదువుతూ చేస్తారీ హోమం. మన కర్మకాండ శాస్త్రవిధిలో జరుగుతుంది. అందులో మనస్సు నిలకడచేసి దేవిని ధ్యానించడానికి ఏకాగ్రత, నిబ్బరం అవసరం.

అదే మధ్యాహ్నం శ్రీమతి సీమంతిని దేవ్యారాధనలో గానం షోడశోపచారాలతో ఒక ఉపచారంగా దేవిని స్తుతిస్తూ పాడి శ్రోతలను పరవశింపజేశారు. ఒకదేవి గానంలో లీనమయి పాడుతుంటే, ఆమె రూపాంతరమయిన మరొకదేవి తను సృజించిన సంగీతకళలో లీనమయి ఆమోదముద్రతో అభినందిస్తోంది. తన ప్రతిరూపమయిన దేవి గాయనిని పై వాక్యంలో "అమోద"మనే పదం రెండు అర్థాలకూ వర్తిస్తుంది - హర్షం, అంగీకారం.

సీమంతినిగారు 'నను సదాజనని ప్రోవవే' అంటూ ఎంతో ఆర్చితో అంబను బహురూపాలతో (జననీ, భైరవి, కళ్యాణి) ప్రార్థిస్తూ గానం చేశారు. ఆమె ప్రార్థనకు కోరుకున్నవరం ఆమెకు దేవి ప్రసాదించింది గనుకనే అంత శ్రావ్యంగా, స్వరశుద్ధి, అక్షరశుద్ధితో తనపాటలో లీనమయి స్తుతింపజేయగల్గారు. మనలో అంతర్గతంగా ఉండి మనలను నడిపించేది ఆ శక్తిస్వరూపిణి. గాయనిని పరవశింపచేసి పాడింపచేసినదికూడ ఆ అంబికే. "వందేమాతరం.... శ్రీరాజరాజేశ్వరీం" అంటూ స్తోత్రం చేస్తూంటే, నాప్రమేయం లేకుండానే నా చేతులు రెండూ జోడించి నమస్కరించాయి. శ్రీ రాజరాజేశ్వరీరూపం మనస్సులో కనిపించగా కళ్లు చెమర్చాయి తృప్తితో. నాటి దేవ్యారాధనలో ఆ స్తోత్రం పరాకాష్టమంగళంకూడ ప్రత్యేకవిశిష్టతతో కూడి కాశీ విశాలాక్షినుండి మధుర మీనాక్షివరకూ దేవీరూపంగానే ముగిసింది.

గాయంతం త్రాయతే ఇతి గాయత్రి - తనను గానం (స్తోత్రం, ధ్యానం వగైరా) చేసినవారిని రక్షిస్తుందట. సీమంతినిగారిని ప్రోచినదని అనడానికి వరప్రసాదంగా దక్కిన ఆ గానకళే నిదర్శవం.

న్యూజెర్సీలో ప్రభ రఘునాథ్, కౌతా సీమంతిని - ఇద్దరూ సరస్వతీదేవి ముద్దుబిడ్డలు. న్యూజెర్సీ తెలుగులకు గర్వకారణం.

- రాధికా శాస్త్రి
Princeton Junction, NJ

పిల్లిపిల్లలు (వ పేజీ తరువాయి)

పట్టించుకోదు. మార్టాల కేశోర న్యాయాన్ని గూర్చి ఈశ్వరతత్వం బోధించే ఏ భక్తునికి నా పిల్లి పురుడు ఒక సమస్యగా కన్నడటంలేదు. మనుష్యులను చంపడానికి తుపాకులను పట్టుకోండి అని ప్రేరేపించేవాళ్ళు ఈ పురిటినొప్పుల గూర్చి ఆలోచించరు. మనిషికి సృష్టికంటే విధ్వంసం ఎందుకంత ఇష్టం? మాట్లాడకుండా ఇంటికి చేరాను. ఇసుకలో తలదూర్చిన ఉష్ణపక్షి తన ఎస్కెపిజంతో సమస్యనుండి పారపోయినట్లు భ్రమిస్తుంది. నా పరిస్థితి అలాంటిదే.

" పిల్లి- ఇక నీ సమస్యను నీవే పరిష్కరించుకో!" అని మనస్సులోనే అనుకుని ఊరుకున్నాను. ఏమైందో పిల్లి కన్నడటం మానేసింది. పాపం! అని జాలిపడ్డాను. పిల్లిని ఎవరైనా పట్టుకొని పోయారా? చంపేశారా? వేరే కాలనీకి పోయిందా? ఏమైందో, ఏమో?

తెల్లవార్లు-నిద్ర కాని నిద్ర-చెదిరిన స్వప్నాలు?? జనవరి 14వ తేదీన న్యూస్ పేపర్ పట్టుకొని, మేడమీదికెళ్ళాను. చలికొంచెం పెరిగింది. సూర్యుడు ఉత్తరాయణం మొదలుపెట్టాడు, గదిలోకి వెళ్ళి చూసేసరికి పిల్లి అరుపు వినించింది. క్రింద గుట్టగా పోసిన పుస్తకాలనూ, అవతల బుక్ రాక్ ను మరుగుగా చేసుకొని పిల్లి ప్రసవించింది.

అక్కడ భగవద్గీత, బైబిలు, ఖురాను వంటి ఎన్నో విలువైన పుస్తకాలున్నాయి. నిన్నటి వరకూ తాను రక్షించిన ఈ పుస్తకాలే రాత్రి ఈ అల్పజీవి పురిటినొప్పులకు మరుగు కల్పించాయన్నమాట.

మూడు తెల్లని పిల్లి పిల్లలు - అమాయకమైన కన్నులు. ఎంత అందం, ఎంత అపూర్వ సృష్టి, మూల ప్రకృతికి కార్యరూపం.

ఇటు పిల్లలూ-పెద్దలూ-రాజకీయ నాయకులూ, ఒకరేమిటి-అన్ని వర్గాలవారూ ఆకాశంలో గాలిపటాలు ఎగురవేసుకుంటూ ఒకరి గాలిపటాన్ని మరొకరి మాంజా కోసివేసినప్పుడు ఆనందంతో పెద్దగా అరుస్తున్నారూ... *

Arya International Communications Corporation⁸

Call India

59 ¢

Per Minute

24 Hours / 7 Days a Week
\$ 100 Prepaid Calling Card

ANY TIME / ANY DAY

- *No Switching* • *No Monthly Fee*
- *No Minimum Usage Required*
- *Call From Any Phone To Any Number In INDIA*

Make check for \$ 100 payable to ARYA COMMUNICATIONS
and mail to the address below:

ARYA INTERNATIONAL COMMUNICATIONS CORP.

261 Central Avenue, Jersey City, NJ 07307

Tel: (201) 792-9600 • Fax: (201) 792-9659

1-800-746-3920

Wanted: Agents/Distributors

MAJOR MERGE OF THE TWO LEADING COMPANIES

Mr. SRINIVAS POLAVARAPU

PACIFIC CONTRACTS, INC.

PARSIPPANY, NEW JERSEY

Mr. VISHNU DEVNANI

INT'L TEL. & COMMUNICATIONS

JERSEY CITY, NEW JERSEY

Telugu Fine Arts Society

presents

Eswara Deepavali Celebrations

OCTOBER 25, 1997, SATURDAY

FRANKLIN HIGH SCHOOL

FRANCIS STREET, SOMERSET, NJ 08873

Dinner

05.30 PM to 06.45 PM Sharp

Program

Starts at 07.00 PM Sharp

MCs - Ms Bharathi Kalasapudi and Ms. Pranava Upadrashta

- ◆ **Welcome:** Dr. Rama K. Jonnada
- ◆ **Festival Lighting:** Ms. Padma Channamsetti
Ms. Rajita Bhavaraju
- ◆ **Jaya Jaya Jaya:** Ms. Prabha Raghunath, Ms. Usha Kidambi
- ◆ **Prayer Dance: Bharatanatyam Item**
Ms. Renuka Atti & Ms. Sumitra Mattai
- ◆ **Choreography:** Ms. Sudha Devulapalli
- ◆ **Pushpanjali: Kuchipudi Item**
Ms. Karunya Manikonda & Ms. Geeta Pamidimukkala
- ◆ **Students of Ms. Indira Sree Ram**
- ◆ **Skit: Deepavali Significance (in English)**
Narrator: Ms. Rajita Bhavaraju; **Krishna:** Mr. Srinivas Jonnada; **Satyabhama:** Ms. Jyoti Dasika; **Narakasura:** Mr. Shyam Perangur
- ◆ **"Costumes of India" Fancy Dress by Children**
Mr. Pranav Ponnaluri, Ms. Kirthana K., Mr. Teja Vasa, Mr. Pavan Prayaga, Mr. Jayram Sataluri, Ms. Deepti Sataluri, Ms. Medha Sataluri, Ms. Neha Reddy, Mr. Vinay Ayyala, Ms. Harsha Ayyala, Mr. Vijay Narayanan, Ms. Janaki Narayanan, Ms. Anupama Tadanki, Ms. Gayathri Oruganti
- ◆ **Kuchipudi Dance: "Dasavatharam"**
Ms. Sirisha Akkapeddi, Ms. Praveena Paruchuri
- ◆ **Students of Ms. Indira Sree Ram**
- ◆ **TFAS Recognition of a Community Member**
by Dr. Rama K. Jonnada
- ◆ **Annamacharya Kirthanams**
Ms. Aparna Surampudi
- ◆ **Bharatanatyam: "Sarasijanabha Sodari"**
Ms. Archana Prasad
- ◆ **Student of Padma Rajagopal**
- ◆ **Drama: "Genetic Chakralu"**
Written by: Dr. Vasundhara Kalasapudi,
Dramatization: Dr. Janani Kocherlakota
Cast: Dr. Janani Kocherlakota, Ms. Parvathi Ponnaluri, Mr. Shanthi Kumar Chilumula
- ◆ **Vote of Thanks**
- ◆ **"Janaganamana"**
- ◆ **End of Program**

Organized by: Ms. Usha Kidambi, Ms. Rajita Bhavaraju & Ms. Padma Channamsetti

తెలుగు కళా సమితి

సమర్పించు

ఈశ్వర దీపావళి సందర్భం

అక్టోబరు 25, 1997, శనివారం

ఫ్రాంక్లిన్ ఉన్నత పాఠశాల, ఫ్రాన్సిస్ వీధి

సమర్ సెట్, న్యూజెర్సీ 08873

విందు

సాయంత్రం 05.30 నుండి 06.45 వరకు తంభనుగా

కార్యక్రమం

సాయంత్రం 07.00 గంటలకు తంభనుగా

- కార్యక్రమ సందాతలు - కుమారిలు కలశపూడి భారతి, ఉప్పద్రష్ట ప్రణవ
- ◆ ఆహ్వానము - డా. జొన్నాడ రామకృష్ణ
- ◆ దీపాలంకరణ - శ్రీమతులు చెన్నం సెట్టి పద్మ, భావరాజు రజిత
- ◆ జయజయజయ స్రీయభారత: శ్రీమతులు ప్రభ రఘునాథ్, ఉష కిడాంబి
- ◆ ప్రార్థనానృత్యం - భరతనాట్య అంశం
- ◆ కుమారిలు రేణుక ఆధి, మాతౌ సుమిత్ర
- ◆ నృత్య నిర్దేశకత్వం - శ్రీమతి దేవులపల్లి సుధ
- ◆ పుష్పాంజలి - కూచిపూడి అంశం
- ◆ కుమారిలు మానికొండ కారుణ్య, పమిడిముక్కల గీత
- ◆ నృత్య గురువు - శ్రీమతి ఇందిర శ్రీరామ్
- ◆ దీపావళి ప్రాముఖ్యత - ఇంగ్లీషులో ఒక ప్రహసనం
- ◆ కథా వివరణ - శ్రీమతి భావరాజు రజిత, కృష్ణ - శ్రీ జొన్నాడ శ్రీనివాస్, సత్యభామ - కుమారి దశిక జ్యోతి, నరకాసురుడు - శ్రీ పెరంగూర్ శ్యామ్
- ◆ ఇండియా వస్త్రధారణలు - చిన్నపిల్లలచే విచిత్రవేషధారణ
- ◆ చిరంజీవులు, పొన్నలూరి ప్రణవ, కె.కీర్తన, వాసా తేజ, స్రయాగ పవన్, సాతలూరి జయరామ్, సాతలూరి దీప్తి, సాతలూరి మేధ, నేహా రెడ్డి, అయ్యల వినయ్, అయ్యల హర్ష, విజయ్ నారాయణన్, జానకి నారాయణన్, తడంకి అనుపమ, ఓరుగంటి గాయత్రి.
- ◆ దశావతారం - కూచిపూడి అంశం
- ◆ కుమారిలు శిరీష అక్క పెద్ది, పరుచూరి స్రవీణ
- ◆ నృత్యగురువు - శ్రీమతి ఇందిరా శ్రీరామ్
- ◆ సంఘ సేవ చేస్తున్న వ్యక్తి గుర్తింపు - తెలుగు కళాసమితి డా. జొన్నాడ రామకృష్ణ చే
- ◆ అన్నమాచార్య కీర్తనలు - శ్రీమతి సూరంపూడి అపర్ణ
- ◆ భరతనాట్య అంశం - సరసిజనాభిసోదరి
- ◆ శ్రీమతి అర్చనా ప్రసాద్
- ◆ నృత్య గురువు - శ్రీమతి పద్మ రాజగోపాల్
- ◆ నాటిక - జెనటిక్స్ చక్రాలు
- ◆ రచన - డా. కలశపూడి వసుంధర, నాటకీకరణ - డా. కొచ్చెర్లకోట జనని నటి నటువర్ణం - డా. కొచ్చెర్లకోట జనని, శ్రీమతి పొన్నలూరి పార్వతి, శ్రీ చిలుముల శాంతికుమార్
- ◆ వందన సమర్పణ
- ◆ జనగణమన
- ◆ కార్యక్రమ ముగింపు
- ◆ నిర్వాహకులు - శ్రీమతులు కిడాంబి ఉష, భావరాజు రజిత, చెన్నం సెట్టి పద్మ

VENKAIAH DAMA MS. CLU. ChFC

INSURANCE, PENSION & ESTATE PLANNING

143-02 45TH AVENUE (HINDU TEMPLE BLOCK) FLUSHING, NY 11355

Phone: (718) 762 7173 & 886 4077 Fax: (718) 359 7384

LOW COST LEVEL PREMIUM TERM
NO COST PERMANENT INSURANCE
SHORT PAY LIFE
SECOND TO DIE INSURANCES
DISABILITY INCOME
EDUCATIONAL PLANS

OVERHEAD EXP. PLANS
FIXED ANNUITIES
VARIABLE ANNUITIES
PENSION PLANS
IRA & KEOGH PLANS
PROFIT SHARING & 401 K PLANS

500,000 Level Premium Term Insurance

	10 yr. Level		20 yr. Level	
	Male	Female	Male	Female
20	339	264	374	299
30	349	269	399	319
40	574	499	744	649
50	1064	839	1429	1164

Low Premium Permanent Insurance

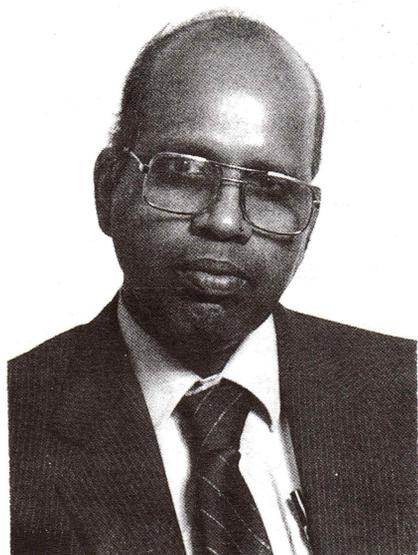
200,000 Insurance

	Yrly. Prem.		Yrs. Payable		Cash Value			
					20 yrs.		Age 65	
	Male-Female	Male-Female	Male-Female	Male-Female	Male-Female	Male-Female	Male-Female	Male-Female
20	1656	1410	13	12	40880	34460	277000	245700
30	2218	1870	12	12	58550	49290	180600	150690
40	3282	2684	10	11	71370	62800	101900	89750
50	4848	3798	10	11	96340	85270	*96340	*85270

*@ 70

Premiums and results are for those in good health & Non-smokers.

**Northwestern
Mutual Life[®]**
The Quiet Company[®]

India Turning Fifty

- Srinivas (Chinnu) Paranandi (13 yrs), Columbus, OH

On August 15, 1997, India formally celebrated 50 years of glorious freedom. It was 50 years ago that the British empire, constructed in the 19th century lost its epicenter and soon ceased to exist. India has traveled a long way from 1947. Sometimes India chose the difficult path. But with the skies clearing, all Indians everywhere in the world should bless their homeland and be proud to be part of a wonderful country. In this report, I will explain the history leading to the independence, and the history after independence, with some opinions shared.

It was a mild day in Bengal. The monsoon season had just passed, and this year promised a great harvest for the farmers. The Bengalis had allied themselves with the French empire of Louis XV. The Mogul empire was cracking apart like month old bread. And there was a new presence to the south. The new power of Europe, especially the two rivals France and Britain. It just happened that the year was 1757, and France and Britain were involved in a conflict that also included not only India but North America, the West Indies, and the Spice Islands (present day Malaysia and Indonesia). The British general Robert Clive was leading a small but highly trained army north and his party just crashed into the joint French-Bengali army in Bengal. There the Bengalis and the French were annihilated by the British. The battle had a serious impact on India. It decided that less tolerant England, and not France would rule India. It also opened the decaying Mogul Empire to the British. Finally, the Bengalis were the last great resistance to the British. After the battle of Plassey, Britain would slowly, but successfully absorb various kingdoms into what is now India, Pakistan, and Bangladesh. After Plassey, the British slowly advanced their holdings in India. By 1850, British holdings in India included Bengal, Oudh, Hyderabad, Madras, Ceylon, Sind, Delhi, and the Punjab. However a serious conflict arose at the end of the decade. In 1852, Winchester, a British firm headquartered in Manchester, invented a new rifle. Unlike older rifles, this one didn't have to be reloaded after every shot. It had a cartridge, that could hold many more bullets. So you could reload after every 6 shots. This gun revolutionized warfare. The bolt of the gun had to be greased with grease and tallow of the pig and cow. No problem for European soldiers. But in India, the British had large regiments of both Hindu and Muslim soldiers. The cow is revered to the Hindu, and the Islamic religion forbids anything associated with the pig or swine. But

instead of respecting of the soldier's beliefs, the British forced the soldiers to grease the guns. But once the governor-general in Calcutta decided to allow the soldiers to use corn oil it was too late. A huge revolt began. The Sepoy Mutiny is recognized as the beginning of the 90 year struggle for Indian independence. The Sepoys soon took over Delhi, and in the city of Cawnpore (Kanpur) British children and women were massacred under the order of the great patriot Nana Sahib. However, British reinforcements arrived in 1858 and the rebellion was put down.

With the end of the Sepoy Mutiny the East India Company transferred power straight to the British crown. In 1858, Queen Victoria was crowned Empress of India. Sadly, rules were tightened and some Indian troops were used in the savagely fought Crimean war of 1854-1855 against the Czar of Russia. After the liberation of African slaves, the British began the shameful act of deporting Indian laborers to other colonies such as Fiji, Oman, Zanzibar (Islands of Tanzania), South Africa, Rhodesia, Trinidad, and finally Surinam. In some of these countries, the Indians are still savagely abused and in Fiji, Indians are barred from politics because of a native dictatorship. India gained new importance after the opening of the Suez canal in 1869. Britain disdained other powers and put much of their army just to guard the canal and India. Indian troops were heavily used in World War I, and Indian casualties numbered around 200,000. Of all the post great war changes, the one that affected India the most was that the independence struggle began to gain popularity. Under the leadership of Mohandas Karamchand Gandhi (1869-1948) and Jawaharlal Nehru (1889-1964), a nonviolent struggle was preached, and the independence struggle gained unwitnessed momentum. In 1919, Britain surprised India with the harsh Rowlatt acts, which placed anyone in jail without trial for any revolutionary activity. Gandhi and Nehru were both in prison many times. Of all the political rallies, it was World War 2 which loosened British power. After repeated attacks by both Germany and Japan, Britain was exhausted, and finally allowed India its rebirth on August 15th, 1947. But this birth was not without hardship, Mohammed Ali Jinnah, leader of India's Islamic National Congress, predicted that life in Hindu majority India would be intolerable. Although Gandhi fiercely resisted, the British partitioned India into Hindu, secular India, and Islamic Pakistan. Sadly on January 31, 1948, a Hindu extremist

savagely gunned down Gandhi as he finished a prayer vigil in Delhi's Birla House, named after a wealthy Indian industrialist.

India's government was taken from the British with a few minor variations. It consists of the head of government (prime minister), and the head of state (president), of these two the prime minister wields much more political power. A supreme court also exists, and the main council is the common people's assembly (lok sabha). The prime minister and president are elected by the people. There is no limitation to the amount of terms the head of state may have. Freedom of speech and press are guaranteed, as well as freedom of religion. As you all know, the first prime minister of India was Jawaharlal Nehru. He focused mainly on developmental programs. Following on the lines of a socialist democracy, he instated irrigation projects, focusing on the underdeveloped provinces such as Assam, Orissa, and Kashmir. Also, in Bihar, India's first steel works was opened. One problem remained: Pakistan. Pakistan claimed all of Kashmir, but India has never acknowledged this fact. Therefore since independence, India and Pakistan have fought three wars, and out of these 2 were stalemates, and India won the war of Pakistani secession giving birth to Bangladesh. But Pakistan was not the major threat. When India achieved independence, China was safely in the hands of the nationalist government of Chiang Kai-Shek. But in 1949, the communists led by Mao Zedong took over the old Chinese capital of Nanjiang, and Chiang Kai-Shek fled to Taiwan. The new communist government was bitterly opposed to India. And in 1959, Chinese troops invaded India. The war had no winning side, and finally in 1964, an unstable peace was established. But this peace could not be contained. Maoist China was very aggressive and Mao Zedong (1892-1976) looked to expand China's borders in anyway possible. But after 1964, China was not the main concern. Ever since Pakistan was created, they had a claim on the truly Indian Kashmir. In 1965, escalating tensions resulted in war. This war ended in 1966, as a stalemate (no winning side). After the 1965 war, America recognized India's rising power. To help thwart this, they allied themselves with Pakistan, which was also close to the Union of Soviet Socialist Republics. India soon developed an interest of alliance with the U.S.S.R., whose Premier Nikita Khrushchev (1894-1971) saw that India was close to three Soviet enemies: China, Pakistan, and Iran under the Shah.

India soon gave grain, rice, and textile know-how, in exchange for Soviet tanks, warplanes, ships, and military know-how. This relationship proved crucial for both nations:

The former Soviet Union used Indian knowledge to help make itself sufficient in cotton (at a great environmental cost), and India used Soviet military technology combined with it's own, to become a very powerful force to be reckoned with. In 1971, another war precipitated between Pakistan and India. Ever since the nation of Pakistan was created, East Pakistan, though larger in population, was controlled by the Pakistan dominated Punjabs, who reside in West Pakistan. Soon independence groups, were operated within East Pakistan. The leader of the largest group was Sheikh Mujibur Rahman (1920-1975), was arrested by Pakistani police. Soon a great armed revolution followed, and Pakistani President Yahya Khan, sent troops into East Pakistan. Indian Prime Minister Indira Gandhi (1917-1984) proclaimed war against West Pakistan and she sent troops into East Pakistan. The Pakistani army was easily defeated, and East Pakistan became Bangladesh, with Sheikh Mujibur Rahman as it's first head of state.

The world watched very closely as this conflict happened. The most important thing in this conflict was that the world recognized that India was a new player in the stage of powers. American leader Richard M. Nixon (1913-1994) offered military assistance to Pakistan incase Indian troops might arrive from Bangladesh and attack Sind or Punjab. And America also announced an alliance with China, and Pakistan if war with India occurred. The next week, Indira Gandhi met with Soviet Premier Leonid Brezhnev (1906-1982), Brezhnev said the U.S.S.R. would supply military help incase of American attack. The next day, the U.S. moved it's Asian fleet from the Philippines. The fleet traveled towards India. Indira Gandhi made a trip to Washington and had this settled. She proclaimed a cease-fire, and American ships moved out of Indian waters.

After the conflict, Indian forces jumped in numbers from 250,000 to 1,000,000. India then took paces towards developing an arsenal of weapons. But Indian economic development was setback as the Arab nations jacked up oil prices due to war with Israel (the Yom Kippur War). After 1971, Bangladeshi refugees flooded into India, doubling the population of Calcutta. India had to feed these people in some way. To avert famine, foreign agencies stepped in: but assistance was not very much needed, because India was already very self-sufficient in food. In 1975, riots occurred in major Indian cities. Indira Gandhi used emergency powers and suspended parliament. A national referendum was taken, and in 1977 Morarji Desai became prime minister. But in 1980, to the happiness of everyone, Indira Gandhi was reelected. In 1980, Indira's potential successor, her son

Sunjay, died in a plane crash.

Indira worked on economic reforms and bolstered the economy quite a bit. In 1984, Indira found out that Sikh separatists were using the Golden Temple of Amritsar as an armory. Indira Gandhi sent troops into the temple, killing 400 people. Soon after, Indira Gandhi was killed by two Sikhs in her bodyguard. At that day, India lost a great leader. Now Indira's other son, Rajiv Gandhi (1944-91) became the leader of parliament. He instituted reforms, which were very much in common with the Soviet programs of glasnost and perestroika. Rajiv also moved away from socialist central planning, and he opened up an open economic market, but trouble abroad would cost him his life: In 1983, in Sri Lanka, the minority Tamils launched a revolution against the majority Sinhalese. In 1988, India sent troops into Sri Lanka to help quell the rebellion. But Sri Lankans were opposed to the Indians in Sri Lanka, and the military was withdrawn in 1990. During an election rally a lady belonging to the separatist group, the Tamil tigers, was carrying a bomb. This woman, identified as Thanu, exploded killing herself and Rajiv Gandhi.

After Rajiv Gandhi's assassination, an anti Tiger fervor set in in the Indian state of Tamil Nadu. Soon after, P.V. Narasimha Rao, became Prime Minister. Rao brought many industries (especially computer and high-tech) to India. Many of the computer industries settled in the Bangalore vicinity, nicknamed the silicon valley of the east. Rao was succeeded by Devi Gowda in 1996, but he was voted out by parliament in favor of Inder Kumar Gujral of the United Coalition.

EPILOUGE :

Modern India is a land of great change. Nowadays, visitors in Delhi will be tickled to find McDonalds, and Indian fast food chains. In many Indian cities, freeways take consumers to malls, and other entertainment areas. If one would enter an Indian mall, they would find Reebok, Nike, Adidas, and Bennetton. Since 1975, India's per-capita income has risen from \$250 a year to \$1,950. India has gained new importance. A few months ago, India, Iran, Kuwait, and Turkey worked out an agreement that oil produced in Iran would flow to ports in India via a pipeline. ☆

డ్రైవ్ ఒక చిన్న పాకెట్ పట్టుకు పోస్టాఫీసుకి వచ్చి, కౌంటర్ కర్కుతో 'యిది రిజిస్టర్డ్ పోస్టల్ పంపాలి' అంది.
కర్కు పద్యనాథం ఆ పాకెట్ ని పరిశీలనగా చూసి, 'యిందులో ఏముంది?' అని అడిగాడు.

'వెడింగ్ రింగ్ - మేము విడిపోతున్నాం-అందుకని రిటర్న్ చేస్తున్నాను.' అని అడిగాడు?
'అవును'
'అయితే, మీరు ఇన్సూర్ చేయాలి. పాకింగ్ గట్టిగా వుండాలి. లక్కతో సీలు చేయాలి,' - అన్నాడు పద్యనాథం.

ఆ సూచనలన్నీ పాటించి మర్నాడు పట్టుకొచ్చింది జేన్.
ఆ పాకెట్ మళ్ళీ పరిశీలించి పెదవి విరిచాడు పద్యనాథం. 'పేపర్ పాకింగ్ కాదు - క్లాత్ పాక్ చేయాలి. ఒక్కచోటకాదు - మూడు చోట సీలు వుండాలి. కాదు ముడి వేసిన చోట తప్పకుండా వుండాలి.' అతను చెప్పినవన్నీ పాటించి,

మూడో రోజున మళ్ళీ తీసుకువచ్చింది జేన్.
పద్యనాథం ఆ పాకెట్ యిటూ అటూ తిప్పి సందేహిమాండంగా జేన్ 'మీకు నవ్వుకపోతే మరొక పోస్టాఫీసుకి తీసుకువెళ్ళాను' అంది.
'అది కాదమ్మా, మీరు మీ నిర్ణయం మార్చుకుంటారేమనని మూడు రోజులు ట్రైమిచ్చాను.'
— యన్ మాధవరావు
కాకినాడ-3

YAKSHA

(A Quiz on Hindu Mythology Awareness)

by Sai Sivanand Tunuguntla, Parlin, NJ

10. What was the actual name of Draupadi, the wife of pandavas?
9. In Ramayana, who was the obedient son who was killed accidentally by Dasaratha, father of Lord Rama?
8. Name the elephant king who was rescued from the jaws of a crocodile by Lord Vishnu?
7. Who is the guru of the gods?
6. Who is the guru of the demons or asuras?
5. Name the person who described the Kurukshetra war live to the blind Dhritarashtra.
4. Name the father of Sati, who was the wife of Lord Siva.
3. Name the sage who donated his backbone in the making of Vajrayudha, Lord Indra's weapon.
2. Name the ill tempered sage who was known for inflicting curses on people.
1. Name the bow of Lord Rama.

(This is a new feature which will appear monthly. The answers to the questions are given under. Please cover the answers first and try to find answers to the questions by yourself first and then compare. This is an honor system and we hope that the readers are benefitted by this. TJ Editorial Board thanks and congratulates Sai Sivanand for his ingenuity.KR)

Answers to the questions

10. Krishna, 9. Sravana, 8. Gajendra, 7. Brihaspati, 6. Sukracharya, 5. Sanjaya, 4. Daksha, 3. Dadhichi, 2. Durvasa, 1. Kodandam

మెఱపులు : ధ్యానలేశం

- వేమూరి వేంకట రామనాథం, Piscataway, NJ.

ఉదయం పది నిమిషాలు తక్కువ ఎనిమిది అయింది. ఎప్పటి ప్రకారం దైవధ్యానంలో కళ్ళు మూసుకొన్నాను. ఒకక్షణం సాగిందో లేదో దైవం అంటే యేమిటి, ఆయన ఎలా ఉంటాడు అన్న ప్రశ్న ఉత్పన్నమయింది. ఇలాంటి అనంతజిజ్ఞాసను అవతల పెట్టి నా కేంద్రీకరణలోకి దొరకొన్నాను.

ఇంకొక అరనిమిషం గడచిందో లేదో, తటాలున నా మనస్సులో ఉబికింది, దేవుడు "అరూపం" అంటారుగదా. ఏరూపము ఆపాదించకుండా దైవాన్ని ధ్యానంచేయటం సమంజసం అని ఒక మెఱపు నాకు తట్టింది.

అయితే, ఏమీ ఎదురుగాలేని నిశ్శబ్దాకాశంలాగా నా కనుచూపుల పరిధిని నియంత్రించినా, త్రుటిలో ఆ స్థలంలో నేను ఉద్దేశించని ఎన్నోరూపాలు రాదొడగినాయి. వాటికి తగినట్లు మనస్సులో నేనూహించని భావాలన్నో తమంతట తామే దొర్లకువస్తున్నాయి.

ఇదికాదు, ఒక రూపం మనోనేత్రంలో చిత్రించుకుంటే యీ బాధ తప్పవచ్చునని ఆశించాను. నా ధ్యానం చిత్రస్వరూపాల బొమ్మలాటగా తయారవుతోంది. ఏది అని నిర్ణయించలేక, నాకెన్నోనాళ్ళుగా తెలిసిన వేంకటేశ్వరస్వామిని నిలబెట్టుకున్నాను; కొంచెం మాటవింటాడేమోనని.

మఱి మిగత దేవుళ్ళో! ఈ భావం తట్టుతూనే, ఆ పేచీలన్నీ ఆయనే చూసుకుంటాడులే అని నచ్చచెప్పుకున్నాను. అయినా, మనసును బిగపట్టి ఉంచవలసిన సమయంలో ఈ తర్కమేమిటి? ఇది ఎన్నిసార్లు ఇదివఱలో రాలేదు వ్యర్థంగా ?

సరేకాని నా కళ్ళతెరల వెనుక ఎందఱో వేంకటేశ్వరులగుపడ్డారు. వారెందఱితే నాకేమి, నా ధ్యానస్వరూపం నాది అనుకున్నాను ధైర్యంగా.

ఆ గుండెనిబ్బరం నీరసించింది. నా గదిలో చిన్నపటం మనసులో పెట్టుకొందునా, ఇమిడినట్లుంటుంది? అది మఱి చిన్నది, ధ్యానదృక్పథాన్ని చెదరకుండా ఉంచలేదేమో. మాయింట్లో హాలులో ఉన్న పెద్దబాటిక్ బొమ్మ అయితే, అది మనసుకు పట్టించుకొనటం తేలిక. బొమ్మ పెద్దదయితేనే? నా మనస్సు చిన్నదా? అని సమాధానపడ్డాను. అలా నాలో నేనే మొగ్గుతుండగానే, మఱొక మెఱపు విరిసింది. ఇంత శ్రమయెందుకు, అసలు వేంకటేశ్వరస్వామి విగ్రహాన్నే - అంటే తిరుపతి వెంకన్ననే - తలచుకుంటూ నా ధ్యానవ్యాసంగం కానిచ్చుకోకూడదు? మధ్యలో ఈ మిగత చిత్రాలన్నీ యెందుకు?

ఇది సంతృప్తికరమైన ఆలోచన అనిపిస్తూఉండగానే, నాముందు తిరుమల విగ్రహం నిలిచింది. శంఖచక్రాలు, అభయహస్తం, ఊర్జుప్రసాదాలు..... ముఖ్యంగా చూపులనాకర్షించే నామం! అదిచూస్తూ సమస్తం మఱివిపోయినట్లున్న నాకు హఠాత్తుగా ఒక ప్రశ్న తట్టింది. ఆ నామంలో మధ్య ఎఱ్ఱగీత ఉన్నదా లేదా, అని. మా బాటిక్ చిత్రంలో ఉండే. హు... మళ్ళీ మఱొక చిత్రం. లేకుంటేయేమి, అది ఆయన విగ్రహమే గదా, ఊహలను కట్టిపెట్టుకుని మూసినకళ్ళు గట్టిగా మూసుకునే కూర్చున్నాను.

తిరుమలది సరే, దిగువ తిరుపతిలో కొంచెందూరంలో మఱొక వేంకటేశ్వర విగ్రహమున్నదే. అదేముందు వెలిసినదని ఒక ముదుసలి పూజారి వాదించేవాడు, నేనెఱుగుదును. కొన్ని అంగుళాలు ఎక్కువ పొడుగు కూడానట. నేను చూశానది యెన్నాళ్ళకిందటనో. ఈ ఉదంతం ఎందుకు నాకు స్ఫురించిందో, నా తిరుమల విగ్రహం ఎదురుగా ఉండగా. తిరిగి దీనిపైనే కేంద్రీకరించాను.

ఆయన ముఖం ఎంత ఉత్తేజకరంగా ఉన్నది! ఎంత గంభీరంగా ఉన్నది! నేనాయనవంక చూస్తూనే ఉన్నాను, కన్నులు తెఱవకుండా. ఆయన ముఖంలో అచలమైన శాంతం, అన్నమాచార్యులు పదే పదే గానం చేసిన "తిరమగు" మహిమ, కనబడుతున్నట్లు అనిపించింది. అన్నమాచార్యులు ఎన్ని చక్కని పాటలు వ్రాశాడు, కవితాక్షీరం పొంగిపారలేట్లుగా. ఎన్నివేలు వ్రాశాడో!

ఇదేమిటి, నాదృష్టి అన్నమాచార్యులు మీదకు పోయింది? విగ్రహం సొంపుమీద గదా నేను కేంద్రీకరిస్తున్నది! ఇలా తలపు మళ్ళించుకొన్నానో లేదో, వర్ణినియా, మేరీలాండులలోని శివ-విష్ణు దేవాలయంలోని వేంకటేశ్వర విగ్రహం ఎదురుగా నిల్చింది. ఏదైతేనేమి అనుకొంటున్న నాకు గుర్తువచ్చింది, ఆ విగ్రహం ఒక్కటే - ప్రపంచంలో ఉన్న వేంకటేశ్వర విగ్రహాలలో - చిరునవ్వు ఒలుకుతున్నట్లు ఉంటుంది, అని మిత్రులు చెప్పారు. వారు చెప్పినది-చూసిన తరువాత-నాకూ అలాగేనేమో అనిపించింది.

ఆయన చిఱునవ్వు నవ్వినా నవ్వకపోయినా, నాకు ప్రధానమైనది ఆయనమీద నేను ధ్యానకేంద్రీకరణం సముపార్జించుకొనటం గదా. ఆ వర్ణినియా విషయం అవతలకు నెట్టివేశాను.

తిరిగి తిరుమల స్వరూపం మీద దృష్టి నిలబెట్టాను. ఇతర తలపులు రాకుండా ఉండటానికి బహుశా వేంకటేశ్వర సుప్రభాతం మననం చేసికొంటే!

అది వల్లివేసికొనటం ప్రారంభించాను. మధురమైన ప్రథమశ్లేకం పూర్తికాగానే నాకొక ధర్మసందేహం వచ్చింది, "కౌసల్య సుప్రజా రామ" తో వేంకటేశ్వర సుప్రభాతం ఎందుకు మొదలవుతుందా, అని. వెనుక ఒకమారు ఇదే ప్రశ్న నేను వేయగా నా భార్య "ఆయన, ఈయన ఒకడే గదా" అన్నది. "శ్రీ వేంకటేశ దయిత" అభివందించబడింది "విధి శంకరేంద్ర వనితల" చేతనే, వారి చేతకాదు. అక్కడ కూడ లైంగిక తరతమవ్యత్యాసాలున్నాయే? సాంఘికశాస్త్ర యోగ్యమైన ఈ ప్రశ్న నాకెందుకని ముందుకు పోయాను. కొంచెం నట్టుగా నడుస్తున్నది, ఈ సందేహాల సముదాయం వల్లనేమో. మధ్యమధ్య సరియైన మాటలేనా అన్న క్షణికాందోళనకు గురి అయినాను. అవి యేవయితేనేమి, ముందుకు జరిగితే? ఏమో, ఇంతకు అవి ఎందుకు గుర్తురాకుండా? కొంత మధనపడ్డాను. అన్ని మాటలు యధాతధంగా వచ్చినాయి.

ఇంకా కొన్ని చరణాల అనంతరం రెండవపేజీకి తిరుగుతాను, అని తట్టింది. ఆయన మూర్తిని కాక ఈ పేజీని చూస్తున్నానేమో అన్న తలపువచ్చి, యీ స్వయంవ్యర్థ మోసం యెందుకని, సుప్రభాతం ఉచ్చరించటం కట్టిపెట్టి మనసు తిరిగి ఆ విగ్రహం మీదకు మళ్ళించాను; ఏ ఇంద్రియము మఱొకటి స్ఫురించకుండా. మనసులో ఎంతో సంతృప్తి అనిపించింది, ఆ మూర్తిని తప్ప మఱి యే యిహవిషయం దరిచేరనీయకుండా.

గభాలున ఒక ఉఱుము ఉఱిమినట్లయింది. ఇంతకు నేను కూర్చున్నది మాయింటిలో ఉన్న వేంకటేశ్వరస్వామి పటానికి ఎదురుగా కాదే, ఆ పటం సరిగా నా వెనుక ఉన్నది! ఇలా ఎందుకు ఆక్షణంలో తట్టిందో యోమో, వెనుకనే ఒకసారి యిది నా మనస్సుకు తట్టి ఒక పద్యం వ్రాశానే "ఇటు లేదో పటము లేని యీశుడు" అని. అయినా యిప్పుడు తిరిగి యెందుకు నా మనస్సునాందోళన పఱిచింది యీ విషయం?

ఇలాంటి అనవసర సందేహాలు పలుపలు రకాలుగా ధ్యానసమయంలో ఎందుకు సంభవిస్తాయో యేమో, క్షణం సేపు వేంకటేశ్వరుడు నిలకడగా మనస్సులో

నిల్వడే, నా అన్యభావాలు తొలగిపోయి! ఆయన మీద కసికొద్ది నా "సన్నుతి" లో వ్రాసిన పద్యం గొణుగుకున్నాను.

“ పంతము మీద నా చపలభావ పరంపర త్రోసిపుచ్చినా
స్వాంతము నందు నిన్ నిలువబట్టిన నంచులదన్క, చిత్ర మా
ద్యంతములంతు పట్టని విధమ్మున నిల్చియు నిల్వవేమి, నీ
కింతటి చంచలత్వమని యెన్న డెఱుంగను వేంకటేశ్వరా. ”

ఈసడింపుకు రోషం వచ్చిందేమో ఆయన అలాగే కదలకుండా నిలిచాడు. అది ఎంతసేపటి యేమో కాని, కాలం నిలిచినట్లు అనిపించింది. అనంతకాలం కుదించినట్లు తోచింది.

నా దృక్పథంలో నిల్చిన ఆ మూర్తి కరగిపోవటం మొదలుపెట్టింది. అది జరుగుతున్నట్లు నేను కనిపెట్టనేలేదు నాముందు అంతా వెలుతురుసంద్రం పొంగేవఱకు. అది వెన్నెలకన్న తెల్లగా ఉంది. ఆకాశమంత విశాలంగా ఉంది. అమ్మ చూపుకన్న వాత్యుల్యగర్భితంగా ఉంది.

ఒక విహంగం కూసింది, ప్రకృతిలోని అనంత శ్రుతి అనుకున్నాను. ఒక గంట మ్రోగింది, ఆలయగర్భంలోని ప్రణవనాదమనుకున్నాను.

మత్తు వదలినట్లు స్పృహ వచ్చింది. అది మా కుకూ గడియారంలోని కూత, ఎనిమిది సార్లుగా. కళ్ళు నొక్కుకుంటూ తలయెత్తాను. తలుపు గంట ఎవరో నొక్కుతున్నారు, ప్రక్కనున్న టెలిఫోన్ వంతపాట పాడుతోంది. ఆపటం మఱచిపోయిన టి.వి. అదేపనిగా మ్రోగుతున్నది.....

ఆంధ్రావతరణానందం

ఆంధ్రావతరణానందంలో ఆనాటి మహనీయులను మరువకోయి!
ప్రాంతాంతరాలన్ని తెలుగుతనానికి తీర్చిన అందాలేనోయి!

భాగవతావతరణా భాగ్యన్ని పొంది విలసిల్లిన ఏకశిలానగరం
మహాభారత మహిమతో అన్ని శతాబ్దాలలో శిఖరమై నిల్చిన రాజమహేంద్రవరం
సాహితీవాసిని ఏరులైపారిన రాయలువారు ఏలిన విజయనగరం
భావితరాలకు బాటగా, కొంగ్రొత్త అందాలకు సాటి నేటి భాగ్యనగరం
స్వాతంత్ర్య సమరాన అడుగడుగు ఆయుధమై నిలచిన నేల ఇది
స్వాతంత్ర్యవీరుడల్లారి పుట్టిన భూమి
స్వరాజ్య పౌరుడు పొట్టి శ్రీరాములు దీక్షపట్టిన భూమి
ఆంధ్రకేసరి గర్జించి శత్రువుల గుండెలదిరించిననాడు
ఆంధ్రావళి పౌరుషాగ్ని రగిలి తెల్లవారినెదురించెను చూడు
కన్నీరు ఏరులైపారిన కిన్నెరసాని వంటి సుకుమారులైన కన్నెలేకారు
కత్తి దూసి, కదం తొక్కి శత్రువుల రక్తం పారించిన రుద్రములున్నారు
ముక్కుపచ్చలారకపోయినా, వీరత్వం నిండుగా పండిన బాలచంద్రులున్నారు
చాపకూడుతో సమతను నేర్చిన బ్రహ్మాన్నలున్నారు
ఎందరో మహానుభావులు నాడూ, ఈనాడూ పున్నారు
అమెరికా మెట్టిన ఆంధ్రూడా! నీవు పుట్టిన నేలను మరువకోయి!
జాతిని నడపిన దివ్యజ్యోతులను నీ ఎదన ఆరనీయకోయి!
ఉగ్గుపాలతో నీ పాపలకు ఆంధ్రభారతిని నూరిపోయవోయి!
ఆంధ్రావతరణానందం, తెలుగుతనం భావితరాలకు చేరనీయవోయి!

-రమ్య
Stanhope, NJ

తరంగాలు

1. చిన్ననాడు నన్ను వశో కూర్చో పెట్టుకుని
తరంగాలు పాడిన మా అమ్మ కనుమూసినా
అజరామరాలైనాయి నారాయణతీర్థుల
వారు వ్రాసిన కృష్ణలీలాతరంగాలు.
2. కన్నుతెరవని పసికందుల బుగ్గల
మీదకారిన చొంగల నురగలు
చూసినతల్లి మనస్సులో ఉవ్వెత్తుగ
పొంగిన వాత్యుల్యతరంగాలు.
3. శుంకలని విమర్శించినా లెక్క చేయకుండా
కష్టపడి విజ్ఞానాన్ని సముపార్జించుకొని
ఉద్యోగాలు సంపాదించుకొని, రెక్కలోచ్చి
గూడువదిలిన పుత్రపుత్రికా విహంగాలు.
4. సంకరవివాహాలు వినకుండా చేసుకొని
శంకరుడ్ని మరచి మన సంస్కృతిని
నట్టనడి సముద్రాన కలుపుతున్నారని
విలపిస్తున్న తల్లిదండ్రుల ఆవేదనా తరంగాలు.
5. "అందమె ఆనందం" అని ఏనాడో
ఘంటసాల పాడినపాటలో
సాహిత్యం చవిచూడండి, "పడమట సంధ్యారాగాలు
సుడిగాలిలో పతంగాలూ, పడిలేచే తరంగాలు."
6. పట్టావిడుపూలేని నిత్యజీవిత
సంఘర్షణలలో సతమతమవుతున్న
జీవుల మనస్సులో కల్లోలతరంగాలు.
7. దరిద్రనారాయణుల కడుపులు నింపక
గుళ్ళలోని దేవతా విగ్రహాలని
గేలనకొద్దీ అభిషేకించిన
పాలనురగల తరంగాలు.
8. తమ అంతరంగాలలో దైవాన్ని
కనలేక దేవాలయాలలో
దీనంగా రోదిస్తున్న ఆర్తుల
అశ్రుధారా తరంగాలు.
9. ఈ లీలలన్నీ చూస్తూ
వినోదిస్తున్న లీలామాత్రదైన
పాల సందాన శేషశాయి
దరహాసతరంగాలు.
10. పదవీవిరమణ చేస్తూ పశ్చిమాభిముఖుడైన
నాకు చిన్నప్పుడు తెలియకుండానే వెళ్ళిపోయిన అమ్మ
ఏభైరెండేళ్ళ తరువాత తొలిగా వదిలిన తర్యణాలు
అందుకుందో లేదో అన్న సంకోచ తరంగాలు.
.....చిన్నప్పుడు అమ్మ వశో విన్న తరంగాలు.

“సన్యాసి”

Viswam Financial Services

Financial Strategies
for the 90's

- ◆ Business ◆ Executive
- ◆ Professional ◆ Personal

Compensation
Benefit
Investment
College Funding
Pre-Retirement
Estate
Planning

VISWAM FINANCIAL SERVICES

25 Mechanic St.
Red Bank, NJ 07701
☎ (908) 530-9312

826 Inman Ave.
Edison, NJ 08820,
☎ (908) 396-4860

Our *Financial Services Team* is a group of experienced advisors dedicated to the responsibility of offering all clients (Personal, Business, and Employer) quality **PROFESSIONAL, FINANCIAL, INVESTMENT AND INSURANCE SERVICES.**

We are associated with the **NORTHWESTERN MUTUAL LIFE** and a large number of other *Quality* Insurance carriers and Investment Firms.

INSURANCE PRODUCTS

- ◆ Life Insurance
- ◆ Insured Savings Plan
- ◆ Disability Income Plan
- ◆ Children's Education Plan
- ◆ Health Insurance Plan
- ◆ Visitors' Medical Insurance

INVESTMENT PRODUCTS

- ◆ Stocks, Bonds, Mutual Funds
- ◆ C.Ds, Money Market Funds, Zero Coupon Bonds

RETIREMENT PLANS

- ◆ IRA and Keogh Plans
- ◆ Pension Plan
- ◆ Profit Sharing Plan
- ◆ 401(k) Plan
- ◆ Funding Options - Securities and CDs

ANNUITIES

- ◆ Fixed & Variable

You can call us with complete confidence that you are getting the best.
Our mission is to enhance the overall financial well-being of our clients.

అసలుకంటే ఎక్కువది!

-మూర్తి భావరాజు, Parsippany, NJ

ఇంట్లో ఒక్కడినే ఉన్నాను. అన్నమాచార్య కీర్తనలు తన్మయంతో వింటున్నాను కళ్ళు మూసుకుని, సోఫాలో కూర్చుని. చటుక్కున కళ్ళు తెరిచాను ఎవరో వచ్చినట్లయితే. ఎదురు సోఫాలో ఒకాయన కూర్చుని, భయపడుతూ, 'నేనెక్కడున్నాను? మీరెవరు?' అని ప్రశ్నలు వేశారు. పొడుగైన జుట్టు, తెల్లటి పంచె, లాల్చి, బొట్టు... ఏదో పౌరాణిక సినిమాలో వేషంలాగ ఉంది ఆయన అవతారం. 'ఇది మా యిల్లా, ఇది అమెరికా దేశం' అని చెప్పి, 'మీరెవరు, తలుపులన్నీ వేసి పుండగా మీరిక్కడికి ఎల్లా వచ్చారు?' అని అడిగాను.

'నేను అన్నమాచార్యని, ఇంటిపేరు తాళ్ళపాక. పాటలు వ్రాసి పాడుతూ వేంకటేశ్వర స్వామిని ప్రార్థించుకుంటాను. ఇక్కడికి ఎల్లా వచ్చానో నాకు తెలియదు. మీరు వింటున్న కీర్తనలు నేను వ్రాసినవే, అవి ఆ పెట్టెలోంచి ఎల్లాగి వినిపిస్తున్నాయో ఆశ్చర్యంగా ఉంది' అన్నారు అన్నమాచార్యగారు.

ఆయన కన్నా, నా ఆశ్చర్యం ఇంకా ఎక్కువగా ఉంది. H.G. Wells 'Time machine' నిజం అయి, ఎవరో ఈయన్ని నాలుగు వందల సంవత్సరాల తరువాత మళ్ళీ సృష్టించి ఉండాలి.

నాకు వెంటనే ఎంతో ఉత్సాహం వచ్చింది. గబగబ ఆయన గురించి నాకు తెలిసిన విషయాలన్నీ చెప్పాను. ఇది 1997వ సంవత్సరం అని, కారణం తెలియక పోయినా ఆయన ఇప్పుడు ఇక్కడ ఉండటం ఎంతో గొప్ప విషయం అని అన్నాను. ఇప్పుడు ఆయన కీర్తనలకు ఉన్న ప్రాముఖ్యత వర్ణించాను. ఎంతమంది నేర్చుకుని ఆ కీర్తనలను పాడుతున్నారో, వాటిని అర్థం చేసుకోడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారో విశదీకరించాను.

చివరకి 'ఒక కార్యక్రమం ఏర్పాటు చేస్తే పాడుతారా?' అని అడిగాను.

'ఒ తప్పకుండా!' అన్నారాయన.

వెంటనే కిడాంబి రఘునాథ్, చలికొండ రామకృష్ణలను ఒక స్కూలు ఆడిటోరియం వచ్చే శనివారానికి తీసికోమని చెప్పాను. ప్రభ రఘునాథ్ ను మృదంగం, వయోలిన్ (ప్రక్క వాద్యాలు) ఏర్పాటు చేయమని అడిగాను. జొన్నాడ రామకృష్ణ, కలశపూడి, దేవరకొండ శ్రీనివాస ద్వయాన్ని తెలుగు కళా సమితి సభ్యులందరికీ ఫోను ద్వారా కార్యక్రమం గురించి చెప్పమన్నాను. ఈ కార్యక్రమం తెలుగు కళా సమితి ఉచితంగా ఏర్పాటు చేయాలని వప్పించాను. వీళ్ళందరు మొదట నేనన్నది నమ్మక పోయినా తరువాత ఇదేదో 'మిరకూల్' అని అనుకున్నారు. భారతి సహాయంతో పకోడిలు, కాఫీ తో సహా ఏర్పాట్లన్నీ పూర్తి అయ్యాయి.

అన్నమాచార్యగారు మాతోటే వుంటూ, భోజనం చేస్తూ బాలమురళి కృష్ణ, సుబ్బలక్ష్మి, శోభారాజు, బాలకృష్ణ ప్రసాద్ మొదలైన వాళ్ళు పాడిన తన కీర్తనలను కేసెట్లో వింటూ తన్మయం అవుతున్నారని ప్రతిరోజు.

శనివారం రానే వచ్చింది. కార్యక్రమానికి బయలుదేరాం. దారిలో, 'ఒక వెయ్యిమంది వస్తారా ఈ కార్యక్రమానికి?' అని అన్నమాచార్యగారడిగారు నన్ను.

'ఇక్కడ అందరూ చాల పనులతో మునిగి ఉంటారు, అందుచేత రెండు, మూడు వందలకన్న రాకపోవచ్చు' అని కొంచెం తక్కువగానే చెప్పాను

ఎందుకైనా మంచిదని. తెలుగువాళ్ళందరికీ సంగీతంలో అంత ఆసక్తి ఉండదని చెప్పడానికి సంతోషించాను.

మేము వెళ్ళే సరికి ఏర్పాట్లు చేసిన పదిమంది వచ్చారు. ఈ రోజు ఎండగా ఉండడం వలన అందరు బయట పనులు చేసుకుంటూండడం వలన ఆలస్యం అయింటుందనుకున్నాం. అరగంట తరువాత మరో పదిమంది వచ్చారు. మరీ ఆలస్యం చేయకుండా ఇరవైమందితోటే అన్నమాచార్యగారి సంగీత కార్యక్రమం ప్రారంభించాం. మూడు గంటలు ఆ కీర్తనలు వింటూ అందరూ కదలకుండా, నిశ్శబ్దంగా పరవశం అయిపోయారు. ఈ లోపుల మరో పదిమంది వచ్చారు.

కార్యక్రమం అయిపోయాక కొంత మంది నన్నడిగారు, 'ఏ ఇతర కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయో తెలుసుకోకుండా ఇది ఈ రోజున ఎందుకు ఏర్పాటు చేశామని! నేను ఆశ్చర్యపడి, 'అన్నమాచార్యులు ప్రత్యక్షంగా వచ్చి పాడితే అన్ని పనులు మానుకుని వస్తారనుకున్నాను ప్రజలు' అన్నాను. 'అయినా మీరంటోన్న ఏ కార్యక్రమాలకు మనవాళ్ళంతా వెళ్ళి వుంటారు ఇక్కడికి రాకుండా?' అని అమాయకంగా అడిగాను. 'ఎవరి పుట్టినరోజుపార్టీ, ఎవరి పెళ్ళిరోజు పార్టీ, ఏ పేకాట పార్టీ' అన్నాను కొంచెం నిరుత్సాహంగా. 'అవేవి కావండి, ఈరోజు వెయ్యిమంది దాకా తెలుగువాళ్ళు నాగార్జున నటించిన 'అన్నమాచార్య' సినిమా చూస్తున్నారు బ్లామ్ ఫీల్డులో. అందుకనే ఈ కార్యక్రమానికి ఎవరూ రాలేదు! ఈ సమాధానం విని ఏదో అనబోయి మాటరాక నోరు తెరుచుకుని ఉండిపోయాను.....

(నవంబరు సాహితీ సమావేశంలో చదివినది)

కవితకు శ్రీకారం

అక్షరాల రాశులొక పక్క,
అలల్లా ఎగిసినడే భావాలొక పక్క,
ఆ రెంటినీ సమన్వయంచేసి
భావాలను అక్షరాల్లో కుదించాలని
కలంతో కుస్తీ పడుతున్నాను.
సమైక్యత సాధించాలనీ
కులాలు నిర్మూలించాలనీ
మానవతను నెలకొల్పాలనీ
ఎన్నెన్నో ఆశల ఆశయాలల్లి
ఆవేశం కొని తెచ్చుకుని
అక్షరాల రూపకల్పనకు
ఇప్పుడే నాంది పలుకుతున్నాను
నవచైతన్యంతో
కవితకు శ్రీకారం చుడుతున్నాను.

- తెన్నేటి సుధ

Hyderabad, India.

Usha Avva, M.D.

Board Certified in Pediatrics

Specialized in Pediatric Asthma

New Patients Welcome

Most Insurances Accepted

Middlesex Pediatrics

908 Oak Tree Road, Suite C
South Plainfield, NJ 07080

(908) 754-6556

Flexible Hours for Working Parents
Evening and Weekend Appointments

తెలుగు వారికి ప్రత్యేకంగా
తెలుగులోనే సంప్రదింపులు

78

TASNEEM, M.D.,

PEDIATRICS

Infants, Children and Adolescents

Office Hours By Appointment

136-30 Sanford Avenue, Suite B
Flushing, NY 11355

(718) 358-3100

VIJAYA CORALS

CORALS/PINK CORALS, JADES, PEARLS

AMERICAN DIAMONDS, RUBIES, SAFFIRES, EMERALDS
TURQUOISE, TIGER EYE, HEMATITE, GARNETS
CORAL ROSES, JADE LEAVES
GRADUATED CULTURED PEARL NECKLACES
OTHER COSTUME JEWELRY

AT DISCOUNT PRICES

CALL VIJAYA
BY APPOINTMENT ONLY
MAIL ORDERS ACCEPTED

(718) 523-4022

CALL INDIA FOR 59¢ / MIN

ANYTIME 24 HRS. / DAY - 7 DAYS / WK.

Country	¢/minute	Country	¢/minute
Australia	49	Japan	59
Canada	29	Singapore	59
Hong Kong	59	UK	39
Bahamas	59	Norway	59
France	59	Switzerland	59

(Minimum Purchase \$100 & \$5
Processing fee = 170 Minutes to India)

No Activation Fees No Monthly Fees
No Added Surcharge No Fine Print
No Switching Present Carrier No Minimum Usage Required

SEND YOUR CHECK OR MONEY ORDER TO:

U.S. Universal INC. 1-800-929-9996
N5152 Summit Drive Tel: 414-929-8696
Fond du Lac, WI 54935 Fax: 414-922-7024

Laxman Kailas, President

DOMESTIC LONG DISTANCE LOW RATE
CARDS ALSO AVAILABLE

The Ritual of the Wedding Ceremony in the Hindu Tradition

P. Venugopala Rao
Atlanta

Among the sacraments or *samskaras* a Hindu performs during his life time, the wedding ceremony occupies an important place. It marks the beginning of a significant stage in one's life. The ritual is performed with the assistance of a priest and includes the participation by "significant" members of the families of the bride and the bridegroom.

Accompanying this ritual are the many social and cultural events that make the ceremony colorful and enjoyable. It becomes at once a festival-like event in which all parties have something to celebrate. The so called great and little traditions of Hinduism find a balance in this major sacrament.

Prior to the actual wedding in a formal ceremony the bride is anointed in the presence of relatives, friends and neighbours. Just before the ceremony the bride, the bridegroom and the parents of the bride - each separately prepare themselves for the event. The bride performs *Gauri puja*. The bridegroom performs *Snatakavratam*. The bride's parents perform *Ankuraropana*. The bride worships the goddess Gauri in order to prepare herself to the new stage of life she enters into. Gauri (Parvathi) is the goddess who performed penance to have the person of her choice, Lord Siva, as her husband and succeeded. Hence among all the pantheon of goddesses, Gauri became the focus of a bride's worship. The bridegroom performs the *Snatakavratam* in order to remove all the ill effects of the sins he has committed upto that time in his life. He seeks and prays all the gods and goddesses who can purify his body and mind, and make him eligible to become a house holder. In *Ankuraropana*, the parents collect good soil from earth, plant seeds and pray for their healthy growth. The act of *Kanyadanam* (giving away the bride to bridegroom) is expected to follow a similar successful scenario. In fact when all the ceremonies are over and things return to normal, the parents visit the pots in which the seedlings have sprouted, worship them again pass them on to

their friends. A major component of this ritual is the prayer offered to the goddess Earth and all the life-nourishing herbs in the earth (recitation of the *Bhusukta* and *Oshadhi sukta*).

All sacraments, pujas and religious ceremonies start with a standard set of preparatory steps. These include (a) Declaration of intent and preparation (b) *Vighneswara puja* for the successful completion of the task undertaken, and (c) *Punyahavachanam* (purification of the minds of the participants and the environment). We shall not dwell upon these initial steps in this article, but describe only the ritual of the actual wedding ceremony, listing the meaning of all the mantras (which are always said in Sanskrit). There are twentyfive recognizable steps or procedures that constitute this ritual.

1. The arrival of the bridegroom

In an assembly of invited relatives and friends, a sacred space is defined by building a pavillion or a platform (*Kalyana Mantapam*) to perform the ceremony. The priest occupies his assigned seat and declares that the assembly is ready for the ceremony. The bridegroom enters the pavillion and goes through the purification procedure by reciting the names of the Lord (*Kesavanamas*). He requests the assistance of the priest to perform the ritual of taking the bride's hand (*Panigrahana*).

The priest first recites (of course on behalf of the bridegroom) the mantras to ward off any bad omens (*Sakunadi mantras*)

"Calls from behind, calls from all sides, abusive conversations, sneezes from any side, bad dreams, bad words -- I am leaving them for my enemies. That which is addressed from behind, that which is called from all sides, bad omens from birds, crooked approaches by jackals and other animals -- I am leaving them for my enemies"

The bridegroom announces:

"At this auspicious time, to increase the wealth of progeny and abundance of dharma, I will marry a woman."

The bridegroom wears a bracelet of protection (*Rakshabandanam*), saying,

"Om, the world of earth. At this auspicious time, to have a long life, as part of the wedding rites, I wear the bracelet of protection. Salutations to the gods of protecting bracelets."

The protecting god, in this case Indra, is worshipped and the following mantra praising Indra is recited.

"O Indra, the things you have done for those who offered you oblations of soma rasa during the sacrifices are worth mentioning. O endless one, you have helped the sage Sarabha to acquire the wealth of your enemy Paravathu."

"Let this be the auspicious time to wear the bracelet of protection."

The bride groom next wears a new sacred thread (*yajnopaveetam*) expressing hope that his life is prolonged and that he becomes eligible to perform the daily rites mentioned in the sacred texts. He first worships the sacred thread and then wears it saying that it shall bring strength and lustre to him.

A curtain is now placed so that the bridegroom cannot look at the arriving bride.

2. The arrival of the bride

The bride is escorted to the pavillion by her friends and relatives and her maternal uncle. After she is seated next to her parents, she worships Gauri Kankana Devatha. With the following mantra, a bracelet of protection is given to her by the priest.

"Let the great hymn, in trishtupu chandas, which can give strength, growth, prosperity, and is all powerful, protect us. O Indra, join the song of praise Panchadasa and the wind Sagara, and protect the body of this bride. Let this be the auspicious moment to wear the bracelet of protection."

(3) Honoring the bridegroom

The bride's parents offer the bridegroom water to wash his feet and the bridegroom says,

"Let the waters washing my feet destroy my enemies. May I be blessed with divine lustre."

The bridegroom touches the waters saying,

"Let me be blessed with honor, fame and energy. O Waters, come to me. Bring me fame, lustre and youth. Let people like me, let me be the owner of cattle. You produce food for me. So I get food. Let this son of yours shine. O Waters, I will send you to the ocean where you belong. You go and join your birth place, the ocean. By your grace I will prosper with progeny. By my deeds I am making you useful again and again"

They treat him as the human form of Lord Lakshminarayana with the following words:

"Salutation to the unending one, of thousand forms, thousand hands, thousand legs, thousand heads, to the one with innumerable names, who is permanent, the one who carries the dharmas for thousand crore yugas."

The parents will now honor him as a special guest in the traditional way, which is to offer madhuparka(honey and sweets) and new clothes.

Tasting the food, the Bride groom says three times, "madhuparka, madhuparka, madhuparka" to express his satisfaction.

"You are the glory of the three vedas. You are the glory of the glory. You are the light of the vedas. Make me likeable to people. Make me lord of cattle.

Oh waters, come to me and bless me with fame, lustre and energy. Make me likable to people and make me lord of cattle.

Oh nector like waters, you are the comfort of life

Mixed with honey, this food, called madhuparkam, gives lot of energy. Eating food mixed with energy giving honey, I become one who is eligible to receive madhuparkam. You are the sustenance like nector."

He washes his hands and purifies himself again, ready for the ritual.

(4) Declaration by the Father of the Bride

The bride's father now says:

"Om, the world of earth, at this auspicious time, to obtain long life for my daughter, at this time of giving her away, I will recite the mahasankalpam."

(Mahasankalpam starts with the recitation of a description of the space and time coordinates, with reference to the sacred places on earth and the beginning of creation and ends with the following declaration)

"To please the almighty god, to secure residence in Brahmaloaka, to receive three times the fruit of performing one hundred sacrifices, so that ten generations of my ancestors before and after and including me, may receive grace, skip the stay in hell and become residents of Brahmaloaka, to have long life and have happy experiences as long as the sun, moon and stars last, according to the prescribed tradition, I declare my determination to give away my daughter along with all the jewelry, gold and waters in this wedding pavillion in front of all these assembled witnesses."

(5) Giving Away the Bride

"I give my daughter along with all the jewelry, and gold to you, who is like Vishnu, so that I can go to Brahmaloaka.

Stay with me Oh girl, stand next to me, stand in front of me, I will give you away and obtain salvation.

The all-pervading god, all the beings, all the gods as my witness, I will give away my daughter so that my ancestors obtain release.

I will give my daughter along with all her ornaments to this pure and intelligent one to acquire the objectives of life - dharma, artha and kama."

"Let all the cows and brahmins in this world upto the boundaries of the four great oceans, be prosperous."

"The great grand daughter of, the grand daughter of, the daughter of, this girl named I offer to the bride groom, great grand son of, the grand son of, the son of, in order to obtain progeny."

He places his daughter's hand in the hands of the bridegroom while water is poured on and he says:

"I give my daughter along with all her ornaments, gold and waters to you. She is not mine anymore."

(6) Bridegroom accepts the Offer

The bridegroom now accepts the bride saying,

"Prompted by the Prompter, God, assuming the arms of Aswini Devatas and the hands of goddess Pushan, I receive you.

O protecting goddess, King Varuna will take you to Prajapathi. I will be blessed with eternity. For the donor it is like a bird. For the acceptor it is happiness.

Brahma gave her for Brahma's sake, Desire gave her to the Desiring. Desire is the giver. Desire is the receiver. O Prajapathi, enter the ocean of Desire

O Desire, she is yours. O Desire, this offering is for you. May the sage Uttana, of Angirasa lineage, take you."

(7) Promise by the Bridegroom

The bride's father now asks, "I am giving these presents so that the offer of my daughter becomes legitimate. You shall not transcend her in your pursuit of life's goals. Will you promise not to transcend her?"

The bridegroom replies, "I shall not transcend her."

(8) Wedding Slokas

Following the local traditions, a series of wedding slokas are recited by the priest.

"This is the moment, this is the good day

This is the strength of the stars and the moon

This is the strength of all knowledge and gods

Oh Vishnu, I worship at your feet."

"Son of Lakshmi, Siva the giver of happiness, Surya, Chandra, Vayu, all the sages, all the corners of the earth, snakes, animals, birds, Rivers, lakes, ponds, Brahma, Indra, Agni, gods, streams, oceans -- may all of them bestow good fortune."

" Those pearls, the *talmbralu*, used at the time of the marriage of Sri Rama, which shine as red sparkles in the palms of Sita, which appear as fresh jasmines while pouring on the head of Sri Rama, which shine as blue sparkles as they slide down the the blue body of Sri Rama - may they prove to be auspicious for all of us" ...

(9) Declaration by the priest

The priest then looking at the vast expanse of the universe, addresses all the gods, the beings divine, human, natural and abstract, and requests that all the stars, and planets come to a good configuration suitable to bless the couple.

"Let the entire universe and its beings be pleased and the good moments be ready to bless"

(10) Muhurtam

The couple now place a bitter sweet mixture on each other's heads and they are declared married by the priest with following recitation.

"May Lord Vishnu give you stability. May Brihaspathi give stability. May Indra and Agni provide stability. May the oblations be stable. The gods said to him. He is Brihaspathi. This sky is stable. This world is stable. These mountatins are stable. This king of birds is stable. Grow here, do not suffer. Be like a mountain with no movement. Occupy this space. You be at the front. Your enemies will be down below. Like Indra be a slayer of enemies. Indra held this increasing waters and space. By the eternal oblations, be stable. He is Brihaspathi. Let this moment be the auspicious one."

(11) First look

The bride and bridegroom look at each other as the priest recites the following mantras:

"Oh Varuna, bless her(give her that Lakshmi) so that she does not destroy the brothers.

Oh Brihaspathi bless her(give her that Lakshmi) so that she does not destroy the husband.

Oh Indra, bless her(give her that Lakshmi) so that she does not destroy the children."

"Oh Bride, without fearsome eyes, without becoming the cause of the husband's death, bring prosperity to his brothers. Become a person of pleasant mind and great lustre. Giving birth to children who live, worshipping god regularly, bring happiness to my relatives and to my cattle."

The curtain is removed

The couple then repeat the following mantra:

"At this auspicious time, we shall perform the ritual so that long life, lustre, fame and strength increase for us both. We shall also have children, we shall procreate children."

The following mantras are chanted on behalf of the bridegroom:

"These parents are crying for their daughter even though they are not facing any difficulties. It is odd that they cry during this happy time. Let us hope our relatives and friends will think of our long-lasting relationship. Let these

parents who are performing the wedding be blessed with the happiness of getting another daughter. May the uncles, aunts, brothers and sisters stand around the Agni and look at us by the grace of the god Surya."

(12) Waters through the hole in a yoke

Pouring water through the hole in a yoke held over the head of the bride, the following mantra is chanted:

"Oh Indra, you gave the girl named Apala the lustre of the Sun by pouring water through the three holes of a chariot, of a cart and a yoke. Do the same thing for this bride."

"May this gold give us happiness. May this water give us happiness. May the whip that manages the cattle give us happiness. May the hole in the yoke be the source of happiness. May happiness come to me, your husband. Let these waters that purify thousands be source of my happiness. Join your body with me, your husband."

(13) The Wedding rope and the Wedding pendants

The couple now worship a wedding rope (yoktra) made out of sacred grass and two wedding medallions (Mangalyas) given by their respective families.

"At this auspicious moment, I woship the wedding rope and the wedding medallions to increase our life span, lustre, fame and strength, and to have a happy married life for a hundred years"

With the following mantram, the bridegroom ties the rope in the bride's waist:

"The bride is here in front of Agni praying for a clear undisturbed mind, children, good fortune and body. I am tying this rope for her happiness"

Next he ties with a string anointed with turmeric the medallions in her neck.

"Oh bride, I am tying this good fortune locket, the reason for my living, in your neck."

"Let the offerings protect. Let more be given. Let good actities increase Let peace be. Let satisfaction be. Let growth be. Let there be no obstacles. Let life be long. Let there be happiness. Let good acts be peformed. Let actions be plenty"

(14) The Wedding Garlands

The couple now exchange garlands, while the priest declares,

"Let this be the auspicious moment to garland each other."

(15) The Wedding Rings

The couple exchange rings, while the priest declares,

"Let this be the auspicious moment to give rings to each other."

(16) Pouring Rice on each other's heads (Talambralu)

"Let there be peace. Prajapathi has made the testicles to be the source of sperm, that satisfy the desire for intercourse with women. The sperm that gives happiness of conversation, looks and intercourse is placed in testicles. O Agni make me eligible to have plenty of it. I am satisfied with the gifts and the friendship. I am learning the truth with the knowledge given. I am blessed with the wealth of cattle, food and fame. May wealth and money embrace me. Agni says: I desire sacrifice and I am satisfied when sacrifice is given. Just as a man I am satisfied with a woman. Let this woman be satisfied with the man she likes. I give you the bride.

Vayu says: Let it be so. Chandra says: That is very good, let it be so. Surya says: I agree, that is the truth. Let the goddess of waters bless the bride as the source of fame and fruit of sacrifice.

Let my desire to have children be satisfied."

After reciting the above mantra the couple pour rice on each other's heads three times one after the other and then in a free random style depending on their enthusiasm.

(17) Joining the Couple (Brahma Grandhi)

With the following mantra, the priest ties the ends of the upper garments of the couple into a knot.

"O Agni, being first among the hoards of all the gods, protect our lives. Please arrange for the sake of this house holder, and Savita too, a simple sacrifice in a home, with plenty of ghee. Those who know this Brahma puri, full of nectar, are blessed with the knowledge of vedas, Brahman, long life, fame and progeny. May I be blessed with the same."

(18) Worship of Agni

The couple now are assisted to install and invoke Agni in a temporary housing placed in front of them and worship in a traditional manner known as shatpatra prayogam.

"O Agni, be the first to protect our lives, along with all the other gods. Please obtain the home, the ghee and the sacrifice for the sacrificer. Oh bride, may Surya take you holding your hand towards Agni. May Aswani devathas give permission to you to go on a chariot. Walk into this house to become its manager. As manager of the house, say what should be said about sacrifice. At this auspicious time of good qualities, I will perform homam to increase life span along with my newly wed wife."

He lights the fire saying, "To this Agni four vedas are the horns, the savanas in the morning, afternoon and evening are his three feet, brahmoudanam and pravrgyam are his two heads, Seven metres are his hands. Constructed by mantrakalpam and brahmanams, raining wishes, this Agni is making lot of noise. The great god Agni is entering the humans.

Seven hands, four horns, seven tongues, three legs, peaceful face with a pure smile, Swaha devi on the right side, Swadha devi on the left side, holding with the four right hands the homa kalasas (energy, food, srukku, sruvam), holding with the three left hands the whisk, the fan and ghee pot, seated on a goat, with braided hair, with a flag of bright yellow lustre made of smoke, red fuming eyes -- Agni the fulfiller of all wishes, in front of me, I meditate upon him.

It is god Agni who is occupying all corners and is born in the very beginning. This is the same Agni who is at the center of the cosmic egg. He is the one who is born again and again. The same Agni is facing me presenting his entire self.

O Agni, who is facing East, please turn to my side. Become pleasant. Become agreeable. Become the blessed son. With that tongue of yours accept the oblation.

He recites the Gayatri Mantra: Om, Bhurbhuvassuavah, Om Tatsaviturvaryenyam Bhargodevasya dheemahi Dhiyoyonah prachodayat.

He salutes Agni chanting his different names.

The Couple circumambulate Agni three times

Now the bridegroom, sprinkling water in the hands of the bride and smearing them with ghee, says,

"Soma has taken you first, then Gandharva by name Visvasvasuvu, and next Agni took you. I am your fourth husband, a human being."

"Soma gave you to Gandharva; Agni gave me this bride, wealth and progeny"

Then holding three fingers of her hand, he says,

"O bride, I am taking you for begetting children until I am old. The great gods Bhaga, Aryama and Savitha gave you to me so that I can become a house holder. These gods are ancient. They used to be themselves house holders and lead family life. Surya is first among them. O Sarawathi, protect this ritual of taking the hand of the bride. I worship you first before all others. May Vayu, who goes to all nooks and corners, recommend that you, with golden limbs, a friend of Agni, become pleasant towards me."

(19) Seven Steps and Taking the Vows

Next with the following mantras, the couple take seven steps:

"May Vishnu accompany you the first step for food.

May Vishnu accompany you the second step for strength.

May Vishnu accompany you third step for the fruits of action

May Vishnu accompany you fourth step for happiness.

May Vishnu accompany you fifth step for wealth of cattle.

May Vishnu accompany you sixth step for agreeable seasons.

May Vishnu accompany you seventh step so that the seven hothas (hotha, prasastha, brhmanachchamsi, potha, neshta, achchanaka, Anidhra) can help you"

In the seventh step, they repeat the following mantra: "You become my friend walking seven steps with me. Having walked seven steps together, may we become friends. I am blessed with your friendship. May I not lose your friendship. May you not lose my friendship. May we be together. May we think of performing right actions. Affectionately together, shining with pure hearts, enjoying our food, we shall join our minds. We shall act together. We shall join our senses together."

" You are the rik, I am the sama; I am the sama, you are the rik. I am the sky, you are the earth. I am the sperm and you are the one who takes it. I am the mind, you are the speech. I am the sama and you are the rik. Follow me so that I can have male progeny and wealth. O bride, gifted with sweet speech, come to me"

(20) Oblations for the gods

The couple salute Agni and perform homa pouring ghee over him with the following mantras:

"One two three. This oblation is for Soma who took the bride. This oblation is for Gandharva who took the bride. This oblation is for Agni who took the bride.

The daughter is leaving her parent's home to go to her husband's home and is now abandoning her state of being an unmarried girl. Let the oblations be good. This is for the bride Surya.

O Indra, the rain god, please separate her from parent's home, Keep her at her husband's home. Let her be happily married and have children with strong love and affection towards her husband in his home. Let the oblations be good. This is for the rain god, Indra.

O Indra, the rain god, please separate her from parent's home, Keep her at her husband's home. Let her have ten sons and let me be the eleventh one. Let the oblations be good. This is for the rain god, Indra.

Let the first among the gods Agni come and release her progeny from the ropes of Death. May King Varuna accept this preparation by Agni. May this woman not worry because of difficulties related to her progeny. Let the oblations be good. This is for Agni and Varuna.

May Garhapatyagni (Fire installed in the home) protect her. May he give long life to her progeny. Let her womb be not empty, let her have progeny and be a mother of living children. Let the oblations be good. This is for Garhapatyagni.

O bride, let there be no sorrowful cries in the nights in your home. May the crying woman go away to your enemy's homes. May you not have disheveled hair and may you not beat on your chest with sorrow. With a living husband, with a good heart, with happy children, shine in your husband's home. Let the oblations be good. This is for Vahni who is the lord of the home.

May the upper world protect your behind, Vayu your thighs, Aswanis your breasts, and Surya your son. That part covered by clothes, may Brihaspathi and Visvadevathas protect. Let the oblations be good. This is for the upper world, Vayu, Aswanis and Surya.

Like a used garland from your hair-do, throw away barrenness, children's death, sinful habits for the enemies. Here are the oblations. This is for the bride Surya.

O Varuna, listen to this invitation and enjoy. I am praying for protection. Let the oblations be good. This is for Varuna.

O Varuna, one who is praised by many. Please do not reduce our life. Without anger understand what I am saying. I am begging you. Reciting vedas, offering oblations, the householder is requesting you. This is for Varuna.

O learned Agni, make sure that Varuna is not angry with us. Shining bright, accepting oblations, and supporting many sacrifices, please distance us from all the evils associated with our enemies. This is for Agni and Varuna.

(21) Stepping on the Stone of Stability and offering puffed rice to Agni

The bride next steps with her right foot on a stone placed north of Agni, with the mantra,

"O bride, step on the stone. Be stable like the stone. Let those who attack you run. Attack those who attack you."

The bride's brother places puffed rice in the cupped hands of the bride and the bride offers them to Agni saying,

"May my husband live long. May my husband live for a hundred years. Let the oblations be good. This is for the bride, Surya.

O Agni, you have received Surya, along with the wealth from her parents. Now give us the husbands, woman along with progeny. May Agni return the woman with long life and lustre. May her husband live for hundred years. O Agni with your help we will overcome the enemies as the bulls cross the waters.

O bride, step on the stone. Be stable like the stone. Let those who attack you run. Attack those who attack you.

In the past the women have performed homa for Aryamuni Agni and joined their husbands. Having been worshipped with laja homam, the god Aryamuni will take her from the parent's home to husband's home. May she become devoted to her husband. Let the oblations be good. This is for Agni, the Aryama"

(22) The couple worship the stars and look at Arundhathi

"You are a fixed place. You are the source of the fixed one. Being the cause of fixedness for other stars you have become fixed. You are the key that move the stars. Please save me from those who attack me.

When the seven sages made, Arundhathi, the first one among Krittikas, the fixed one, the remaining six Krittikas accepted her importance. By looking at Arundhathi, this bride will flourish as the eighth Krittika.

Kasyapa, Atri, Bharadvaja, Visvamisra, Gautama, Vasishta, Jamadagni -- these are the seven sages. Salutation to the seven sages. I offer these waters for them "

The bridegroom places a necklace of black beads on the bride.

(23) Blessings

The priests now invoke blessings on the couple reading hymns from the vedas.

(24) Handing over

Bride's parents formally hand over the bride to the bridegroom and his family saying the following mantra:

This girl is eight years old, I took care of her as my son. Now I am giving her away to you. Please take care of her and treat her as a friend. Please treat this girl given to your son as a friend.

(25) Mangala Harathi

The sacred lights are presented to the participants, accompanied by songs of blessings and praise to the gods.

While the above listed steps cover the essential details, there are few other procedures to complement them. Obviously the length of the ritual can be adjusted according to the interest of the participating parties. We hear of weddings that used to take place for five days, three days, or one day. Now a days the above steps can be completed in about one and a half hours, given an efficient management of time.

There is room for editing the procedures. Hindu Society in India is in a state of constant flux and so are the rituals. From simple garlanding to elaborate ritual worship - the scenarios vary in length.

Setting aside the social and economic factors that influence the ritual, let us for a moment look at the belief system or convictions that underlie this ritual. "This world is full of beings both divine and human. We need the agreement and cooperation of - human and divine- to perpetuate a connection such as a wedding. Every being is treated as divine. We are tested and advised by gods all the time. Our promises and hopes too are part of the ritual which is watched by the gods. We are part of a universe the well being and perfection of which is reflected in our lives. For those who subscribe to this world view, this ritual will have meaning and relevance.

There are actions and procedures in this ritual that may be considered superstitions or meaningless acts. But these are relative terms. When times change and new assumptions and convictions begin to take hold of our lives, we need to change the rituals too. But first we have to understand them, so that the relevant can be separated from the irrelevant.

అమృతర్షురి

-జీడిగుంట రామచంద్రమూర్తి, Iselin, NJ

'డాడి! రేపు మినాక్షి టెంపుల్లో దీపావళి చేస్తున్నారట. అక్కడే క్రేకర్స్ కొనుక్కుని కాల్చి కోవాలట! నన్ను తీసుకెళ్ళవా?', ఆరాత్రి నేను డైనింగ్ టేబుల్ దగ్గరకు రాగానే శ్రావ్య అడిగింది.

'రేపేనా దీపావళి?' మనసులో అనుకోబోయి పైకి అనేశాను.

'అసలు దీపావళి అమావాస్యయితే ముప్పయ్యో తారీఖైందిట! ఇండియాలో అంతా ఆరోజు చేసుకుంటున్నారు. మొన్న ఇండియా ఫోన్ చేసినప్పుడు మీ అమ్మగారు చెప్పారు.' తను కూడా ఫ్లేటులో వడ్డించుకుంటూ చెప్పింది శారద.

'అలాగా!' యధాలాపంగా అన్నాను.

అమెరికా వచ్చేసిన ఈ ఎనిమిదేళ్ళనించీ ఏ పండుగ ఎప్పుడో సరిగ్గా తెలుసుకోవాల్సిన అవసరమే లేకపోయింది. మీనాక్షి టెంపుల్ కట్టించారాత అక్కడ పండుగలూ, పబ్బాలు జరుపుతూంటారన్నమాటే గానీ వాటిని సరైన తీరులో కాక వీకెండ్స్ లో వీలుని బట్టి ఏదో మొక్కుబడి అన్నట్టుగా జరుపుతారు. అందుకే వాటి శాంక్విటీ (పవిత్రత) తగ్గిపోతోందని నాకు అనిపిస్తుంటుంది.

నా పెళ్ళయి, శారదను కాపురానికి తీసుకొచ్చాక, పండగల గురించి అమ్మ ఫోన్ లో చెప్పటం, వాటిని శారద అక్షరాల పాటించటం జరిగి పోతోంది.

'చెప్పు డాడి! రేపు టెంపుల్ కి తీసుకెడతావా? మా ఫ్రెండ్స్ రాధీ, మంజూ అందరూ వెడతారట!' పరధ్యానంలో ఆలోచిస్తున్న నన్ను మరోసారి భుజం తట్టి మరీ అడిగింది శ్రావ్య. ఏం చెప్పాలా అని తటపటాయిస్తున్నాను.

'నేను తీసుకెళ్ళి బాణసంచా కాల్చిస్తాను, ఒ.కే!' ఇంతలో శారదే చెప్పింది.

'థాంక్యూ మమ్మీ!' ఎంతో సంబరపడిపోయింది శ్రావ్య.

ఆ క్షణాన శారద నన్నలా ఆడుకోపోతే ఏమయ్యేదో! క్రేకర్స్ కాల్చించమని శ్రావ్య నా దగ్గర బుంగమూతి పెట్టుకొని మారాం చేసేది. గారాలు పోయేది. ఔననీ, కాదనీ చెప్పలేక నేను బాధపడవలసి వచ్చేది. అయినా నా మనసెందుకో ఆరాట పడింది. బాధతో మెలి తిరిగిపోయింది. ఎవరితోనైనా చెప్పుకోవాలని మనసు చేసే ఆరాటం అది. తీయని జ్ఞాపకాల అనుభూతులకు ఆనవాలుగా మిగిలిన బాధే అది. ఇంకెవరితో చెప్పుకోవాలి?

మప్పయ్ అయిదేళ్ళ నా జీవితంలో ఇంతవరకూ ఈ బాధను ఇద్దరికే చెప్పుకున్నాను. అప్పుడెప్పుడో పాతికేళ్ళక్రితం అమ్మకి. ఆమధ్య, అంటే పెళ్ళయిన కొత్తలో మరోసారి శారదకి. ఇప్పుడు మళ్ళీ శ్రావ్యకి చెప్పే బాగుండేది, కానీ నాబాధను అర్థం చేసుకునే మనసూ, 'అయ్యో' అని సానుభూతిని పలికే వయసూ రెండూ లేవు శ్రావ్యకి.

ఎప్పుడు కాకపోయినా, దీపావళి రోజున మాత్రం నాకు అరుంధతి జ్ఞాపకానికి వస్తుంది. అందంగా అలంకరించిన దీపాలు ప్రసరించే కాంతి రేఖల్నే అందరూ చూడగలుగుతారు. నాకు మాత్రం ఆ అరుంధతి రూపమే ఆ కాంతుల లోతుల్లో ఎక్కడో మసక మసకగా గోచరిస్తుంది. చిచ్చుబుడ్లు, కాకరపువ్వుత్తులు, మతాబులూ వీటిల్లోంచి వచ్చే వెలుగు పువ్వులే అందరికీ కనిపిస్తాయి. నా మనో ఫలకం మీద ఎప్పటికీ చెరిగిపోని అరుంధతి అరనవ్వుల ముందు ఆ వెలుగు పూలు సైతం వెల వెల పోతున్నట్టే కనిపిస్తాయి. అరుంధతి అలా నవ్వినప్పుడు బుగ్గలు సొట్టలు పడేవి. ఆమె కళ్ళలో కవులు సైతం వర్షించలేని అందమే కనిపించేది.

అరుంధతి తాసిల్తారుగారి అమ్మాయి.

అప్పట్లో... అంటే సుమారు పాతికేళ్ళ క్రితం నాటి మాట. అప్పుడు అరుంధతివాళ్ళు మా ఊళ్ళో, మా ఇంట్లోనే అద్దెకుండేవారు. నాకంటే అరుంధతి రెండు క్లాసులు తక్కువే అయినా మేం ఇద్దరం ఒకే స్కూల్లో చదువుతూండటం వల్ల దాదాపు ప్రతి రోజూ బడికి కలిసి వెడుతూండే వాళ్ళం. అరుంధతి ఎంత అందంగా వుండేదో అంత చురుగ్గానూ వుండేది. అపురూపమైన అందచందాల్నీ అంతకుమించిన తెలివితేటల్నీ ఇచ్చిన ఆ భగవంతుడు ఎందుకో ఆమె పట్ల నిర్దాక్షిణ్యంగా ప్రవర్తించాడనిపించేది.

అరుంధతికి మూడవ ఏటనే పొలియో వచ్చి కుడికాలు పూర్తిగా పడిపోయింది. పాపం! సరిగ్గా నడవ లేదు. బడికి తీసుకు పోవటానికీ, మళ్ళీ ఇంటికి తీసుకు రావటానికీ ఒక రిక్తా కుదిర్చారు వాళ్ళ నాన్నగారు. ఆయన తహసిల్దారు కనుక ఇంటినిండా నౌకర్లుండేవారు. ఆ ఇంట్లో అందరికీ అరుంధతి ప్రాణం. నాకైతే ఎంతో అభిమానం.

ఒకటి రెండుసార్లు మా నాన్న తాసిల్దారుగారికి చెప్పారు. 'రాయవిల్లూరు తీసుకెళ్ళి వైద్యం చేయిస్తే అరుంధతికి కాలు నయమవుతుందేమో చూడమని!' కాని ఎక్కడకు తీసుకెళ్ళినా ప్రయోజనం లేకపోయింది. ఒకసారి మా ఊరికి ఒ స్వామిజీ వచ్చారు. తనదగ్గరకొచ్చి ఇబ్బందులు చెప్పుకునేవారికి ఆయన పరిష్కార మార్గం చెబుతున్నారనీ, పిల్లలు లేని వాళ్ళకు మంత్రించిన విభూతి ఇస్తున్నారనీ, రకరకాలుగా ఊళ్ళో చెబుతున్నారు. అరుంధతిని కూడా ఆయనకు చూపించి విభూతి పెట్టిస్తే ఆమె కాలు బాగు పడుతుందన్న ఆశ కనిపించింది నాకు.

అందుకే ఆరోజు స్కూలు అయిపోగానే, నేనూ అరుంధతి మా ఊరి సత్రంకో మకాం చేసిన స్వామిజీ దగ్గరకు వెళ్ళాం. అక్కడకు రావటానికీ అరుంధతి భయపడింది. ఎలాగో నచ్చచెప్పి తీసుకెళ్ళాను.

నాకిప్పటికీ గుర్తుంది, స్వామిజీని చూడగానే అప్రయత్నంగా నాకెందుకో మైమరపు కలిగింది. బహుశా ఆయనలో ఏదో శక్తి వుండే వుండాలి లేదా ఆ నమ్మకమైనా నాకు కలిగి వుండాలి. అదీ కాకపోతే నా బలహీనత అయ్యుండాలి. ఎందుకంటే ఇంత వయస్సొచ్చినా ఇప్పటికీ అలాంటి సందర్భాల్లో ఒకకమైన మైమరపుతో నా కళ్ళు చెమరుస్తాయి. అప్పుడు స్వామిజీని చూడగానే నా కళ్ళలో నీళ్ళు కూడా నిలిచాయేమో గుర్తు లేదు. పులి చర్మంమీద కూర్చుని అంతవరకూ ఏదో పుస్తకం చదువుతున్న స్వామిజీ నన్ను చూసి అన్నారు.

'ఏం బాబూ? ఏం కావాలి? ఎందుకా కన్నీరు?' అని. ఆయన పలకరింపు నాకు వెయ్యేనుగుల బలాన్నిచ్చింది. వెంటనే అరుంధతిని ఆయనకు చూపించి, ఆమె కాలు గురించి చెప్పాను. క్షణంసేపు అరుంధతి కళ్ళలోకి నిశితంగా చూశారాయన.

'ఇలారా పాపా!' అన్నారు.

బెదురుతూనే వెళ్ళింది అరుంధతి. ఆమె కాలు మీద ఒకసారి పైనించి క్రిందవరకూ తమ చేత్తో రాసి, ఆ తర్వాత ఆమె రెండు అరచేతుల్నీ పరిశీలనగా చూశారు.

'మా అరుంధతికి కాలు వస్తుందాండి?' ఆశగా అడిగాను. స్వామిజీ చిన్నగా నవ్వారు.

'నీకు తప్పకుండా మంచి జరుగుతుందమ్మా. ఆ దేవుడు నిన్ను చల్లగా చూస్తాడు' అంటూ పక్కనే వున్న విభూతి తీసి ఆమెకూ, తర్వాత నాకూ పెట్టారు. స్వామీజీ మాటలకు మేం ఇద్దరం మురిసిపోయాం. నేనంతగా ఆనందించటానికి కారణం ఏమిటో, అరుంధతి కాలు రావాలని నేనెందుకు కోరుకున్నానో, ఆ వయసులో నన్నడిగితే నేనేమి చెప్పి వుండలేక పోయేవాణ్ణి. కానీ స్వామీజీ ఆశీర్వచనం వృధా పోలేదు. ఆయన మాటలు నిజమయ్యాయి.

ఆ రోజు దీపావళి.. నాన్న తెచ్చిన బాణసంచాను ఆ ఉదయం ఎండలో పెడుతూంటే అరుంధతి నన్ను పిలిచింది. వెళ్ళాను.

ఎర్రటి పట్టు పరికిణీ మీద ముదురు నీలం రంగు సిల్కు జాకెట్టు వేసుకుంది. ఆ బట్టల్లో ఆమె ఎంతో ముద్దుగా కనిపించింది. ఎప్పుడూ రెండు జడలు వేసుకునే అరుంధతి ఆరోజు తలంటు పోసుకుంది కాబోలు, వదులుగా ఒక్కటే జడ వేసుకుని చివర రిబ్బన్ తో ముడి వేసుకుంది. ఆజడలోంచి తప్పించుకున్న ఒకటి రెండు పాయలు చెవులమీద పడుతూవుంటే వాటిని వెనక్కి తోసుకుంటూ అడిగింది.

'కొత్త బట్టలు కుట్టించుకున్నాను చూశావా?'

'బాగున్నాయ్! అన్నాను.

'మీ నాన్నగారు నీకేం కొన్నారు?' అడిగింది వెంటనే.

'పాలకోవా, లడ్డూలు కొన్నారు. మా అమ్మకు చీరా, నాకు రెడిమేడ్ డ్రెస్సు కొన్నారు. ఆనక కట్టుకుంటాను.'

'వాటి విషయం కాదు, టపాకాయలూ, చిచ్చుబుడ్డూ...'

'ఓ అవా! చాలా కొన్నారు అవన్నీ ఎండలో పెడుతున్నాను.' చెప్పాను.

'మా నాన్నగారు కూడా బోలెడు కొన్నారు. బెట్టు, చిచ్చుబుడ్డు, విమానాలు, కాకెట్లు. కానీ అవన్నీ కాల్యటం నాకు భయం. నువ్వు కాల్చిస్తావా?' అమాయకంగా అడిగింది మళ్ళీ.

'ఓ అలాగే!' హీరోలా పాజు పెట్టి మరీ చెప్పాను.

ఆరాత్రి... దీపాలు పెట్టగానే నా బాణసంచా తీసుకుని అరుంధతి దగ్గరకు వెళ్ళాను. గుమ్మం ముందు చిన్న గార్డెన్ ఫెయిర్ వేసుకుని కూర్చుందామె.

'నువ్వు దగ్గరుండి మా అరుంధతి చేత అన్నీ కాల్చించవోయ్' అన్నారు తాసీల్తారుగారు.

సీమటపాకాయలు, బెట్లూ ధైర్యంచేసి అంటించాను. మధ్య మధ్య భూచక్రాల్నీ, విష్ణుచక్రాల్నీ కాలుస్తున్న అరుంధతికి సాయం పడ్డాయి. తను విష్ణు చక్రాన్ని పట్టుకుంటే, నేను కాకర పువ్వుత్తితో దాన్ని వెలిగించాలని ప్రయత్నిస్తున్నప్పుడు అరుంధతి అడిగింది.

'నేను పెద్దదాన్ని అయ్యేవరకూ టపాకాయలూ అవీ నువ్వే నాచేత కాల్చించాలి' అని.

'ఓ యెస్ అలాగే!' అన్నాను.

'నేను నడవలేనగా మరి! పైగా కింద ఎక్కడైనా కాల్చి పారేసిన వాటికి నిప్పుంటే నా కాళ్ళు కాలతాయి. అందుకని నేనిలా కుర్చీలోనే కూర్చుంటూ, నువ్వే అన్నీ నా చేత కాల్చించాలి, సరేనా?'

'అలాగే, ప్రతి దీపావళికి మనిద్దరం కలిసే కాల్యుకుందాం' చెప్పాను.

'ఒట్టేనా?'

'ఒట్టు! ఒట్టుంటే అదేదో బలమైన మాటనీ, దానికి కట్టుబడి వుండకపోతే ఘోరం జరిగిపోతుందనీ అనుకునే వయస్సు మాదప్పుడు. మేం ఇద్దరం అలా ఉత్సాహంగా బాణసంచా కాలుస్తూంటే మెచ్చుకోలుగా చూసి బయటకు ఎక్కడికో

వెళ్ళిపోయారు తాసీల్తారుగారు. ప్రమిదల్లో వత్తులు సరిచేసి నూనె పోస్తోంది అమ్మ. అరుంధతీ వాళ్ళ అమ్మగారు గుమ్మంలో నిలబడి మమ్మల్ని చూస్తూనే వున్నారు.

అంతలోనే ఆ సంఘటన... కన్నుమూసి తెరిచే లోగానే జరిగిపోయింది ఒ దుస్సంఘటన. కుర్చీలో కూర్చున్న అరుంధతి కాకరపువ్వుత్తితో విష్ణు చక్రాన్ని వెలిగించ బోయింది. ఒక్కసారిగా ఆ విష్ణుచక్రం అంటుకుని అందులోంచి జారిన ముత్యాలు ఆమె ఒడిలో పడ్డాయి. ఆమె ఖంగారుపడి భయంతో మరో చేతిలో వున్న కాకరపువ్వుత్తి వదిలేసింది. అదికూడా ఒడిలోనే పడిపోయి ఆమె కట్టుకున్న పట్టుపరికిణీ అంటుకుంది.

ఈ హఠాత్సంఘటనకు హఠిలిపోయిన అరుంధతి ఏంచేయాలో తోచక కుర్చీలోంచి క్రిందకు దూకేసింది. నేను శిలా ప్రతిమలా చూస్తూండిపోయాను. అరుంధతి అలా క్రింద పడటంలో నా బాణసంచా వున్న పళ్ళెం మీద పడింది. అవన్నీ ఒక్కసారి అంటుకున్నాయి. అరుంధతి ఏడుపు... నా కేకలు..., గందరగోళం క్షణాల్లో అక్కడంతా బీభత్సమైపోయింది. చుట్టుప్రక్కలవాళ్ళంతా వచ్చి చేరారు. అప్పటికే జరగవల్సింది జరిగిపోయింది. ప్రాణాపాయ స్థితిలో వున్న అరుంధతిని అప్పటికప్పుడు హాస్పిటల్ కి తీసుకెళ్ళాం. తాసీల్తారుగారికోసం మనుషుల్ని పంపించాం. ఆయన వచ్చే సరికి అరుంధతి ఎవరికీ అందనంత దూరానికి చేరిపోయింది.

స్వామీజీ చెప్పినట్టు దేవుడు అరుంధతిని 'చల్లగా' చూశాడు. అందుకే ఆమె ఒళ్ళు చల్లబడిపోయింది. ఆయన ఆశీర్వదించినట్టు అరుంధతికి 'మంచే' జరిగింది. అందుకే కుంటి బ్రతుక్కి స్వస్తి చెప్పి మరో మంచి జన్మకోసం ఆశగా మరో లోకానికి వెళ్ళిపోయామె.

కానీ, అరుంధతి నా చేత వేయించుకున్న ఒట్టు మాత్రం నాలో నిలిచిపోయింది. నిలిచి పోవటమే కాదు, వయసుతోపాటు అదీ పెరిగి పెద్దదైపోయింది. ఆ ఒట్టును తీసి గట్టున పెట్టాలంటే ఎదో దిగులు. భగవంతుడికే ద్రోహం చేస్తున్నానేమోనన్న భయం. ఆ దిగులూ ఆ భయమూ నన్నింతవరకూ అరుంధతికిచ్చిన మాటను నిలబెట్టుకోనిచ్చాయి.

ఆతర్వాత మళ్ళీ దీపావళి వచ్చింది. నాన్న బాణసంచా కొని తెచ్చారు ఎప్పటిలాగ. కానీ నేను మాత్రం వాటి జోలికి పోలేదు. అమ్మ కారణమడిగింది. నేను చెప్పాను. అంతా చెప్పిం తర్వాత నా మనసు తేలిక పడింది. ఇక మళ్ళీ ఏ దీపావళికి టపాసులు కాల్యమని నన్ను మావాళ్ళు ఒత్తిడి చేయలేదు.

అయితే పెళ్ళయిన కొత్తలో మొదటి సారిగా దీపావళి పండక్కి అత్తవారింటికి వెళ్ళినప్పుడు మా బావమరిది తారాజువ్వలు నా చేతికిచ్చాడు. నేను ఒక్కటి కూడా ముట్టుకోక పోయే సరికి 'కోపమొచ్చిందా', 'అలకపాన్వా' అంటూ శారద నన్ను రహస్యంగా అడిగింది. మళ్ళీ మరోసారి ఆరాత్రి అరుంధతి కథంతా శారదకు చెప్పాను. అరుంధతిపై ఎంతో జాతి పడింది తను.

'స్పృష్టిలో తియ్యనిది స్నేహమేననీ, ఆ స్నేహం శాశ్వతమైనదనీ' నన్ను ఓదార్చింది.

మళ్ళీ ఇప్పుడు అరుంధతి గురించి శ్రావ్యకు చెప్పే బావుండేది. కానీ చిన్న పిల్ల, దానికేం తెలుస్తుంది? తెలిసినా నన్నెలా ఒడార్చ గలుగుతుంది? ఎవరు ఒదార్చినా ఎలా నచ్చ చెప్పినా దీపావళి వచ్చిందంటే నా మనసెందుకో ఆరాట పడుతుంది. ఎవరితోనైనా చెప్పుకోవాలని మనసు చేసే ఆరాటం అది. తీయని జ్ఞాపకాల అనుభూతులకు ఆనవాలుగా మిగిలిన బాధ అది. జీవితాంతం కలసి రాకపోయినా, గడవిపోయిన గతం తాలూకు పుస్తకంలో మిగిలి పోయిన మధ్య పేజీలాంటి పరిచయం మాది. అమ్మతర్ఫురిలా తీయగా మలయమూరుతుంలా హాయిగా అలరిస్తూనే వుంటుంది.

F97079705: Andhra Brahmin parents invite alliance from Non-Harithasa. Telugu Brahmin professionals from Tri-State, with good family background for their daughter, 31, PhD and working in NYC. Please send enquiries to address below.

F9709804: Looking for fair,tall, handsome young dentist/docotr, 26-29 yrs. Telugu Kapu, from good family for sitse 22 yrs. very slim, fair doing finaly yr Dental (BDS) in India. If interested please call (201) 244-9572 after 7 PM

F97089904: Telugu Brahmin parents invite correspondence for their professional daughter 25, 5'3", fair, born and raised in USA - from US raised or settled professionals. Please respond with biodata and photo to the address given below.

M97067506: Alliance invited for a BE (Comp.Sci), Aruvela Niyogi, Goutamasa Gothram, working for American Airlines, Dallas, 27 yrs, 5'8", very fair boy, from fair complexioned, 5'2"-5'5" girls, any degree and from good family background. Please all (817) 545-4560 or send E-mail to: Srinivas_prasad@amrcorp.com.

M97077605: Uncle invites correspondence from engineers or studying MS, preferably velama boys for a beautiful 22yrs. 5'2", BS, Green Card Holder. Citizenship soon. Please reply with photo to the following address: 850, 49th St., #6A, Brooklyn, NY 11220.

M97077704:Telugu Arya Vysya parents invite correspondence from well educated, employed, US settled girls for their son, 30, 5'8.5", fair complexion, green card holder, software systems qualified and working for an international computer company in Atlanta. Please call (610) 391-1473

M97087804: Telugu brahmin parents settled in US for their son, in 4th year Medial School in USA, very fair, 5'4", 1971, ininvite biodata and photo from eligible girls in US or from India.

M97087904: Telugu brahmin parents invite correspondence for their physician son 28, 5'6" born and raised in USA from US raised or settled professionals. Please respond with biodata and photo to the address given below.

M97098003: Hindu parents invite alliance for their handsome engineer son 27 yrs., 5'10" from good family, educated, beautiful girls, 22-25 yrs, 5'6"-5'8". Please reply with biodata and photo to the address given below.

M97118101: Well-settled Telugu Speaking Brahmin Physician parents in U.S.A. seek alliance for their 5'11 1/2" smart, handsome son, M.B.A., from beautiful, tall, accomplished, talented professional girls between ages 25 and 29 with similar background in U.S.A./India/UK/Canada. Please respond with photo and bio-data to the address below.

Address for correspondence when the advertisers request to send to an address: 1 Woodlake Drive, Piscataway, NJ 08854. When responding to this address please send us the particulars of the respondent. TFAS, TJ or any of its members are not responsible for any consequences arising out of this column.

For members of TFAS of good standing (for their immediate family like brothers, sisters, daughters and sons) the matrimonial ad appears SIX consecutive times free of charge. If they would like to continue the ad for another six times in a batch, a written request has to be made. This is

only to avoid repetition for a longer period. For non-members, the ad donation is \$5 per insert per month. We request the members not to insert on behalf of not-immediate family.

Coding: 1st ltr: Male or Female; Next two digits: Year, Next two digits: Month in which the ad appeared first. Next two digits: Serial number; Next digit: Number of times it appeared.

FIFTY YEARS PAST MIDNIGHT

No more stooping low to conquer
Enriched with pride and honor
India wears a new face to sight
After fifty years past midnight.

The country has new words to say
From the voices of millions on its way
To a whole new world to manifold
More than just fifty years can hold.

As the tricolor rises to scatter the flowers
It raises our image atop world bowers
Laurels galore out of the blue
Enable even the faintest dreams come true.

Smiles throw a halo around the teeming elite
The nation plays the world living in the light
The torch lit around midnight
After fifty years past does not go out.

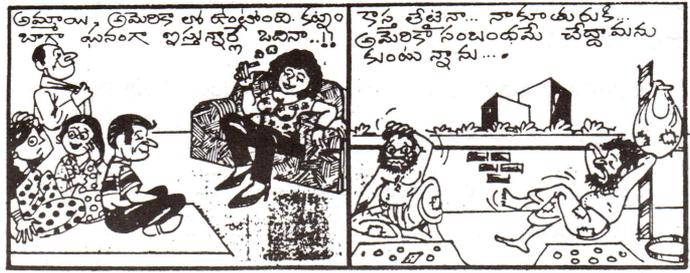
Promises fulfilled bring innovations in
New promises made hold the future within
The light of other days reflects on one and all
To leave them contended fifty years past midnight fall.

Many a one touched the hearts of the world
Their pulse vibrant with feelings of the voicing herald
Like a mother caressing her child with tenderness
For fifty years it has harbored all with togetherness.

Religions expand, new cultures unfold
New laws take place of the old
To make a life evergreen, like new leaves on the bough
O' ! the difference too big, before fifty years and now.

It is India of fruited will
The passage of time is never still
In my heart a poem of lore
That sings the glory of fifty years and more.

by Bulusu Lakshman
Edison, NJ

సారస్వత సమూహం - నవంబరు 1, 1997

1997 నవంబరు 1వ తేదీన ఈ సమూహం సభ శ్రీ కృష్ణ సుజాత వేమూరి యింటిలో జరిగింది. అరుణ ప్రభల, 'మహా గణపతే' ప్రార్థనతోను, లీలా రామనాథం మ్యూజిక్ కీబోర్డుమీద వాయిచిన అన్నమాచార్యుల 'గోవిందాశ్రీత గోకుల బృందా'తోను, ప్రభా రఘునాథ్ పాడిన 'జయజయతిజయ రఘువంశభూషణ'తోను సభ ప్రారంభమయింది. శ్రీమతి సుప్రభతనకు సరస్వతీప్రసాదంగా సాధ్యమైన పద్యాలను, గేయాలను చదివింది. శ్రీమతి భారతి భావరాజు, మూర్తిగారు వ్రాసిన అన్నమాచార్య సంబంధమైన సరసవ్యాసం చదివింది - ఆయన ఊరిలో లేని కారణంగా, తన సహృద్యురాలిని సాయజ్యం నిరూపించుకుంటూ. శ్రీ మస్తాన్ రెడ్డి 'తెలుగుసమితి', 'హనుమా', 'మదర్ థెరెసా' కవితలు వినిపించారు. శ్రీ రామనాథం 'క్యూరసాప్' ద్వీపం అన్నగేయం, ప్రణయప్రళయం అన్న వృత్తపద్యా ఖండిక చదివారు. శ్రీ కలిశపూడి శ్రీనివాసరావు సరిగ్గా 77 మాటలతో ప్రైవటైజేషన్, ప్రభుత్వంమొదలైన విషయాలను కలియత్రాక్కిన నిబంధనలతో ఒక హాస్యస్ఫూర్తకమైన వ్యాసం వినిపించారు. ఈ నిబంధనలు శ్రీరామనాథంకు వ్యక్తిగతంగా సంబంధించినవని అలా చేశారుట. శ్రీ ఈశ్వర వేణుగోపాల్ 'మదర్ థెరెసా' మీద గేయం చదివారు. డాక్టర్ సత్యనారాయణరాజు 'గణితంలో గమ్మత్తులు' కొన్ని వినిపించారు. శ్రీమతి ఇందిర కొల్లి పట్టుగల శైలిలో ఒకవ్యాసం చదివారు. శ్రీ అనంతసుధాకర్ 'తెలుగుతల్లి' ఆర్.టి.సి. మీద ఒక కందపద్యం చదివారు. డాక్టర్ పి.ఎస్. రావు 'మెదడు' ను గుఱించి దీర్ఘవిశ్లేషణ తెలియజేశారు. శ్రీ దామా వెంకయ్య శ్రీ కృష్ణరాయబారం పద్యాల రసవంతంగా చదివారు.

ఆ రోజున శ్రీరామనాథం గారి జన్మదినం అయిన కారణంగా, డాక్టర్ పి.ఎస్. రావుగారు '77: one of a kind' అన్నవ్యాసం చదివారు. తెలుగుజ్యోతి సంపాదకుడు శ్రీ కిడాంబి రఘునాథ్ తన కవితా సమర్పణగా ఇలా చదివారు:

రామనాథం గారి జన్మదినం
 మాకందరికీ పర్వదినం
 చతుష్షష్టి కళలతో ఆయనకు పరిచయం
 అందుకే ఆయనతో సంభాషణం
 కలిగిస్తుంది మెదడుకెంతో పనితనం.
 వాణిజ్యశాస్త్రంలో ఆయన నైపుణ్యం
 తరతరాలలో సృష్టించే నవచైతన్యం.
 ప్రపంచం నలుమూలలా ఆయన ఘోషించే అర్థవికాసం
 జీవనపద్ధతుల్ని సరిదిద్దే సాధనం.
 కవితా గరిమలో ఆయన చాతుర్యం
 యావదాంధ్రులు గర్వించే సమగ్రస్వరూపం.
 అందుకే ఆయనకీ నీరాజనం
 పదికాలాలకీ ప్రభవివ్యాలని మా ఆశయం.

శ్రీ కృష్ణవేమూరి, డాక్టర్ టోనీబెన్సెట్ సంపాదకీయం క్రింద అప్పుడే రాట్లెడ్జి (Routledge) లండన్ వారు ప్రచురించిన 'How does privatization work' అన్న పుస్తకం - శ్రీరామనాథంకు బహూకరించారు. ఇది వారికై ప్రపంచంలోని అనేకదేశాల ప్రతిభావంతులు వ్రాసిన సన్మాన వ్యాససంపుటి.

సభానంతరం సుజాత, లీల ఏర్పరచిన విందుభోజనం జరిగింది. సభికులు ఎప్పటివలెనే ఆనాటి సారస్వత అంశాలను ప్రస్తావించుకున్నారు.

ముగింపులో ఒక వినయపూర్వకవాక్యం. శ్రీ రామనాథం తనకారోజు లభించిన అభినందనలు - అర్హతకు మించినవి, మిత్రుల వాత్సల్యం ప్రతిబింబించేవిగా - స్వీకరించి, అవి యీ నివేదికలో నిరుత్సాహంగా చేర్చనంగీకరించారు.

నివేదిక - శ్రీ కలిశపూడి శ్రీనివాసరావు

సారస్వత సమూహం

నెవ్వెంబరు, 21, 1997 నాడు శ్రీ పరిణం శ్రీనివాస రావు గారి ఇంటిలో సారస్వత సమూహం సమావేశం జరిగింది. 'కన్యాశుల్కం' రచయిత, ఆధునిక కవి అయిన శ్రీ గురజాడ అప్పారావు పుట్టిన రోజు కూడా ఇదే రోజు కావడం విశేషం. 'విరిసరులు' (వేమూరి రామనాథం), 'సంసార దర్పణం' (వేమూరి చంద్రావతి) పుస్తకాలపై 'హిందూ' దిన పత్రికలో వచ్చిన సమీక్ష లో శ్రీ వేమూరి రామనాథం గారి కవిత్యం విశ్వనాథ సత్యనారాయణ కవిత్యంతో పోల్చడం మనం అందరం శ్రీ రామనాథం గారిని అభినందించవలసినది, ఆనందించవలసిన విషయం.

శ్రీ రామనాథం గారి 'విరటుని తపన' (పద్య) , 'డయానా' (వచన) కవితలతో సాహిత్యపరనం మొదలయినది. శ్రీమతి కలశపూడి వసుంధర, నేను 'అమెరికాలో మధురవాణితో గురజాడ' సంభాషణ, భారత స్వాతంత్ర్య స్వర్ణోత్సవాల సందర్భంగా వ్రాసిన 'మాతృ వేదన' పద్యాలు శ్రీ ప్రభాకర్, శ్రీమతి సుప్రభ 'గరిక పూలు', 'మాతృ మందిరం' కవితలు, 'సరస్వతిదేవితో సంభాషణ' గల్పిక, ' ఆరోజుల్లో మారోజుల్లో' ప్రవాసాంధ్ర జీవిత ప్రథమ అనుభవాలను ప్రతిబింబించే వచన కవిత శ్రీమతి కొల్లి ఇందిర చదివారు. శ్రీ పరిణం శ్రీనివాసరావు గారు 'జీవిత చక్రం' అనే వచన కవిత చదివారు. అంతేకాక, మనిషి మెదడులోని ఆలోచనలను స్కేన్ చేసి చదవగలిగితే ఏ ాగంలో ఏ ఏ ఆలోచనలు ఉంటాయో అన్న ఊహతో తయారు చేసిన మెదడు మేప్లను చూపించారు.

సారస్వతసమూహంలో చదవబడుతున్న కథ, గల్పిక, కవిత, పద్యాల పై జరిగిన సాహిత్య చర్చలవలన, రచనల స్థాయి రాను రాను మెరుగవుతున్న విషయం శ్రీ రామనాథం గారు గుర్తించి, ఈ సమూహం సమావేశాలు సుత్రయోజనాలను కలిగిస్తున్నాయి అన్నారు. రాబోయే సారస్వత సమూహం సమావేశం డిసెంబరు 13, 1997, శనివారం, వివరాలకు -908 957 0404

- కలశపూడి శ్రీనివాసరావు.

Corals, Pearls, Jade, Crystals
Turquoise and Costume Jewelry
AT DISCOUNT PRICES

NEETHA CORALS

IMPORTER

Call: Neeta Acharya
34-36, 70th Street
Jackson Hts. NY 11372

- * 4 Blocks from Sam & Raj
- * 2 Miles from Hindu Temple
via Northern Boulevard
- * Open 7 days by appointment
- * Mail Orders Welcomed

(718) 779-2947

LAKSHMI VADAPALLI, M.D.

Board Certified in Internal Medicine

* SPECIALIZING IN DIABETES *

New Patients Welcomed

Accept Co-Med, Medicare, Pru-Care, Aetna
Metlife

(908) 821-0873

**3084 Highway 27
Kendall Park, NJ 08824**

Call for Hours and Appointment
Weekend and Evening Hours Available

The Telugu Fine Arts Society, Inc.

(A TAX EXEMPT & NOT FOR PROFIT CORPORATION)

450 West End Ave. #60

North Plainfield, NJ 07060

తెలుగు కళా సమితి

MEMBERSHIP APPLICATION FORM

From _____ To _____ (New/Renewal)
(Month/Year) (Month/Year)

MEMBER: _____
(Dr./Mr./Mrs./Ms.) Last Name First Name

SPOUSE: _____
(Dr./Mr./Mrs./Ms.) Last Name First Name

SPOUSE: _____
(Dr./Mr./Mrs./Ms.) Maiden Last Name Maiden First Name

CHILDREN/
DATE OF BIRTH _____

ADDRESS: _____
Number Street Apartment No.
City State/Zipcode

PHONE: _____
Home (Member) Office (Member)
E-Mail Office Phone (Spouse)

OCCUPATION: _____
Member Spouse

I do not have any objection to publish my name/spouse's name/children's names/
children's ages/dates of birth/address/phone number/e-mail number/my occupation
/spouse's occupation in TFAS annual directory.
(PLEASE STRIKE OUT UNWANTED ITEMS)

SIGNATURE: _____ DATE: _____

MEMBERSHIP DUES: () LIFE \$150 () FAMILY \$25/Year
() SINGLE \$20/Year () STUDENT \$20/Year

Please make check payable to Telugu Fine Arts Society and mail it
along with duly completed application form to: TFAS, C/O Raghav
Ponnaluri, 450 West End Ave. # 48, North Plainfield, NJ 07060.

Children of members automatically become members of TFAS Youth
Association. Children above 18, working and living away from home
should seek membership separately.

Telugu Jyothi is being sent every month to the
members of the Telugu Fine Arts Society by THIRD
CLASS BULK MAIL. The US Postal Authorities
told us that it normally takes one to three weeks to
deliver. We cannot afford to send it by First Class
Mail as it costs \$0.98 per issue. The Post Office will
not redirect the Third Class Mail unless specific
instructions are given to the mail person. When the
magazine is returned to TFAS, it is charged \$0.30 -
\$0.45 for each such returned issue. Therefore it is
imperative on the part of the members to send in
their CHANGES IN ADDRESSES. Telugu Jyothi is
the only Telugu Magazine published in the United
States and distributed nationally to all members since
1984 without fail. Please help us to help you.

III. Consonant-Vowel Combinations

V. Vemuri

1. Review

Let us review. Of the extant Telugu vowels, eleven are more important. They are:

అ ఆ ఇ ఈ ఉ ఊ (ఋ ఌ) ఎ ఏ (ఐ) ఒ ఓ
(ఔ) అం (అః).

These vowels can be written either in the above (stand-alone) form or in the intra-syllabic form. The symbols for the intra-syllabic forms are already shown in Chapter 2, Shapes of Telugu. These intra-syllabic forms are essential to master the material in this chapter.

Traditionally consonants are presented in an array comprised of five rows and five columns, followed by a miscellaneous assortment of additional consonants and semi-vowels, in a sixth row. This array is shown below. (This is the same array shown in Chapter 2 as a table.)

క, ఖ, గ, ఘ; (ఙ)
చ, ఛ, జ, ఝ; (ఞ)
ట, ఠ, డ, ఢ, ణ;
త, థ, ద, ధ, న;
ప, ఫ, బ, భ, మ;
య, ర, ల, శ, వ, ష, స, హ.

In the above array, consonants are not written in their "pure" form; they are written in the way they would appear if the "pure" form consonants are combined with the first vowel, అ.

2. CV Combinations

Indeed, any consonant, in its pure form, can be combined with any of the vowels. These are called consonant-vowel combinations, or simply CV combinations. Assuming that we are interested only in the 32 consonants and the eleven vowels, there are $32 \times 11 = 352$ CV combinations. Although almost all these CV combinations occur routinely, it is not difficult to memorize them once the pattern is mastered.

For example, the combination of vowels with the first consonant క are shown below.

క	క	కా	కి	కీ	కు	కూ	కృ
k	ka	kā	ki	kī	ku	kū	kru
కృ	కే	కై	కై	కౌ	కో	కౌ	కం
kru	ke	kē	kai	ko	kō	kau	kam

Notice the intra-syllabic forms of the vowels అ ఆ ఇ ఈ, ఎ ఏ ఒ ఓ and ఔ go on the top of the consonant symbol. For ఉ ఊ this rule is violated; the intra-syllabic forms are appended to the right of the CV combination క. ka. The intra-syllabic form of ఐ also deviates from the pattern; part of it goes above the character and part below.

With this pattern in mind, it is not difficult to write the CV combinations of any other consonant. For instance, the sequence of CV combinations of the pure consonant చ (c) run as follows:

చ	చ	చా	చి	చీ	చు	చూ	చృ
c	ca	cā	ci	cī	cu	cū	cru
చృ	చే	చై	చై	చౌ	చో	చౌ	చం
cru	ce	cē	cai	co	cō	kau	kam

Although కృ and చృ are included in the above two tables for completeness, they will be rarely used in practice.

3. Exceptions to the Orthographic Rule

The letters స and ష seem to provide an exception to the general orthographic rule in writing CV combinations. Careful examination of these letters show that they are very similar in appearance respectively to స and ష; the difference is in the gap between the so-called "head band" and the base of the letters స and ష. Due to this, it is instructive to list the pattern of CV combinations for these two letters. First, for స and then for ష.

స	స	సా	సి	సీ	సు	సూ	సృ
s	sa	sā	si	sī	su	sū	sru
సృ	సే	సై	సై	సౌ	సో	సౌ	సం
sru	se	sē	sai	so	sō	sau	sam

ష	ష	షా	షి	షీ	షు	షూ	షృ
ṣ	ṣa	ṣā	ṣi	ṣī	ṣu	ṣū	ṣru
షృ	షే	షై	షై	షౌ	షో	షౌ	షం
ṣru	ṣe	ṣē	ṣai	ṣo	ṣō	ṣau	ṣam

There are few more exceptions.

(a) While writing the CV combinations for య, the combination య + ఇ is written as యి. The pronunciation of this letter is exactly identical to that of the vowel ఇ.

(b) The CV combination $c + \underline{u}$ is written variously as చ్ and చౌ. However, the CV combination $m + \underline{u}$ is preferentially written as మౌ.

(c) The correct way of writing the CV pair $m + \underline{i}$ is మీ, not మి.

(d) The correct way of writing the CV pair $j + u$ is జు, not జు and not జు.

(e) The correct way of writing the CV pair $p + u$ is పు not పు.

(f) The correct way of writing the CV pair $v + u$ is వు not వు, because the latter is the letter 'ma'.

(g) The correct way of writing the CV pair $bh + \underline{a}$ is భ, not బ.

4. Vocabulary Session

1.) The following words are of $C\underline{a}$ - C_a format, that is, a consonant + the long vowel \underline{a} followed by a consonant + the short vowel a .

తాత	t\underline{a}-ta	grandfather
మామ	m\underline{a}-ma	uncle
వాన	v\underline{a}-na	rain
పాట	p\underline{a}-ta	song
కాయ	k\underline{a}-ya	green fruit

2.) The following words are of $C\underline{a}$ - C_u format, that is, a consonant + the long vowel \underline{a} followed by a consonant + the short vowel u .

పాలు	p\underline{a}-lu	milk
కాలు	k\underline{a}-lu	leg
గాలి	g\underline{a}-li	wind
చాలు	c\underline{a}-lu	enough!
వాడు	v\underline{a}-\u0124u	he
రాజు	r\underline{a}-ju	king

3.) The following words are of $C\underline{u}$ - C_x format, that is, a consonant + the long vowel \underline{u} followed by a consonant + a short vowel x , where x is any short vowel sound.

గుడి	g\underline{u}-\u0124i	temple
సూది	s\underline{u}-di	needle
దూది	du\underline{u}-di	cotton
పూజ	pu\underline{u}-ja	worship
మూరు	nu\underline{u}-ru	hundred

4.) The following words are of $C\underline{am}$ -CV format, that is, a consonant + the vowel \underline{am} followed by a consonant + a short vowel. Note, in this case, \underline{am} is pronounced almost as *an*.

పండు	pan-\u0124u	fruit
బండి	ban-\u0124i	cart
బంతి	ban-ti	ball

5.) The following words are of $C\underline{e}$ -CV format.

పేరు	pe\underline{e}-ru	name
నేల	ne\underline{e}-la	ground, floor
నేను	ne\underline{e}-nu	I
మేము	me\underline{e}-mu	we, us

6.) The following words are of C_e -CV format.

చెవి	ce-vi	ear
మెడ	me-\u0124a	neck

7.) The following mono-syllabics are of CV format.

నా	na	my
మా	ma	our
మీ	mi	your
మే	me	May
జూన్	ju-n	June

8.) The following two-syllabics are of V-CV format.

అది	a-di	that
అటు	a-tu	that way
అవి	a-vi	those
ఆమె	a-di	she, remote
ఇది	i-di	this
ఇటు	i-tu	this way
ఇవి	i-vi	these
ఈమె	i-di	she, proximate

9.) The following words are of CV-CV format.

మాది	ma-di	our's, (singular object)
మావి	ma-vi	our's, (plural object)
నాది	na-di	mine, (singular object)
నావి	na-vi	mine, (plural object)
వారు	va-ru	they

10. The following three-syllabic words are of V-CV-CV format.

ఎవరు?	e-va-ru	who?
ఎందుకు?	en-du-ku	why?
ఎందరు?	en-da-ru	how many?
ఏమిటి?	e-mi-ti	what?

11.) The following are compound words
కూరగాయలు, ku-ra ga-ya-lu, vegetables.

బతుకు తెరువు, ba-tu-ku te-ru-vu, livelihood.

ఆట పాటలు, a-ta pa-ta-lu, fun and frolic.

5. Exercise

1. Read the following.

కాతి బాట	ka-li ba-ta	foot path
నా గది	na ga-di	my room
నా చెవి	na ce-vi	my ear
మన మాట	ma-na ma-ta	our word
మేక తోక	me-ka to-ka	goat's tail
ఆవుపాలు	a-vu pa-lu	cow's milk

2. Read the following.

- (a) చిలక పలుకు (b) లాతి పాట
(c) చతి కాలం (d) వాన చినుకులు

3. Read and guess the meaning.

- (a) ఈ కారు నాది ! (b) ఏమిటి కావాలి?
(c) ఎందుకు కావాలి? (d) ఇవి ఎవరివి?
(e) ఇది ఆవు. (f) ఆమె సీత.
(g) వాడు దొంగ. (h) వారు మా వారు.
(i) ఎవరు వారు? (j) నా పేరు రాము.

4. Translate the following into Telugu.

- (a) I, (b) My, (c) Mine, (d) Our's, (e) We, (f) Us
(g) Why, (h) What?, (i) Who?, (j) This, (k) These,
(l) Those.

5. Write on a ruled paper.

ఉండ, బండ, కొండ, దొర, మొర
కొడుకు, మగడు, గొడుగు, ఇంగువ

6. Read and tell what they mean.

మీ పేరు? మీ చిరునామా? మీ ఊరు?

విలువల విద్యనేర్చు నేమిచేయాలా?

నరుడా!

హైటెక్ వృద్ధిలోకి వచ్చినాపనుకుంటున్న ఆధునికుడా!!

నీవు - ఆకలిమండి కడుపు ఎండి

ఏనేరము చేయని తనని కొట్టినా

నీ పై మండిపడక, పగబూనక

కన్నతల్లివలె ఫలాల ఫలహారాల

కడుపు నింపుతుందయా ఆ ధన్యమూర్తి !! నరుడా... ఆధునికుడా!!

నీవు జీవనమనుగడల ఒత్తిళ్ళ నిలువలేకపోతే

అకాల నిద్రాహారాల రోగాల సోలిపోతే

నీరసాల తూలిపోతే తన రసాలదానం చేసి

ఎండుటాకుల కన్నీళ్ళ దాల్చి

పడిచస్తూ చచ్చిపడుతుందయా

ఆరాంకుర్చి అయి, ఆత్మీయురాలై !! నరుడా...ఆధునికుడా!!

నీవు కనుమూసే, ముక్కుమూసుకొని ముట్టుకున్నా

నీ మాటల లెక్కల

నీవారనుకున్నా, నీ పోరే కొట్టుకచాపగా,

చచ్చిపడి నిలువెల్ల ఎండి శయ్యారూపాన తల్లి ఒడిలా

చరమాంకాన సేదతీర్చ తనలో ఇముడ్చుకొని

నీతోబాటే కాలికాలి బూడిదవుతుందయా

నింగికొగిన అగ్నిజ్వాలల్లో

నీతోబాటు తనువుచాలిస్తూ ఆ త్యాగమయి...!! నరుడా...ఆధునికుడా!!

నిన్న మొన్నటివరకు తన చల్లని నీడల పసిబాలుడివై ఆడిన నీవు

నీవు కొనకున్న, నీ కళ్ళముందే

మొగ్గల ఎఱుపుల మురిపిస్తూ

పూవుల నవ్వుల కురిపించి

చిగురుటాకుల చిగురించి

కాయల ఊరించి

ఫలాల రుచుల మైమరిపించి

ఎండకు తాళని నీపై పత్రాల స్వేదాల

చల్లదనాలు కురిపించి

శాఖల వీపుల ఊయలలూపి

చిరుగాలుల జోలల నర్పించి

నరుని చేతులు తనచేతుల నరికినను

విఱుకొమ్మలయినా ఆడించ ఆత్మతపడే

మహాజీవి కరుణామయి.... !! నరుడా...ఆధునికుడా!!

నిస్వార్థాల ఫలాల దానాలు చేసి

నిష్కామ కర్మల శయనమయి ఖననాల ధర్మాల నిర్వర్తించి

తన పరబేధమెఱుగక చల్లని నీడల దయతలచి

దయాదాక్షిణ్యాల ఆకుపసర్లజాషరాల ఉపశమనాలు హాయిగొలిపిన

గురువులకు గురువైన

మహాత్మ వృక్షమాత జీవితం చదివావా....!! నరుడా...ఆధునికుడా!!

చదివితే చాలు, ప్రకృతిని పరికిస్తే మేలు

ఏ గంధాలు చదవాలయా

ఏ పాఠ్యాంశాలు పూర్తిచేయాలయా

ఏ విశ్వవిద్యాలయాల్లో పరిశోధన చేయాలా

నీతుల, విలువల గురించి విద్యనేర్చు...

నూరేళ్లు నిండా లంటే

'వంద సంవత్సరాలు బ్రతకటమే? ఇంకేమైనా ఉందా?' భూభారం పెరిగిపోదుటండీ? అనేవారు కొందరైతే, కొబ్బరి కాయ కొట్టి పూర్ణాయుస్సు ఇవ్వమని దేవుణ్ణి ప్రార్థించే వారు మరికొందరు. వచ్చిన పని పూర్తి అయిన వెంటనే అవతారం చాలించిన అవతారపురుషులు పుట్టిన పుణ్య భూమిలో 'శరీరం శిథిలమైపోయి, మొద్దుబారిన మెదడుతో ఎందుకంటే వందేళ్లు బ్రతకటం ' అని ప్రశ్నించే వారూ ఉన్నారు.

పద్మనాబ్, కాదనాబ్, బతికేస్తున్నారు జనాలు నూరేళ్లకు పైగా. అమెరికా జనాభాలో మాటికి నలుగురు నూరేళ్లు జీవిస్తున్నారు. భారతదేశంలో కూడా వృద్ధుల సంఖ్య పెరుగుతోంది. అమెరికాలో ప్రస్తుత పరటున 76 ఏళ్లు బ్రతికితే మరవారు 72 ఏళ్లు మాత్రమే బ్రతుకుతున్నారు.

అప్పుడో జరగిన బహిరంగ సభలో మిత్రుడు డాక్టరు కోరుకొండ శ్రీరామమూర్తి పాతిక సంవత్సరాలు చేసిన సేవను కొనియాడుతూ, " చెరుకు తీపి, తేనె తీపి, కొంత మందికి డబ్బు అంటే తీపి అనినీ, వాటన్నిటికన్నా తీపి అయినది స్నేహం " అని చెప్పాడు. ఇప్పుడు ఆలోచన చేస్తే, ప్రాణానికి మించిన తీపి వస్తువు లేదు రదా అనిపిస్తున్నది. అవసరమయితే డాలర్లు అప్పుగా ఇస్తారు గాని, ఆయుస్సు అప్పుగా ఎవ్వరైనా ఇవ్వరలరా? పూర్వం సంచలనో డబ్బు పట్టుకుని స్విట్జర్లాండులోని రీజినిస్ట్రేషన్ క్లినిక్ కు నూతన యవ్వనం కోరుకుంటూ వినీమా తారలు, ధనికులు పోయేవారు. ఆయుస్సు అనేది ధనంతో కొనుక్కుంటే వచ్చేది కాదు. మానవుని తత్వం పడి కాలాలపాటు జీవించాలని కదా? కొందరు పైకి చెప్పరుకాని అందరూ దీర్ఘాయుస్సు కోరుకుంటారు. అందులో ఆశ్చర్యం లేదు. ఎక్కువకాలం బ్రతకాలంటే శాస్త్రీయ రహస్యాలు తెలుసుకోవాలి. వాచేతి మాత్రం వేసుకుని ఎవరైనా వైకుంఠయాత్ర చేసేరేమో తెలియదు కాని, ముందు చెప్పబోయే మాటలు వింటే వైకుంఠయాత్ర కొద్ది సంవత్సరాలు వాయిదా వెయ్యవచ్చును.

నూరేళ్లు పైబడినవారిని పత్రికా విలేఖరులు కలిసినప్పుడు "మీరిన్నాళ్లు బ్రతకటానికి కారణం ఏమిటి? " అని ప్రశ్నలు వేసినప్పుడు, కొందరు శాకాహారం తివాలనినీ, ఎన్ని కష్టాలొచ్చినా నిత్యనంతోషిగా జీవించాలనినీ, నరరాల

రవరసాన సత్యవారాయణ

కు దూరంగా, కొండల్లో నివసిస్తూ, నిర్విరామంగా పని చేయాలనినీ చెప్పారు. సోవియట్ రష్యాలో ఒకప్పటి భారమయిన జార్జియా కొండల్లో మారు వసంతాలు నిండిన వారు ఎక్కువ మంది ఉన్నారని పరిశోధకులు తెలియ చేసారు. వారంతా కాయకష్టం చేసుకుని, రోలె పాలు, మజ్జిరతో భోజనం చేసేవారు. బ్రహ్మారాత అంటే 'జెనిటిక్ కోడ్' అని, అది చదువరలిగితే ఏయే జబ్బులు ఎప్పుడు వస్తాయో, ఎన్ని సంవత్సరాలు జీవించరలరో చెప్పవచ్చునని శాస్త్రవేత్తల ఊహ.

టిలోమియరు (Telomere)

జీవకణంలో భారమయిన టిలోమియరు కణవిభజన ఎన్నిసార్లు జరగాలో నిర్ణయిస్తుందని , కణవిభజన జరిగి నప్పుడు టిలోమియరులోని చివరమన్నభాగాలు రాలిపోయి, అవి పొట్టిగా అయిపోతాయని పరిశోధనలో తెలింది. విభజించు అని ఆదేశమిచ్చే జన్యు పదార్థం లోపించినప్పుడు, కణవిభజన ఆగిపోతుంది. అప్పుడే వార్ధక్యం మొదలవుతుంది. అలా కణవిభజన ఆగిపోకుండా ఆవరలిగితే ఎక్కువకాలం బ్రతక రలమా? ఆరని కణవిభజనయే కేన్సరుగా పరిణమిస్తుంది. అందువల్లనే జెనిటిక్ కోడ్ లో కణవిభజన ఇన్నిసార్లు మాత్రమే జరగాలని రాసి ఉంటుంది. ఈ జెనిటిక్ కోడ్ ను ఏ మందు తోవో మార్పుచేసి, కణవిభజన మరికొన్ని సార్లు హెచ్చుగా జరిగేలా చేస్తే జీవి ఎక్కువకాలం బ్రతక వచ్చును. ధూమపానం, మత్తుమందులు, పురుగులమందు కలసి ఉన్న ఆహారం, కలుషిత వాతావరణం, రేడియోధార్మికశక్తి ప్రసరణ (ఉ:ఎక్స్రే ఫోటోలు తీయించుకున్నప్పుడు) వలన జెనిటిక్ కోడ్ లో మార్పులు వస్తాయి. అవే అల్పాయుస్సుకు కారణాలు.

ఆప్లజని రాశి (Oxygen radicals)

ఆప్లజని చురుకైనది. ఆప్లజని లేకపోతే ఆహారం శక్తిగా మారదు. ఆహారం శక్తిగా మారినపుడు ఆప్లజని రాశి (Oxygen radicals) గా ఉత్పత్తి అవుతుంది. అధికంగా ఉన్న ఆప్లజని రాశి ఊరికేనే ఉండక కణాల వాశవానికి దారి తీస్తుంది. కణాల రక్షణకోసం శరీరంలో ఆప్లజని రాశి నిరోధకాలు (anti-oxidants) ఎంజైమ్లు రూపంలో విడుదల అవుతాయి. వాటికి తోడుగా మనం ఏంటిఆక్సిడెంట్లు ఉన్న ఆహారాన్నిగాని, మాత్రలరూపంలో ఉన్న వీటాకెరోటీన్, విటమిను-ఇ లను తీసుకోవాలని నానలహ.

స్వల్పాహారం- దీర్ఘాయుస్సు

తక్కువ తిండి ఎక్కువ రోజులు బ్రతుకుతారు అన్న సూత్రాన్ని విశదీకరించే వ్యాసం (Caloric Restriction and Aging by Richard Weindruch. Scientific American, P46 - 52, Jan 1996) సైంటిఫిక్ అమెరికన్ పత్రికలో వడింది. ప్రయోగశాలలో పెంచిన ఎలుకలకు మామూలుగా ఇచ్చే ఆహారంలో సదం మాత్రమే పెట్టి పెంచితే, వాటి జీవితకాలం ముప్పై శాతం పెరిగింది. దీనికి కారణమేమిటా అని శాస్త్రవేత్తలు పరిశోధన చేస్తే తేలిక విషయం ఏమిటంటే స్వతంత్ర ఆక్సిజన్ రాడికల్స్ (Free oxygen radicals) ఉత్పత్తి తగ్గిపోయింది. అదీకాక వ్యాయామం చేసినప్పుడు కణాలు ఎలా చక్కగా పని చేస్తాయో అలాగే స్వల్పకేలరీల ఆహారం తీసుకున్నప్పుడు కూడా కణాలు అతి సామర్థ్యంతో పని చేస్తాయట.

ఇది ఎలుకల మీద, పిల్లల మీద చేసిన పరిశోధనలు మానవులకు వర్తిస్తాయా? మనుషులకు భోజనం తక్కువ పెట్టి వారి జీవన ప్రమాణం పెంచ వచ్చునా? మానవులపై ఇటువంటి పరిశోధనలు ప్రారంభము కాలేదు. అతి స్వల్ప కేలరీల ఆహారం ఇస్తే అది లంఖణాల తిండి (Starvation Diet) క్రింద జమలోనికి వస్తుంది. యుద్ధ ఖైదీలకు కూడా ఆహారం తక్కువగా ఇవ్వటానికి ఏలేదు. కొన్ని చారిత్రక ఘట్టాలు మన మనసులో కదులుతాయి: బెంగాల్లో వచ్చిన కరువులో చిక్కీ శల్యమైన వారికి, నాజీ కాన్సెంట్రేషన్ కేంపు లలో ఉన్నవారికి అతి స్వల్పకేలరీల ఆహారం మాత్రమే లభించింది. చాలామంది మరణించారు. నాజీ కాన్సెంట్రేషన్ కేంపులలో వస్తులుండి బ్రతికి బయటపడిన వారు ఎక్కువకాలం జీవించారేమో తెలియదు. ఎన్నో రకరకాల భోజనం, అన్ని పూటలా తినే అమెరికావాసులకు, ఒకే ఒక పూట కూడా సరిగా భోజనం లభించని భారతదేశంలో ఉన్నవారి ఆయుస్సు ఎలా పెరిగిపోతున్నదో అర్థం కాదు.

వృద్ధులు కూడా వ్యాయామం చేయాలి

ఏ మాత్రం వ్యాయామం చేయని వ్యక్తుల్ని “కాప్ పొటాబో” లు అంటారు. రెండు వేల కేలరీలు ఖర్చు అయ్యేలా శారీరక శ్రమ ఎవరైతే చేస్తారో వారిలో చావు రేటు తక్కువగా ఉందని డాక్టరు రాల్ఫ్ పేఫెన్బర్గర్ (Ralph Paffenbarger, Stanford University) 1996 లో ప్రచురించిన వ్యాసంలో తెలియచేశారు. వ్యాయామం చేస్తే అకాల మరణానికి దురికాకుండా ఎక్కువకాలం బ్రతుకుతారని తెలియచేశారు. టుఫ్ట్స్ యూనివర్సిటీ (Tufts University) వారు చేసిన పరిశోధనలలో, బరువులెత్తి వ్యాయామం చేస్తే, యువకులలో ఆరోగ్యస్థితి ఎలా అభివృద్ధి చెందుతుందో, అలాగే వృద్ధులలోను మెదడు, హృదయం, ఉపరితల ఆరోగ్యస్థితి బాగుపడుందని తేలింది.

అవయవాల మార్పిడి

కారులో ఏదైనా భాగం చెడిపోతే ఆభాగాన్ని తీసివేసి కొత్త భాగాన్ని అమరుస్తారు. అలాగే, మానవశరీరానికి ‘రోపెరు’ వస్తే శరీరభాగాల మార్పిడి చేస్తున్నారు. అందువలన జీవన ప్రమాణం పెరుగుతోంది. ఉదాహరణకు మూత్రపిండాలు, రుండెకాయ, ఉపరితల మార్పిడి వగైరా. ఈ శరీరభాగాల మార్పిడి (Organ transplantation) జాబితా రోజు రోజుకీ పెరుగుతున్నది. పాత అవయవాలకు కొత్త అవయవాల అమర్చే రోజులు వచ్చాయి. డబ్బున్నవారు మూత్రపిండాల్ని కొనుక్కుంటున్నారు. రెండుశయాన్ని అద్దెకు తీసుకుని పిల్లల్ని కంటున్నారు. కంటిలో ప్లాస్టిక్ లెన్సులను, తొడ ఎముక (Femur) విరిగినపుడు లోహమిశ్రమముతో చేసిన ఎముకను అమరుస్తున్నారు. నూతన అవయవాన్ని అమరుస్తే శరీరం నిరాకరిస్తుంది. మార్పిడి చేసిన అవయవమును శరీరం నిరాకరించటం అనే క్రియను రిజెక్షన్ (Rejection) అంటారు. శరీరంలో కొత్తగా అమర్చిన అవయవం, తనలో ఒక భాగం కాదని శరీరంలో ఉన్న రక్షకదళం (Immune system) గ్రహించి ఆ అవయవంపై దాడి చేస్తుంది. రిజెక్షన్ రాకుండా మందులు వాడుతున్నారు. మారు వసంతాలు చూడాలంటే పాత అవయవాలను తీసి కొత్త వాటిని అమర్చాలి. అందుకు హెమ్మిస్టాఫోలో శాస్త్ర పరిశోధన కొనసాగాలి.

చావుకోసం చూడకండి!

“రిటైరు అయిపోయామండి, రామా కృష్ణా అనుకుంటున్నాం, వాడి పిలుపు కోసం ఎదురు చూస్తున్నాం” అనేవారు చాలా మంది ఉన్నారు. అయితే పిలుపు ఎప్పుడు వస్తుందో ఎవరికి తెలుసు? “పాపిష్టి జవాల వేళ్లల్ని చూడలేకపోతున్నాం, భూభారం పెరిగి పోతున్నది. కాకిలార కలకాలం ఎందుకు బ్రతకటం, ఇంత పరకూ మంచిగా బ్రతికాం రదా, చాలు, ఇక మురించవచ్చునా” అనేవారు ఉన్నారు. క్లోనింగ్ చేయించు కుని కలకాలం బ్రతకాలనుకనేవారూ ఉన్నారు.

ఆరోగ్యంగా వందేళ్లు బ్రతకాలంటే:

- కల్పవృక్షం లేని దాలిని పీల్చాలి.
- కల్పవృక్షం లేని నీటిని తాగాలి.
- కేలరీలు తక్కువగా ఉన్న తిండి తినాలి.
- కాయకూరలు, పండ్లు బాగా తినాలి.
- కనీసం రోజుకి మూడు మైళ్లన్నా నడవాలి.
- కలసి ఉంటే కలదు సుఖం అని గ్రహించి, ఆలుమరలు కలసి జీవించాలి.

అప్పుడే ఆరోగ్యంగా మరో మూడేళ్లు బ్రతక వచ్చు.

సవరింపవే...

సవరింపవే నీ వీణాతంత్రుల
నొకపరి సవరింపవే... కరుణతో వినిపింపవే మనసార...
సరిగమస్వరముల గానమాధురుల
స్వరధుమలేనాగి, జగమేమార్కాగి
ఎదలనునింపి, పులకల రేపగ
సవరింపవే నీ వీణాతంత్రుల
నొకపరి సవరింపవే...

కరకు తీగపై నీ కరములు సోకి
మీటిన తీగల ప్రాణముపోసి
కమ్మని గానము జాలువారగా
అమరులనే అచ్చెరువొందించిన
కచ్చపి తంత్రుల నాదములోన
తుంబురు వీణీయ తెలతెలపోవ
ఈ మర్మల గుండెల రాగములూరగ
అవనియంత యలరి, ఆనందముతో తేలి
కఠిన శిలలే కరగిపారగా
నిలచిన తరులే తలలూచీయూచీ
విరుల వర్షము కురియింపగా
రాలిన పూలు గాలికి తేలి, నీ
పదముల జేరి, ప్రణతులు చేయ
సవరింపవే నీ వీణా తంత్రుల
నొకపరి సవరింపవే... వినిపింపవే...

సరిగమపదనిస... సరిగమపదనిస
స్వరముల మధురిమ యీహృదినే తాకి
భావలహరి యుప్పొంగి పొంగి
కవితగ మారి కదనులు తొక్కేనో
నీ పాటకు దీటుగ పైకెగసేనో
పదవిన్యాసముతో నాట్యము చేసి
స్వరనిన్నాణముతో గానము చేసి

నిన్నలరించెనో అభినందించెనో
రాగసుధా చంద్రికల కురిపించెనో
నిను మురిపించెనో మైమరపించెనో
అది తరియించెనో...

అమృతవాహినై నిను బలదాడించెనో
విరిసి వేయిరేకుల పద్మమై
నీ చరణములంటెనో
మనసార పూజించెనో
సుమహారమై నీ గళమే చేరెనో
నీదరి వెలిగెనో...

స్వేచ్ఛగ ఎగిరే శ్వేతమరాళమై
నినువినువీధిని మోసేనో
హాయిగ విహరించేనో...
ఎవరికి యెరుక నీకేగాక
ఊహల రేగిన భావములే యివి
నిజముగ జరిగిన యెటులుండేనో...
సవరింపవే వీణాతంత్రుల
నొకపరి, కరుణించి మనసార వినిపింపవే...

ఈ ఎదకరిగి కవితలే వెల్లి విరియగా
పొంగిపొరలి నీ పదములే తాకగా
సవరింపవే నీ కచ్చపి వీణాతంత్రుల
నొకపరి సవరింపవే...
మ్రోగింపవే... వినిపింపవే... శారదా...!

--సుప్రభ

Morristwon, NJ

ప్రైవటీకరణ, మూడోలెట్టే శరణ

“మా ఇంటిపేరు కండ్లక్టర్ కాదండి. కాని నన్నంతా
కండ్లక్టర్ రవణంటారండి. మీ నాయనగారికి
తొలిబస్సుకి నానే కండ్లక్టర్నండి. తరవాత ఆర్టిసి
వొచ్చందండి ఆర్టిసి కండ్లక్టరయపోనానండి. కాని
రూటు మారనేదండి. ఫైవేట్లైజేషన్ వచ్చందండి, ఈ
రూటు మీరు తీసుకొన్నారూట కదండి, అంచేత నన్నే
కండ్లక్టర్గా తీసుకొంటారన్న
ఆశతో వొచ్చానండి.”

“సరే, మంచి రోజు చూసి మొదలెడతాం,
జాయినయిపో”

“పెద్ద మనసే తవది.”

“చూడు, చిల్లరలేదని రోజు వంద మిగిల్చేవాడివా?”

“చిత్తం”

“ఇకనుండి రెండొందలు మిగుల్చు”

“ఎందుకండి?”

“ఎందుకేంటిరా, ఎన్ని టిక్కెట్లు కోస్తే అంత టిక్కెట్లు
కట్టాలా. రెండు లెట్టులు రోజు సరిగ్గా లప్పచెప్ప!”

“చిత్తం.”

అయితే మూడు లెట్టులెయ్యాలనమాట ఇకనుండి
అనుకొన్నాడు మౌనంగా మనసులో రవణ.

- కలశపూడి శ్రీనివాస రావు

ఇది నవంబరు సాహితీ సమూహంలో చదివినది.

AS YOU KNOW, MOST BOOKS,
ARTICLES, ETC, ARE WRITTEN
IN PROSE!

THIS TERM IS FROM
THE LATIN ORATIO PROSA!
"ORATIO" MEANS SPEECH AND
PROSA ... STRAIGHT FORWARD!

THOSE WHO ENJOY READING POETRY WILL
APPRECIATE THAT IT WAS ONCE KNOWN AS
ORATIO VINCIA ... FETTERED SPEECH!

THAT IS, BOUND BY
POETIC RULES!

ఇరవయ్యవ శతాబ్దపు తెలుగు కవులు (11)

కవికోకిల దువ్వారి రామిరెడ్డి

-డా. కల్లూరి శ్యామల, New Delhi

ఆంధ్రదేశంలో నెల్లూరి జిల్లాలోని గూడూరు గ్రామంలో ఒక రైతు కుటుంబంలో జన్మించిన శ్రీదువ్వారి రామిరెడ్డి పదహారణాల భూమి బిడ్డ. జన్మతః రైతు అయినా వ్యవసాయం పట్ల వీరి మక్కువ కేవలం జీవనాధారం కోసం కాదు. ఎన్నో రకాలైన అవకాశాలు జీవితంలో లభించినప్పటికీ, వీరు చివరిదాకా వ్యవసాయం, సాహిత్య వ్యాసంగంలో జీవితాన్ని వెళ్ళబుచ్చారు. చిన్నతనంలోనే తండ్రిని కోల్పోవటం వలన తల్లిగారి పెంపకంలో పెరిగి పెద్దవారయినారు. వీరి తల్లికి దైవభక్తితో పాటు బాబాల పట్ల భక్తి మెండుగా వుండేది. దానితో తండ్రి వదిలిన ఆస్తి తరగి పోవటం మొదలు పెట్టింది. తల్లి ఈ బాబాల భక్తి కుమారునికి మొదట హాస్యాస్పదంగా అనిపించినా, తరువాత వీరిలో హేతువాద దృక్పథం ఏర్పడటానికి తోడ్పడింది. చదువు దగ్గరకొస్తే ఇంట్లో తల్లి అంటే భయం లేక పోవటం వల్ల క్రమశిక్షణ తక్కువగా వుండి స్కూలు పట్ల మక్కువ చూపలేదు. మూడవ ఫారం దాకా అంటే ఇప్పటి ఎనిమిదవ తరగతి దాకా చదువుకున్నారు. తర్వాత స్కూలు గుమ్మం త్రొక్కలేదు. అయితే చదువు పట్ల వీరికి అపరిమితమైన మక్కువ వుండేది. స్వయం కృషితోనే తెలుగు భాషా సాహిత్యాల నాపోసన పట్టడమే కాకుండా ఆంగ్ల, జర్మను, ఫ్రెంచి భాషలలో ప్రావీణ్యాన్ని సంపాదించుకున్నారు. సైన్సు పట్ల చిన్నప్పటి నుండి వున్న మక్కువతో ఇంట్లోనే డ్రై భ్యాటరీల తో రేడియో, వైర్లెస్ సెట్ నిర్మించారని చెప్పతారు. అంతే కాక 'కవికోకిల వైజ్ఞానిక' బహుమతి నొక దానిని ప్రారంభించి వైజ్ఞానిక రంగంలో కృషి చేసిన ఆంధ్ర ప్రముఖులకి నగదు బహుమతులను కూడ ఏర్పాటు చేశారు. కాళీపట్టుపు కొండయ్యగారి వంటి ప్రముఖులు ఆ రోజుల్లో ఈ బహుమతినందుకున్నారు.

సాహిత్య పరిశ్రమ కొస్తే చాలా విస్తృతంగా విలక్షణంగా రాసిన కవి శ్రీదువ్వారి రామిరెడ్డి. వీరి సాహిత్య వ్యాసంగం బహు ముఖాలుగా విస్తరించి వుంది. వీరు ప్రబంధ శైలిలో రచించేవారు. 'పానశాల' వీరి పేరెన్నక గన్న అనువాద కావ్యం. ప్రఖ్యాత పాఠశాల కవి ఉమర్ ఖయ్యాము రుబాయిలకిది అనువాదం పద్య రూపంలో. మొట్ట మొదట సాహిత్య వ్యాసంగం అంతా నాటక రచనకే పరిమితమైంది. కర్ల కవితాసము, సీతా వనవాసము, కుంభరాణా, మాధవ విజయము, కాంగ్రెస్ వాలా తదితర నాటకములను రచించారు.

వీరి కవిత్వం ఎప్పుడు రాయడం మొదలు పెట్టారు అంటే చెప్పడం కష్టం. స్కూలుకు వెళ్ళే రోజులలో లేత ప్రాయంలోనే ఉపాధ్యాయుని అల్లరి పెట్టడానికి పద్యాలు కట్టివారని చెప్పతారు. అయితే మొట్టమొదట నెల్లూరిలో లైబ్రరీలో ఒక పండితునితో సవాలు చేసి చంధోబద్ధమైన పద్యాలు రాశారు. ఆ పద్యాలని చదివిన ఆ పండితుడు, ఒక శతావధాని వాటిని మెచ్చుకుని, రాస్తూవుంటే తప్పక మంచి కవివస్తువాపని ప్రోత్సహించారుట. అయితే పండితులు మెచ్చే లాగ కవిత్వం రాయాలనే మక్కువ వీరికి మొదటి నుంచి హెచ్చుగానే వుండేది. ఆ పండితులే తాను కేవలం బ్రాహ్మణుడు కానందువలన చిన్నచూపు చూస్తున్నారన్న బాధగూడ వుండేది.

జీవితంలో చాలా మట్టుకు పల్లెపట్టులలో జీవించిన ఈ కవి కావ్యాలలో, సాహిత్య పరిశ్రమలో అంతటా తెలుగు గ్రామీణ జీవితం పల్లెపట్టులు ఎక్కువ ప్రయాస పడనక్కర లేకుండానే ప్రతిఫలించాయి. ప్రకృతి వాడిలో పెరిగినందు

వలన ప్రకృతి కాంత అనేక రూపాలలో వీరి కవిత్వంలో చోటు చేసుకుంటుంది. రైతులకెంతో యిష్టము జీవనాధారము అయిన వర్షాకాలము, వర్షాకాలపు శోభ పదే పదే వీరి కవితలో చిత్రితమైంది. వీరు పందొమ్మిది, ఇరవయ్య సంవత్సారాల లేత ప్రాయంలో సాహిత్యసృష్టి ప్రారంభించారు. పండితుల ఆమోదంకోసం ప్రాకులాడటం మొంత వుండో మళ్ళీ కుల ప్రాతిపదికమీద తనని చిన్న చూపు చేసే పండిత వర్గాన్ని దుయ్యబట్టడమూ అంతే వుంది. 'కర్లకవితాసము' అని మొదటిరోజులలో రాసిన నాటకంలో ఒక లంబోదరశాస్త్రిని సృష్టించి పండితులనపహాస్యం చేస్తారు. అయితే వీరికి సహాయం చేసి ప్రోత్సహించిన పండిత కవులున్నారు, శ్రీదర్శా సుబ్రమణ్యశర్మ, మహా మహాపద్యాయ వేదం వేంకటరాయ శాస్త్రి తదితరులు. వేదంవారు వీరి కవితలని చదివి వీరి సహజ ప్రతిభని గుర్తించి ప్రోత్సహించారని చెప్పతారు.

వీరు కవిత్వం రాసే తొలి దినాలలో 1916-18 మధ్య రసిక జనానందము, స్వప్నాశ్లేషము, అహల్యానురాగము, కృష్ణరాయబారము అను కావ్యాలను ప్రబంధ శైలిలో రచించారు. చాలామట్టుకు ఈ కావ్యాలు గాలివానలో కొట్టుకు పోయాయని కూడ చెప్పతారు. వీరు తరువాత రచించిన కావ్యాలు మాతృశతకము, సింహ ప్రబోధం. మాతృశతకం దేశభక్తి ప్రధానంగా రచించిన శతకం. ఇందులో ఆంధ్రవీరులూ, సమ్రాట్టులూ దర్శనమిస్తారు.

1917లో నలజారమ్మ కథ అని ఒక అభ్యుదయ ప్రబంధ కావ్యాన్ని రచించారు. గూడూరులో నలజారమ్మ ఈనాటికీ ఒక గ్రామ దేవతగా పూజింప బడుతున్నది. ఈమె ఒక గ్రామీణ స్త్రీ. ఈమె గర్భవతిగా వున్నప్పుడు భర్త వెంకటరెడ్డి భార్య కోరిక తీర్చటం కోసం జొన్న కంకులు విరుచుకుని పట్టుకొస్తాడు. అయితే చీకటిలో పొరపాటున తన చేననుకుని, ప్రక్క చేనులోంచి కోస్తాడు. ఆ చేను ఒక మాదిగ వానిది. అతను ఏమీ ఆలోచించకుండా ఈ చౌర్యాన్ని గ్రామ పెద్దతో ఫిర్యాదు చేస్తాడు. గ్రామ పెద్ద పెంచెలరెడ్డి కూమార్తె నలజారమ్మ. తండ్రి అల్లని పేరు చెప్పకుండా జరిగిన కథ అంతా కుమార్తెకు వినిపిస్తాడు. ఆమెని అభిప్రాయం చెప్పమని అడుగుతాడు. ఆమె మరో ఆలోచన లేకుండా ఈ చౌర్యానికి మరణ దండనే శిక్ష అని తీర్పు చెప్పతుంది. ఈలోపున జొన్న కంకులు తీసుకుని భర్త ఇల్లు చేరతాడు. అయితే స్వధర్మం కంటే రాజధర్మాన్నే ఆమె బలపరచడం వలన భర్తకి మృత్యు దండన పడుతుంది. నలజారమ్మ అగ్ని ప్రవేశం చేస్తుంది. కేవలం ఒక చిన్న పొరపాటు వలన జరిగిన ఈ దుర్మతి, ఈమె న్యాయ శీలత ఈమె నొక గ్రామ దేవతగా ప్రజల హృదయాలలో నిలుపుతుంది.

వీరి తర్వాతి రచన వనకుమారి. కథా వస్తువు చారిత్రకం. ఒక వృద్ధరాజు తన మంత్రి విరోధి రాజైన ఇంద్ర సేన మోక్షల్యునితో చేతులు కలిపి కుట్ర పన్నటం వలన రాజ్యభిష్టుడౌతాడు. అడవులలో నివాసమేర్పరు చుకుని వాన ప్రస్థం చేస్తున్న ఈరాజు ఏకైక కుమార్తె వనకుమారి. అడవుల సహజ సౌందర్యం మధ్య పెరిగి పెద్దదై, నాగరిక మానవ సమాజంలో వుండే కుత్సితాల నెరుగక, తండ్రి సర్వస్వంగా జీవించే అమాయకపు అడవి కన్యల సాక్షాత్కరిస్తుంది ఇందులో వనకుమారి. అయితే ఆమెకు యుక్త వయస్సు వచ్చాకా ఇంద్ర సేనుని పుత్రుడు సకల సైన్యాలతో వేటికి వచ్చి వనకుమారిని చూచి ముగ్ధుడౌతాడు. అడవుల్లో ఒక

భయంకరాకారుణ్ణి చూచి మూర్ఛిల్లిన రాజకుమారిని యువరాజు ఆమె ఆశమానికి తీసుకు వస్తూండగా ఆమెని వెతుక్కుంటూ వచ్చిన ఆమె తండ్రి కలుస్తాడు. చీకటిలో వెతుక్కుంటూ వస్తున్న వృద్ధరాజుని ఒక అడవి మృగం డొక్క చీరుస్తుంది. తండ్రి, కూతుళ్ళని ఇంటికి చేర్చిన యువరాజు వృద్ధరాజు కథవిని కదలిపోతాడు. తండ్రి దుశ్చేష్టలు అవగాహనకొస్తాయి. చనిపోయిన వృద్ధ రాజుకి దహన సంస్కారం చేసి రాజకుమారికి అండగా నిల్చి ధైర్యం చెప్పి ఇప్పుడే వస్తానని వెళ్ళిన యువరాజు ఎంతకీ రాకపోవడంతో అతనిని వెతుక్కుంటూ వెళ్ళిన వనకుమారి అడివిలో వెతికి వెతికి వేసారి పోతుంది. ఈ స్థితిలో ఆమెను వెతుక్కుంటూ వచ్చిన యువరాజు ఆమెని తనతో తీసుకు వెళ్ళి వివాహం చేసుకుని ఆమె తండ్రి రాజ్యాన్ని ఆమెకి అప్పగిస్తాడు. ఇందులో అడవుల సౌందర్యాన్ని కవి వర్ణించిన తీరు, యువరాజు ప్రణయోద్వేగం, వనకుమారి అమాయకత్వం, అతని నిష్పాపట శీలం, ఆమెని వివాహమాడవలననే అతని పవిత్ర కాంక్ష ఎంతో చక్కగా తీర్చి దిద్దతారు.

1920 తర్వాత గాంధీ రాజకీయ ప్రవేశం భారత స్వాతంత్ర్య పోరాటం రూపందుకుంది. ఆ రోజుల్లో దువ్వూరి వారి కలం దేశభక్తి కావ్యాలు పలికింది. నైవేద్యము, మేలుకొలుపు, ప్రబోధశంఖము వంటి ఖండికలు వెలువడ్డాయి. 'గడను విడువకు కర్ణధారి! పడవ నడుపుము భయముదీటి!' అని వుధ్యమ స్ఫూర్తితో ప్రబోధిస్తారు. స్వాతంత్ర్య వుధ్యమము, గాంధీ ప్రభావం గురించి రాసిన రాజకీయాలలో మాత్రం అడుగు పెట్ట లేదు. వీరి దేశభక్తి కవిత్యం రాయడం వరకే పరిమితమైంది. ఉత్తమ నాయకులకి త్యాగం ప్రధాన లక్షణమని నమ్మిన వ్యక్తి, విత్తు నశించక పోతే చెట్టు ఎలా రాదో, వత్తి కాలకపోతే దీపం ఎలా ప్రజ్వలించదో, తనను త్యాగం చేసుకోక పోతే ఏ నాయకుడూ రాణించలేడని వీరి తీర్మానం. భవిష్యద్దర్శనం అనే ఖండికలో కవి ఒక ఆదర్శ సమాజాన్ని స్వప్నంలో చూస్తాడు. 'అది సత్యమై యున్న ఆశ్చర్యకరంబు! అది కలయైన ఆనందమయము. రాజు, బంటు, సామాన్యుడు అందరూ ఒక చోటే కూర్చుని పరస్పరం అభిప్రాయాలను మెచ్చుకుంటూ పుంటారట, ఆ క్రొత్త స్వాస్థిక సమాజంలో. ఇదే సమయంలో 'సమర తృప్తి' అనే దీర్ఘ కావ్యాన్ని కూడ రాశారు. దీనిలో ఆఖరి భాగంలో యుద్ధం అనే భావాన్ని అంత మొందించటానికి సకల దేశాల కవులు చేతులు కలపాలని నిర్దేశిస్తారు!.

నిభృత శాంత కుటీర నీడలనుండి
కవికోకిలములార! గగనము గనుడు!
ఎంత విశాలమై ఎంతగాంభీర్య
రామణీయకముల రాజిల్లనదియె!
లేలెండు! తఱియిదెలెండు, సఖులార!

తర్వాత వీరు చేసిన ఆశ్చర్యకరమైన సాహిత్య వ్యాసంగం తన తెనుగు కవితలని కొన్ని తానె ఆంగ్లంలోకి అనువదించుకుని డాక్టర్ కజిన్ ప్రోత్సాహంతో Voice of the Reed అనే సంకలనం ప్రచురించారు, 1923లో. కేవలం ఎనిమిదవ తరగతి వరకు ఆంగ్లం చదువుకుని తన స్వశక్తితో ఎంత పరిశ్రమించారో చెప్పటానికి వుదాహరణకి Final Port అనే ఈ అనువాదం చూడండి.

Final Port

Like tiny drop of water
I do not know when
I parted from the primeval ocean
I venture in a wooden boat
with a broken rudder,
To cross the mighty River of Time
I cannot recollect now,
At how many ports I dropped anchor,

Today i roped it here for a while,
Tomorrow where? who can tell?
If the storm does not drown
My boat and me in the river,
If the boat does not strike
Against a rocky mound
If the Pole star twinkles
To guide my nightly path
I may reach the final port
There I burn my boat
And return no more!

ఎంతో వేదాంతాన్ని చక్కని శైలిలో అందమైన భాషలో శైలితో వ్యక్తీకరించారు.

వీరి అనువాదాల గురించి చెప్పినప్పుడే వీరి 'పానశాల' గురించి చెప్పాలి. సుప్రసిద్ధ పాఠశాల కవి ఉమర్ ఖయ్యాం రుబాయిలకి తెనుగు అనువాదం 'పానశాల'. రామిరెడ్డిగారి అన్ని కావ్య సంపుటాలకంటే అధిక ప్రాచుర్యాన్ని, అత్యధిక ముద్రణలని చూసిన కావ్యం పానశాల. తెలుగులో వేమన మంచిని బోధించిన యోగి అయితే ఫారసీలో ఖయ్యాం రక్తినీ ప్రవచించిన భోగి. రక్తిమార్గంలో మదిరా పానంలో సాకి సహవాసంలో మోక్ష ద్వారాల తలుపులు తట్టడానికి ఖయ్యాం పడే ప్రయాసని దువ్వూరి వారు తన ప్రత్యేకమైన శైలిలో చక్కగా అనువదించారు. జీవితాన్ని అనుభవించటానికి కావల్సిన హాస్య ప్రయత్నం, సునాయాసంగా జీవన యానాన్ని కొనసాగించటానికి మనిషికి వుండవలసిన వైరాగ్యం రెండూ ఖయ్యాంములో పుష్కలంగా వున్నాయి. ఏనాడు ఖయ్యాంము నమాజుకి వెళ్ళేవాడు కాడుట. ఒక రోజు మసీదు దగ్గర ఒక స్నేహితుడు కనపడి నమాజుకి వెళ్ళాం రమ్మన్నాడుట. దానికి ఖయ్యాం ఇచ్చిన సమాధానం - పూర్వం మసీదు బయట నుంచి చెప్పులు తస్కరించుకుని పోతే ఇప్పుడవి పాతవైపోయినాయి. మరొక జత దొంగిలించుదామని వచ్చాను. 'నేను నమాజుకి రాను. నువ్వు కూడ వెళ్ళిపోవల్సిన రోజు వచ్చినప్పుడు చెప్పులను వదిలి వేసేటట్టుగానే, నమాజుని కూడ వదిలి వెళ్ళిపోతావు' అని చెప్పాడుట. హాస్యమంతో వేదాంతమంత! ఖయ్యాంము దృష్టిలో ప్రపంచం,

అంతము లేని ఈ భువనమంత పురాతన పాంథశాల; వి
శ్రాంతి గృహమునందు నిరు సంధ్యలు రంగుల వాకిళులు; ధరా
శ్రాంతులు పాదుషాలు బహారామ్ జమిషీడులు వేనవేలుగా
గొంత సుఖించి పోయిరెటకొ పెరవారికి చోటసంగుచున్
మళ్ళీ మరొక చోట జీవితంలో విషాదానికి చోటు లేదని చెప్పతూ,

గతము గతంచె యెన్నటికి కన్పల కట్టుడు; సంశయాంధ సం
ధృతము భవిష్యదర్శము; వివేక వతీ, ఇక వర్తమానమే
సతత మవస్య భోగ్యమగు సంపద; రమ్ము విషాద పాత్రకీ
మతమున తావు లేదు క్షణ మాత్ర వహింపుము పాన పాత్రికన్.

మళ్ళీ ఇంకొక చోట 'మరణ భయము నాకణు మాత్రము లేదు; మదియ జీవ సంభరణ భయమే మిక్కుటము' అని చెప్పుకుంటాడు. ఎంతో గొప్ప వేదాంతి అయిన ఖయ్యాంముని సమకాలీనులు భోగలాలసునిగా మాత్రం పరిగణించారు.

కానలేము కాలపు మర్కమేను నీవు;
ఆ జిలుగు పాత్ర చదువ సాధ్యంబె మనకు
తెరవెనుక నేను నీవను పొరపు గలదు
ఆ విబేధము తెరయెత్త నవతరించు

ఇట్లా ఎన్నైనా రాయవచ్చు ఖయ్యాంము ఫిలాసఫీ గురించి రామిరెడ్డిగారి అనువాదం కౌశలం గురించి. చలం, దువ్వూరివారు ఇద్దరూ వేరు వేరు పంథాలలో రుబాయిల ననువదించారు ఒకరు వచన గేయాలు, మరొకరు పద్య కావ్యంగా!

రామిరెడ్డిగారి మరొక చెప్పుకోదగ్గ రచన 'కృషివలుడు'. తాను స్వయంగా రైతు. ఆభూమి పట్ల వారికున్న భక్తి, అనురాగం అతనిలో అపూర్వమైన సౌందర్య దృష్టిని జాగ్రతం చేసి ప్రాకృతిక సౌందర్యాన్ని తన కావ్య మందిరంలో నెలకొల్పి చిరస్థాయిగా నిలిచేటట్లు చేశాడు. తన చుట్టూ వర్షాలు, క్షేత్రాలు, పచ్చని పొలాలు, పసుపు పచ్చని పుష్పాలు ఇన్ని పున్నప్పటికీ ఏమి పట్టని వేదాంతిలా రైతు సామాన్య మానవుడు భూమిని తప్ప మరీ దేనిని చూడడు, గొప్ప వేదాంతిలా! స్రుతి రైతుకీ తన క్షేత్ర భూమిలో నిక్షిప్తమైన సౌందర్య సీమల చూపించి అతనిలోని అంతర్వేత్తాన్ని తెరవడం తన బాధ్యతగా భావించారు దువ్వూరివారు. కవికి కర్లకుడి మీద గల భక్తితో,

'ధారుణీ పతి పాలన దండ మెప్పుడు
నీ హలంబు కన్న ప్రార్థనీయమగునె?'

అని ప్రశ్నిస్తారు. ఇప్పుడు పున్న పరిశ్రమావృద్ధి అప్పుడు లేదు కనుక ఈ కవి క్షేత్ర పాలన అసలైన వ్యవసాయం అని నమ్మాడు. ఇతని ఊహలో వాస్తవిక దృక్పథం బలీయంగా కనిపిస్తుంది. అంతే బలమైన భావనల ద్వారా నీ దృక్పథాన్ని చిత్రిస్తారు.

కవేకాక చిత్రకారుడు, శిల్పకారుడు, వైజ్ఞానిక కౌతూహల సంపన్నుడు అయిన రామిరెడ్డి చివరి దినాలలో పక్షవాతం, రక్తపు పోటులతో బాధ పడి, అనారోగ్యంతో కొంతకాలం బాధ పడి కోలుకుని మళ్ళీ రెండోసారి వ్యాధి గ్రస్తులైనప్పుడు అంటే 1947లో దివంగతులైనారు. తెలుగు వ్యవసాయ క్షేత్రాలలో మారు మ్రోగిన వీరు గొంతు వీరికి కవికోకిల అనే శాశ్వతమైన బిరుదుని ఆపాదించి పెట్టి వీరి కొక చిరస్మరణీయమైన స్థానాన్ని సంపాదించి పెట్టింది. ☺

Open House:
May 31 & June 1
10.00 AM to 6.00 PM

Next Program
Begins
June 14

Logistic Computer Training

*A Computer Training School
With a Difference*

*Guaranteed job for the
Top 10% students**

*Placement Assistance is available for all
students through our consulting division*

Logistic Solutions, Inc. (LSI)

120 Centennial Avenue
Piscataway, NJ 08854

Minutes Away from Route 287, Exit 5

Visit us at: www.logistic-solutions.com

* Subject to compliance with LSI's criteria.

*With over 7 years experience in
consulting, LSI is now offering
training programs for Beginners,
which will train you in*

- *Fundamentals of computing*
- *Operating Systems : Windows, Unix and DOS*
- *Programming in 'C*
- *RDBMS : Oracle with PL/SQL, Pro*C, Forms 4.5, Report 2.*
- *GUI : Visual Basic / Powerbuilder*

*Each of these modules can also be taken
as a separate certificate course*

Learn from the basics and become a Computer Pro in 160 hours

1-888-LSI TRAIN

• 22 kt. GOLD SETS

EXCLUSIVELY DESIGNED
With.

- Precious & Semi Precious Stones
- Ear Rings, Rings, Bangles,
- Bracelets, Pendants, etc.
- Both South & North Indian Designs.

24 kt. GOLD BANGLES,

- CHAINS, COINS etc.
- PEARLS • CORAL
- JADE • GARNET
- CRYSTALS etc.

• FASHION JEWELRY SETS

(Gold Plated) In Semi Precious Stones, For All Occasions.

CORAL & JADE NOVELTY INC.

80-35 159th STREET, JAMAICA N.Y. 11432

CALL SHANTA BHAT • 718-591-5154

MEL'S AUTO REPAIR (NORIN GAS STATION)

Affordable Prices, Quality Work & Guaranteed

157 English Town Road, Old Bridge, NJ

723-0095

ASK FOR
ANJAN OR JOHN

- Fuel Injection, diagnostics, head gaskets & motor work
- Tires - Pirelli, Cooper, General at wholesale prices
- Preventive maintenance on all vehicles foreign and domestic. 15K, 30K, 60K, at discount prices

<p>20% OFF Timing Belts Or Muffler/Exhaust Installation Or Shocks/Struts Installation</p> <p><small>20% Off Discount Cannot Be Used In Conjunction With Other Services Shown Not Valid With Any Other Offer With Val-Pak Coupon Only Expires 5/31/97</small></p>	<p>*OIL CHANGE FILTER & LUBE Up To 5 Qts. 10W30 Oil</p> <p>Only \$1295*</p> <p><small>*On Most Cars Not Valid With Any Other Offer With Val-Pak Coupon Only Expires 5/31/97</small></p>	<p>BRAKE SPECIAL FOR LIMITED TIME Two Wheel Disc/Drum Brakes*</p> <p>\$4500*</p> <p><small>Install new pads or shoes, inspect calipers and master cylinder, check lines, hoses, resurface drums or rotors. Warranted up to two years or 24,000 miles. *Semi-metallic pads extra, hub type rotors and rear disc extra. Not Valid With Any Other Offer With Val-Pak Coupon Only Expires 5/31/97</small></p>	<p>BASIC TUNE-UP 4 Cyl.</p> <p>\$2995</p> <p><small>6 & 8 Cyl Slightly Higher Not Valid With Any Other Offer With Val-Pak Coupon Only Expires 5/31/97</small></p>
---	---	---	---

0297/0197

WE ACCEPT VISA/MC,AMEX,DISCOVER.

QUALITY WORK, AFFORDABLE PRICES & WARRANTY

<p>Tel:(212) 888-3900 Fax: (212) 888-4783</p>	<p>SVR SECURITIES, INC. 155 E. 55TH STREET..SUITE 4K NEW YORK, NY 10022 Member NASD/SIPC</p>	<p>Vaikunta Murty Gulivindala President</p>
<p>(800) 469-5592</p>		
<p>SVR is successful brokerage house offering a wide range of investment choices. Our investment philosophy consists of capital preservation, growth, personalized service and client satisfaction.</p>		<p><i>Investment Choices</i></p> <ul style="list-style-type: none"> *STOCKS & BONDS *Treasuries & Options *IRA and Pension Plans *Mutual Funds *Zero Coupon Bonds & CD's
<p>Accounts Insured up to \$50 million</p>	<p>Clearing Agent Pershing/DLJ Securities</p>	<p>Traders and Broker Inquiries welcome!</p>
<p>1296/1197</p>		

Sekhar Vemparala MBA, CFP

American Express Financial Advisors Inc.

When You Empty Your Desk, Should You Empty Your 401(k)?

Regardless of why you left your job, don't leave your 401(k) behind; it could limit your options and restrict your financial flexibility at a time when you may need it most.

Discuss your changes and your options with someone who's part of your future, not your past. Call today for a free, no-obligation consultation.

Personal advice for personal change.

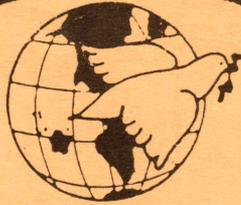
Sekhar Vemparala MBA, CFP

61, South Paramus Road, Mack Center IV, Paramus NJ 07652

(800) 437-8526

FINANCIAL
ADVISORS

Shanthi Travel, Inc.

194 DIAMOND BRIDGE AVENUE
HAWTHORNE, NEW JERSEY 07506

Phone: (201) 423-4444

Fax: (201) 423-4459

AUTHORIZED AGENT FOR AIR INDIA
DELTA, LUFTHANSA & SINGAPORE AIRLINES

FRIENDLY & COURTEOUS SERVICE

FULLY COMPUTERIZED

WE SPEAK TELUGU, HINDI, KANNADA & URDU

ALL DOMESTIC & INTERNATIONAL TRAVEL

TICKETS SENT BY FEDERAL EXPRESS FOR NEXT DAY DELIVERY

COMPLETE VACATION & BUSINESS TRAVEL

Please call

Satyam Srikonda CTC

Shanthi Srikonda CTC

HOURS

Mon. - Fri. : 10 am - 6 pm

Saturday : 10 am - 2 pm

PLEASE CALL (201) 423-4444 ANY TIME FOR EMERGENCIES

Travel Agency

Representative

Member

American Society
of Travel Agents